

אתרוקים

סונים ותוכן של הארזים אוהבים

כי תטא תטפ"ד

מצוקה לגליון מספר 525

מצוקה למגזין
'טועמיה'

פנים מאירות 8 ירושלים

טל' 02-500-4569

So25004569@Gmail.com

שפיד
דפוס
מהיר
ומתקדם

מעל 15,000 קוראים

367korona@gmail.com

© כל הזכויות שמורות

דבר העורך

הנחש הכסוף מסופר על נחש אחד אשר זחל ליד מסור חד המושלך על הרצפה ונחתך קשות הנחש הרגיש כעס ורצון עז לנקמה והתחיל ללפף את גופו סביב המסור כדי לאחוז בו חזק יותר ויותר על מנת לחנוק את המסור ולנצח אותו, כל לחיצה זועמת הנחש הרגיש יותר כאב אבל המשיך, כי הוא לא התכוון לתת למסור להיחלץ מהכאב שגרם לו. הנחש, בסירובו לשחרר את המסור, לאט לאט איבד את כוחו ובסופו של דבר מת; הוא לא ידע, כי בזמן שהוא היה צריך להרפות מהכאב הראשוני, להתמקד בעתידו ולהמשיך הלאה הוא "בחר" לאבד את חייו מתוך רצון לנקמה ואפילו לא ראה את זה מגיע שלוט בכעס שלך, סלח לאלה שפוגעים בך, ואל תתן לאנשים או לדברים חסרי משמעות כוח עליך. זכור שאתה אולי מעניש אחרים, אבל בעיקר את עצמך, בסופו של דבר זה יכול לעלות לך בדבר הכי יקר בעולם בחיים שלך...

בידידות ובחיבה
נר זאמל

לכבוד מר בלינקן היקר:
אנחנו נקים מדינה פלשתינית
אחרי שאתם תקימו מדינה לאל קאעידה בארה"ב

טייס: עוד חצי שעה
נוחתיים.
כל הישראלים: נעמדים
ומתחילים לרוץ לדלתות.

פצינט: רופא השערות
נושרות לי!! מה יש לך
לתת לי?
רופא: שקית...

אתמול עקצה
אותי דבורה. כל
כך התרגשתי
שמישהו מוכן
למות למעני...

זוועת עולם
אזרח תמים אמש נתן את
מקומו באוטובוס
לזקן עיוור.
היום הוא פוטר מתפקידו כנהג

סינוואר מחזיק מיליונים בכספת, בסוף בורח עם
כפכפים משוק רמלה לוד.

מסתבר שיש לי
בעיה בחשבון הבנק,
יש רק עובר בלי שב.

מדהים איך כל כך
הרבה אנשים קמים
מוקדם רק כדי שלא
אפספס את הפקק
הקבוע.

שמעתי עכשיו אחד אומר:
ותצילני מדין קשה ומבעל דין
קשה בין שהוא בן גביר ובין שאינו
בן גביר

כשהטלפון היה קשור בחוט...

אנחנו היינו משוחררים!!!

הילדים שלי הם הסיבה
שאני קם כל בוקר!
בלעדיהם הייתי קם
בצהרים

היממה האחרונה
מוכיחה שהמקצוע
הכי מסוכן בעולם הוא
בכיר בארגון טרור.

מעשה שהיה

אצל אי ההנה רב אחד נסע לחו"ל לסדרת הרצאות. באחת הערים שהיה, ביקש מאדם אחד להסיע אותו למלון בו שכן. כאשר נכנס לרכב הבחין שיש הגה גם בצד הנהג וגם בצד הנוסע... בתמיהה פנה לנהג ושאל אותו לפרש העניין... ענה לו הנהג: "יש לי בן היפר אקטיבי, והוא כל כך מתלהב מהנסיעה שהוא מסוגל לקפוץ לי על ההגה וחס ושלום לגרום לתאונה... לכן התקנתי לו הגה צעצוע ואמרתי לו 'זה ההגה שלך וזה שלי'... ככה הוא חושב שהוא נוהג ואני לא דואג שהוא יתפרץ לי באמצע הנסיעה" הקשיב הרב ולאחר מכן אמר לנהג: "תודה רבה לך, לימדת אותי שיעור חשוב מאוד באמונה". הנהג לא כל כך הבין והרב המשיך: "הקב"ה הביא לכולנו הגה צעצוע כדי שנחשוב שאנחנו נוהגים ומנהלים את העולם... הרופא אומר 'אני ארפא אותך' העורך דין אומר 'אני אעזור לך' אבל הם בסך הכל נוהגים עם 'הגה צעצוע' זה לא באמת בידיים שלהם... ההגה האמיתי נמצא בידי הקב"ה ורק הוא מרפא, עוזר, מציל וכו'..."
ברגע שנבין שהקב"ה ב ל ב ד !!
הוא הנהג היחיד וכל השאר נוהגים בהגה צעצוע, חיינו יהיו הרבה יותר קלים ועם הרבה פחות דאגות...

לתרומות: בפלא': 052-7656075 בלבד

שלא נפל בפח

ויגף ה'... על אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן (שמות לב לה)

היה ולא נברא, לבחן אם אפגע לרגשי הרחמים... ערמומיים הם שם, בעירייה... סבא צחק. "ברוך השם שנהגת כמו שצריך! לא פשוט לעבד בעירייה."

"אבל", הוסיף סבא פתאום, "להיות יהודי - קשה יותר". "למה פונתכם?" התענין גרשון. "אני מרגיש שפכר עברתם לחשב על פרשת השבוע..."

"אתה צודק", נהנה סבא. "פשוט, המבחן הזה שנעשה לכם במלוי התפקיד, הזכיר לי, להבדיל, את תפקידו של כל יהודי - כפי שעולה בדגמה מבהילה בפירשתנו.

'ויגף ה' את העם... אשר עשו את העגל אשר עשה אהרן'. שואלים ה'תוספות' - מהי ההדגשה, 'אשר עשה אהרן'?

ומסבירים דבר נורא. היו יהודים, שכל עבודתם לעגל, היתה משום שהם שמעו שאהרן אמר לעבד לו. אם לא היו שומעים שאהרן אמר זאת, הם לא היו עובדים.

אז גם אותם ה' נגף במגפה. כי אפלו אם גדול הדור אמר לעבד עבודה זרה, אסור לשמע לו!

והרי אהרן בודאי לא התכוון שיעבדו עבודה זרה. הוא רק רצה לעכב את העם, ולכן אמר - מחר תעבדו לעגל. הוא היה בטוח שעד אז משה כבר ישוב, והתכנית תתבטל. אך בבקר, משה עדין לא שב... זה היה מעין תרגיל לעם ישראל - תרגיל סבוך בהרבה משלך - לדעת אם אלהים הם את ה' בכל לבם ובכל נפשם.

אתה מבין כמה קשה להיות יהודי? שנוכח תמיד להיות יהודים טובים!"

סים סבא.

סבא שראה את הבעתו שאל: "מה מעיק עליך גרשון?"

וגרשון התפאר, נכר שהספור עומד כעצם בגרונו: "אבל, אינכם מבינים, מצב המשפחה שם נורא ואימים..."

"אולי נתרם להם?" הציע סבא "אין נתרם, ואיני יודע מה ששם?" "אינך יודע מה השם???" סבא לא הבין.

"אקה, אתם אינכם יודעים את פרטי העבודה שלי..." הסביר גרשון, והילדים פרו אזן בסקרנות.

כך נודע להם, כי גרשון הוא שאמור לסנו את רשימות החשודים, ולהחליט באילו מהם להתמקד כדי להחזיר את הבטחון לשכונה.

"העירייה אינה יכולה להתעסק בגנבות קטנות, עלינו לטפל רק בכרישים", הוא הסביר.

"כרישים?" חזר סבא, וגרשון חיוך קצת. "הכרישים הם הגנבים הממחים, שחוזרים וגונבים ומהגים מטורד, עד שאנשים נאלצים לסגור חניות בשוק... ובכו, אני מקבל רשימות של נתונים ללא שמות, וקובע באילו מהם דחוף לטפל, ולצער, הגנב הגדול פגע הוא אדם שמצוי במצוקה גדולה.

כמו שאמרת, הפרטים חסויים, ואת שמו לא אקבל אפלו למטרות צדקה. אבל אני תוהה, אולי מתר לי להסתיר את המידע ולא לשלח אליו את אנשי החק, שיתפסוהו..."

סבא שלל זאת מיד. "ודאי שלא. הרי כך אתה מזיק לאחרים! אפשר להתפלל עליו, אבל למעל בתפקיד - חלילה!"

סבא לא שכח את הספור, ולמחרת כשפגש את גרשון, התענין בהתפתחויות.

וגרשון אמר: "עכשו אני כועס". "כועס? אי וואו?"

"כועס ומחיה..." אמר גרשון, "התברר, שזה היה תרגיל! מישהו הלשין עלי שאני רחמן מדי, ובקשו לודא שאני מתאים לתפקיד ועושה אותו נאמנה. שתלו לי מקרה שלא

לא יפה לעקב אחרי אנשים, אך יוסף חיים ומאירצ'ק לא יכלו להתאפק. שמועות שהסתובבו סביב גרשון טענו שהוא זה שאמור לעצר את מפת הגנבות בשכונה. ואם הוא פוסע כאן - מי יודע, אולי בהמשך יש גנבים שהוא מנסה לתפס..."

אבל גרשון עצר בפנות הרחוב, ולא משום שפגש בגנב, אלא כי מולו הופיע סבא יהושע.

סבא בנראה לא ידע על חרשת השמועות, והוא פנה לגרשון בשאלה: "מה קורה? לא רואים אותך בשעור ה'הדף הימני' כבר הרבה זמן."

"נו, למה אני לא מגיע?" נענה גרשון, "אולי בגלל המגיד שעור? אולי בגלל המשתתפים האחרים?..."

אך לפני שסבא הספיק לדאג, המשיך בחייו, "נראה לכם שאני רציני?..." הסבה היחידה היא ענייני פרנסה. התבקשתי בעבודתי לטפל בגנבות שהתרבו בזמן האחרון, ואין לי רגע פנוי."

על גנבות וכרישים ועל נסיונות ותרגילים קשים

"אבל הנה, יש לי שאלה בלמוד!" - התעורר גרשון - "אם האדם שממנו נגנב הרכוש, הוא עשיר, ואלו הגנב הוא עני מסכן, ממש רחמנות עליו... אולי מתר לו לגנב?"

יוסף חיים ומאירצ'ק נמלאו סקרנות. הנה גרשון חושף משהו מעבודתו המסתורית. אבל סבא רק ענה: "אין שום מקור להתיר לעני לגנב מעשיר."

"ולא צריך לרחם עליו?" התקשה גרשון. "לרחם, בודאי. יש את מצות ו'אהבת לרעה כמוך'. אבל כשזה נוגע לגרימת נזק לאחרים - עלינו למצות את הדין. הרי העולם כולו מתקיים בגלל המשפט".

סבא התכוון לסים, והילדים חשבו שישארו בסקרנותם, אך גרשון נותר עומד בפנים אמללות.

ואלה תולדות

רבי משה פיינשטיין

מגדולי הפוסקים של הדור האחרון,
ומגדולי רבני יהדות אמריקה

כתב את הספר 'אגרות משה'
גלב"ע - י"ג באדר תשמ"ו

גאונות שבחסד

כאשר חלף השבוע, פנה האיש לנסע לטורונטו. היו שם מספר כתובות שתכנן לפנות אליהן, וכמוכן גם אל הגביר ההוא שרבי משה דבר עליו.

הוא החליט לפנות אליו ראשון. העשיר קבל אותו בלשפה מהדרת ומרשימה בצבעי עץ חמימים. עכשו הגיע הרגע שלו לפנות בדברים מתאימים, להציג תמונות מן הישיבה, להניח מספרים על השלחן, לתאר את גדל המפעל ואת תרומתו העצומה לעולם התורה. אבל ראשית כל, הוציא את המכתב מן הכיס.

"לפני הכל, יש לי שליחות מרבי משה פיינשטיין, שבקש ממני מאד להעביר לך מכתב זה", אמר והושיט את המעטפה לגביר. "השתדלתי להגיע לכאן כבר בשעות הראשונות לשהותי בעיר, כדי שתוכל לקבל את המכתב כמה שיותר מהר", הוסיף.

אכן, מכתב מרבי משה פיינשטיין אינו ענין של מה בכך. והגביר בקש את רשותו לעיין במכתב לפני שהם מתחילים בשיחה. הוא שלף את הדף מתוך המעטפה והחל מעין בשורות הרשומות בו.

"אהה", אמר כמו לעצמו. "אז לא ממש מכתב, אלא המלצה..."

"המלצה?" הפתע ראש הישיבה, כשהוא קולט שההערה מפנית אליו, "המלצה למה?"

"עליך", אמר הגביר, "אתה בודאי בקשת זאת ממנו." "מרבי משה פיינשטיין?!" תדהמתו של ראש הישיבה היתה אוטנטית כל כך, שאי אפשר היה שלא לתת בה אמון. "הוא כתב המלצה? בשבילי?"

"כותב כאן שאתה עושה מלאכת קדש, ו... כן. המלצה לעזר לכם. כלומר, זה לא היה בתאום?"

לא רק שלא היה בתאום, אלא שעד עכשו הוא בכלל עשה טובה לרבי משה והעביר בשבילו מכתב חשוב.

"הוא בקש טובה, הוא אמר שרק אם אני אגיע לכאן, ושללא אטרך סתם, רק אם אני באמת מגיע לכאן. חשבתי שיש לו איזו תשובה הלכתית חשובה להעביר..."

שניהם דעו שהם לומדים עכשו עוד צד בגאונות של רבי משה. גאונות שבחסד. חסד שאינו מחפה להפכת תודה, שמצטנע ונחבא אל הכלים. חסד שכלו הטבה.

רבי משה פיינשטיין

היהודי שישיב אצל רבי משה פיינשטיין היה אדם חשוב, ראש ישיבה גדול מארץ ישראל, ששהה באמריקה לצורך מסע התרמות, ונכנס כמוכן לבקר את רבי משה.

מסע התרמות אינו מסע תענוגות כלל. אחזקת ישיבה דורשת סכומים גבוהים שקשה מאד להשיגם. שליחי צבור שנוסעים לחוץ לארץ להדפק על דלתי נדיבים נתקלים לעתים בקבלות פנים קצרות רוח, ולא תמיד האדם שטרחו לבוא עד אליו הנו רחב לב, כפי שרוב הוא חשבון הבנק שלו. מכתמים הם רגליהם מכתבת אחת לאחרת, מתאמצים לתאר את המצב, מנסים לפרט על נימי הלב היהודי. מסע כזה אורך כמה שבועות של מאמץ, ובכל יום ממנו נעשית השתדלות לסייע בעד מוסדות התורה שלא ימוטו.

רבי משה פיינשטיין התענגו אצל האורח אודות תכניותיו, המליץ לו על גבירים שאפשר לנקט על דלתם, ועל כאלו שסביר שיענו לו ברחב לב.

"בשבוע הבא אהיה בטורונטו", ספר הראש ישיבה לסיים. "מקנה שגם שם אראה ברכה בעמלי".

"הו, תהיה בטורונטו?" נדרה רבי משה. "תהיה אולי אצל ר' חיים הגביר?"

"כן", ענה ראש הישיבה, "אנשים המליצו לי לנסות להכנס אליו. ה' יעזר".

"אפשר אולי להטריח אותך ולמסור דרכך איזה מכתב לגביר?" שאל רבי משה בהזירות, "כלומר, רק אם אכן תהיה שם".

"כן, אהיה שם בעזרת ה', ובשמחה ממש, הרב!" רבי משה יצא לרגע כדי להביא את המכתב, התעכב כמה דקות, ושב עם מעטפה סגורה, ועליה רשום שמו של הגביר. הוא הגיש אותה לראש הישיבה והדגיש טוב: "רק אם אתה באמת הולך אליו, אל תטרך בשבילי במיוחד".

"בתכניתי לעבר אצלו", אמר ראש הישיבה טוב, "בעזרת ה'".

הוא הפיר את רגישותו הגבוהה והמיקדת של האיש הגדול של לפניו, ואת ענוותנותו. רבי משה הלא נולד בז' באדר, יום פטירתו של משה רבנו ע"ה וגם נקרא על שמו, וכנראה גם ירש מן הענוה המיקדת למשה רבנו. כמה מתאים היה לרבי משה להזהיר אותו שלא יטרך במיוחד בשבילו.

אבל הוא לא דע ממש הכל.

טְרִיבּוּיָה

לע"נ האישה החשובה מרת דבורה פרומר על"ה בת ר' אברהם שמואל ז"ל

חידון טריבוייה א-ב לפרשת השבוע. שאלות קלות ומאתגרות כדי שכל בני המשפחה יוכלו להשתתף, ליהנות ולהצליח!

- א** באמצעות מה נכתבו הלוחות?
- ב** מה צָנָה משה לקחת כדי להרכיב את שמן המשחה?
- ג** מהם המטבעות הקטנים יותר, מהם מורכב השקל בפרשתנו?
- ד** לאיזה שבט השתייך אהליאב?
- ה** כמה שמן זית צריך לשים בשמן המשחה?
- ו** כיצד מתחיל הקטע שבו משה ביקש רחמים מה', ואותו קוראים גם בתעניות ציבור בתורה?
- ז** מה עשה משה לאחר שטחן את הפסל?
- ח** אחד משמותיו של הר סיני?
- ט** כך מכונה המנורה בפרשתנו:
- י** מה אף אחד לא יעשה לארצנו כאשר נעלה לרגל?
- כ** מה צָנָה משה לבנות בתחילת פרשתנו? (רמז: כדי לרחוץ את הידיים והרגליים)
- ל** צמח בושם נעים שהיה בקטורת, ועל שמו יש גם יישוב במועצה האזורית מטה בנימין:
- מ** באמצעות מה מנה משה את בני ישראל?
- נ** ממה היה עשוי הכיור?
- ס** כשבני ישראל חטאו, ה' אמר למשה שהם עשו משהו מהר. מה זה היה?
- ע** כמה גרה יש בכל שקל?
- פ** איזו תפילה הקשורה לאחד מהדברים שנאמרו בפרשתנו, נהוג לומר כסגולה לפרנסה? (ולדברים נוספים)
- צ** על מה אמר ה' למשה לעמוד, לפני שדיבר איתו בהר?
- ק** לפי דברי משה, עם ישראל הוא גם עם...?
- ר** איך קוראים לאומן שעושה מרקחות?
- ש** מה משה עשה ללוחות הברית כאשר ירד מן ההר וראה שעם ישראל חטא?
- ת** שאלת בונוס: באיזה יום בשנה אנחנו מקיימים מנהג זכר למחצית השקל?

תשובות

א. אבן | ב. אבן | ג. אבן | ד. אבן | ה. אבן | ו. אבן | ז. אבן | ח. סיני | ט. אבן | י. אבן | כ. אבן | ל. אבן | מ. אבן | נ. אבן | ס. אבן | ע. אבן | פ. אבן | צ. אבן | ק. אבן | ר. אבן | ש. אבן | ת. אבן

דִּיּוּן סְבִיב הַשִּׁלְחָן

האם אפשר לחזור מהבטחה שהייתה תלויה בתנאי?

שְׁאֵלָה

לדינר השנתי המפואר שערך ארגון הרפואה והצלה, הוזמנו אנשים רבים, שהמכנה המשותף שלהם הוא שהפרוטה מצויה בכיסם. באירוע הנוצץ הושקעה חשיבה רבה לפרטי פרטים, גולת הכותרת של הערב הייתה מצגת שהופקה במיוחד לערב זה. במצגת נחשפה פעילות הארגון, ההוצאות, הפעילות בשטח, נחשפו אנשים שסיפרו את סיפור ההצלה הרפואי שלהם. ההתרגשות הייתה רבה, והנוכחים לא הסתירו את דמעות ההתרגשות.

הערב הגיע לשיאו בשלב ההתרמה, בו הודיע כל אחד מהנוכחים על הסכום אותו הוא מתחייב לתרום לארגון. אבל עיני הכל היו נשואות לנגיד הידוע. לא היה זה סוד שבנו היה חולה במחלה קשה, וגם לא היה סוד שבאפשרותו להרים תרומה גדולה.

כשהגיע תורו לנקוב בסכום, נעמד הנגיד, וסיפר בקצרה על מחלתו של בנו. הוא הזכיר את שמו לתפלה, והודיע שאם בנו יחלים בעזרת השם, הרי הוא נודר לשלם לארגון את סך הוצאות הארגון לשנה שלמה.

חלפו כמה חודשים, וברוך ה' בנו הבריא ממחלתו, ושב לאיתנו. נציגי הארגון נפגשו עם הנגיד, והודו יחד לה' על הנס הגדול, ולסיום שאלו: 'מה בדבר התרומה שהובטחה לארגון?' אך הנגיד התחמק בתאונות שונות. בין השאר טען שהבטחתו הייתה על הצד שבנו לא יחלים, כיון שלא היה בטוח שאכן בנו יחלים. ממילא הוא לא יצטרך לקיים את ההבטחה. לבסוף הודיע להם שכל ההתחייבות הוא בגדר 'אסמכתא', ומכיוון שאסמכתא לא קניה-הוא איננו חייב לשלם את ההתחייבות.

הצדדים סיכמו לברר את השאלה בפני רב שיוסכם על שני הצדדים. מה ענה הרב?

תְּשׁוּבָה

כתב השולחן ערוך (חו"מ רז, יג) 'ז'כן תנאים שמתנים בני אדם ביניהם... אף על פי שעשה או שהיה הדבר, לא קנה, שכל האומר: אם יהיה אם לא יהיה, לא גמר והקנה, שהרי דעתו עדיין סומכת שמא יהיה או שמא לא יהיה.'

דין זה נקרא 'אסמכתא', דהיינו, שדעתו של האדם סומכת על כך שהתוצאה תהיה לטובתו, וממילא הוא לא יצטרך לשלם. ומכיוון שכך, הוא אינו מקנה את הכסף בקניין גמור, ואף אם התקיים התנאי הוא אינו חייב לשלם את הכסף.

אמנם בשו"ע מבואר שמכמה סיבות 'אסמכתא' קונה, ובמקרה זה והנגיד חייב לקיים את נדרו.

א. אסמכתא לא קונה דוקא כשהיה בתנאי רגיל, אבל כשנדר או נשבע, חייב לקיים (חושן משפט רז, יט. יורה דעה רנה, ?).

ב. אסמכתא לא קונה דוקא כשהיה לדבר הרשות, אבל לדבר מצווה אסמכתא קונה, וכיון שכאן התחייב לצדקה, חייב לקיים נדרו (משנה ברורה תקסב, נא).

ג. אם אומר כך כדי להנצל מהצרה, חייב לקיים, ואין בזה משום אסמכתא, וכמו שמצינו אצל יעקב אבינו 'וידור יעקב נדר לאמור אם יהיה אלוקים עמדי ושמרני' וכו', וטעם הדבר שוודאי שהוא מוכן להתחייב כדי להנצל מהצרה (שולחן ערוך תקסב, יג).

סְכּוּם

הנגיד חייב לשלם את נדרו.

המדור נכתב על ידי הרב יעקב דהן שליט"א מו"צ בבית ההוראה של הגאון רבי עמרם פריד שליט"א

והיו אומרים עליו

"לא תבערו אש... ביום השבת" - אין להתחיל להבעיר את אש וחמימות השבת ביום השבת עצמו, יש להתכונן מימות החל.

נולד בט"ו בכסלו תרמ"ח לאביו רבי ישראל הגר בעל ה'אהבת ישראל' מויז'ניץ. ה'ה' משמשו של אביו, וכן ה'ה' ידוע בגדלותו ובתורה ובפקחותו העצומה. הסמוך לרבנות על ידי רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון.

בגיל 22 הכתר כרב העיר ווילחוביץ' וכהן ברבנות ביד רמה, ועם פטירת אביו בשנת תרצ"ה נתמנה כממשיך שושלת בית ויז'ניץ ומשך אליו אלפי חסידים. רבים מהם הצטרפו לחסידות בזכותו.

בתקופת השואה נמלט ממקום למקום, הסתתר בבונינקריס ובמקומות מסתור שונים, משם פעל לסייע בידי אחיו היהודים להמלט מגורלם המר של יהודי אירופה.

לאחר המלחמה עלה לארץ ישראל והתיישב בתל אביב. הוא הקים את הקריה החסידית בבני ברק, שהיתה הראשונה בארץ מסוגה, ובעקבותיו עלו גם רבים מחסידיו וישבו את רחובותיה של בני ברק. רבי חיים מאיר כתב את ספריו 'אמרי חיים' והרחיב את חסידות ויז'ניץ,

שמונה היום אלפי חסידים.

נפטר בט"ב בניסן תשל"ב ונטמן בבני ברק.

האדמו"ר רבי חיים מאיר הגר מויז'ניץ בעל האמרי חיים

מי שומר על מי?

קול הלמות הפטישיים נשמע ללא הפסקה בקצב קבוע ומתיש. מחנה העבודה המה פכורת דבורים. מאות אסירים עמדו וקצבו בגרזניהם, וביניהם התרוצצו מלאכי חבלה, הולמים בצליפת שוט באי מי שהעז להפסיק לרגע קט מעבודתו. ביום ובליל הם עבדו, רק הפסקה קצרה נתנה להם, שעות שנה ספורות, ועוד בטרם החל גופם הדל לצבור מעט כחות, כבר הריצו אותם הצוררים בחזרה לעבודת הפך המיגע.

שעות העבודה היו מגעות ואינסופיות, וכאשר נתן האות, שמטו האסירים באחת את כלי עבודתם ומהרו להתאיב בתור ארץ. לאחר המתנה מתישה נתעשרו בשלל רב: קערית מרק דלוח ופסת לחם דקיקה. כך הם עבדו בלא הפסקה, בלא מנוחה. יום, ועוד אחד, ועוד אחד.

והיו גם השבתות.

שוב אין נקרת קדשת השבת, פיון שמחמת הטרדות והצרות הרבות נתערבבה קדשת השבת בחלין של שאר הימים, ולא זכרו היהודים הרצוצים כי שבת היום.

ה'חפשה' המיחלת, ובגיל ורננה עשו את דרכם אל עבר הפך הסמוך, אינם שמים לבם אל גופם הפצוע ואל הכאב העצום. שמחים ומאשרים היו שזכו להנצל מחלול שבת.

עם אור יום השבת שמעו לפתע מרחוק קולות וצעקות. מהרו הרבי ותלמידיו לקצה הפך, משם יכלו להשקיף אל עבר המחנה. מה רבה היתה חרדתם בראותם את קציני המחנה ההונגרים וקצינים נאצים שהגיעו למקום דוחקים את יהודי המחנה אל תוך משאיות נוסעים דחוסות. זמן רב ארך עד שקול זעקותיהם של היהודים האמללים, ששגרו למחנה המוות אושוויץ, נדם, ושקט מוזר השתרר במקום.

במשך היום כלו הסתתרו במקומות מחבוא שונים, רועדים על נפשם, ובלילה, בחסות החשכה, נמלטו אל מעבר לגבול הרומני, שם היה המצב בטוח יחסית באותה עת. חדשים ספורים לאחר מכן נכנע השטן הנאצי, ואירופה כלה שחררה בידי בעלות הברית.

ובזכות שמירת השבת נצל הרבי לחיים.

אבל ה'ה' מי שכן זכר.

קראו לו רבי חיים מאיר, והוא היה לפני רבה של כלל חסידות ויז'ניץ בהונגריה. עם פלישת הנאצים להונגריה בשנת תש"ד הגלה הצדיק אל הגטו שבפרי גרוסרדין יחד עם שאר יהודי האזור. וכיון שבגטו 'עבודה' פרושה ה'ה' חיים, דאגה בתו לסדר לו מקום במחנה עבודה קטן, שהיה ממקם בסמיכות לכפר גויי, על מנת שירבו סכניו להנצל. וכך הצטרף אל שאר האסירים והתנגע בעבודה פיזית קשה במשך כל השבוע, כמעט ללא הפסקה, בלא לתת מנוחה לגופו הדואב.

והנה יום השבת הולך וקר.

החל רבי חיים מאיר לטכס עצה יחד עם שני תלמידיו הקרובים שהגלו עמו, כיצד להנצל מחלול השבת, אף שמדבר היה בפקוח נפש של ממש. לבסוף החליט הרבי לפצע את עצמו. לקראת שבת הציג את פציעתו בפני הקצינים ההונגרים שהפעילו את המחנה. הצגתו היתה משכנעת ביותר, ומיד קבל אשור לשהות בכפר הסמוך יום או יומים, עד שיחל פצעו להחלים. גם שני חסידיו שעשו כמאוו קבלו את

מוסר השכל | ושמו ישראל...

יהודי ששומר על השבת, השבת מגנה עליו.

עֲרָכִים לִילָדִים

פְּנִינִים

”וְאַתָּה דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אַךְ אֵת שַׁבְּתַתִּי תִשְׁמְרוּ כִּי אוֹת הוּא בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם לְדַרְתֵּיכֶם לְדַעַת כִּי אֲנִי ה' מְקַדְּשְׁכֶם” (לא, יג)

מהו אותו "אות" ומה משמעותו? נתן להבין זאת מהספור הבא. כמו כן נתן לראות מספור זה, איך רב ומנהיג צריך להיות מוכן לכל תרחיש, ולדעת לתת תשובות במקום. ומעשה שהיה, כך היה:

הקיסר האוסטרי הנודע פרנץ יוזף (שהיה קטוב לצרכיהם של היהודים והיה עוזר להם רבות), בא פעם לבקור בעיר קראקא, ובין השאר בקר גם בבית הכנסת הגדול שבבירה. בפרוודור בית הכנסת הייתה תלויה תמיד תמונתו של הקיסר משום שלומה של מלכות, אבל דוקא באותו יום נעלמה לפתע. יד נעלמת של שונאי ישראל הוציאתה משם, ומיד נמצאו מלשינים שמסרו על כך, ואמרו שהיהודים הסירו את התמונה כדי להפגין בכך נגד הקיסר. משנכנס אל בית הכנסת הביט פרנץ יוזף לצדדיו, ופנה אל הרב הגה"ק רבי שמעון סופר ז"ע בשאלה: האמנם נכון הדבר שתמיד הייתה תלויה כאן תמונתו, והיום לקראת בואי הסירוהו? רבי שמעון, שרק באותו רגע גלה לתדהמתו שהתמונה נעלמה, לא אבד עשתנתיו. מיד השיב ואמר: אמנם כן, הוד מעלתו. נכון הדבר שהיום הסירו את התמונה, ועשינו כן מן הטעם הבא: לפי חקי דתנו, אנו מניחים בכל יום תפלין, המשמשים כ"אות ברית", כקשר סמלי עם אלקינו. ואולם, בשבת הנחת תפלין אסורה, משום שעל השבת נאמר בתורה: "כי אות היא ביני וביניכם" - ביום השבת אנו רואים את עצמנו קרובים כל כך אל הקב"ה, שאין צורך באות ובסמל נוספים ביום זה. כך נהגנו בארוע חגיגי זה: בכל ימות השנה תלויה תמונתו של הקיסר, כאות לקשרנו אל הוד מעלתו. אבל היום, משנאות הוד מעלתו לבוא ולבקר אצלנו, לא תהא זו אלא פחיתות כבוד אם אנו מסתכלים בתמונתו שעל הקיר, בשעה שזכינו לראותו עמנו בכבודו ובעצמו...

פְּרִשְׁת כִּי תִשָּׂא

”וְעַתָּה אִם נָא מְצַאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, הוֹדַעְנִי נָא אֵת דְּרַכְךָ” (שמות לג, יג)

שמשון הגיע לעיר זרה ונכנס לבית-הכנסת להתפלל. שמשון לא הפיר את בית-הכנסת הזה, זאת הייתה הפעם הראשונה שהוא התפלל בו.

הגיע הזמן של קריאת התורה. שמשון הביט בגבאי שחלק את העליות לתורה, ונראה היה לו שהגבאי הזה בכלל לא יודע לחלק עליות. לא היה כל הגיון בחלקה שהוא ערך!

לעלית הבהן הוא קרא לאדם שישב בקצה של בית הכנסת. לעלית הלוי קרא למישהו שישב באמצע בית הכנסת. לעמת זאת היו אנשים מכבדים שישבו במזרח, במקום מכבד, ולא קבלו עליות. הגבאי חלק עליות לאנשים נוספים שנראו פשוטים ולא מכבדים.

אחרי התפלה נגש שמשון לגבאי ואמר לו: "אינני מבין איך מחלקים בבית-הכנסת שלכם את העליות. זה נראה ממש בלי סדר והגיון: אנשים חשובים אינם מקבלים עליה, ואנשים פשוטים מקבלים עליה חשובה."

צחק הגבאי ואמר: "אתה רק אורח כאן, ומתפלל בבית-הכנסת באופן חד-פעמי. לו היית מתפלל קבוע, היית רואה שיש סדר בחלקת העליות: יש אדם שלא קבל היום עליה, כי לפני שבוע הוא כבר עלה לתורה לרגל שמחה במשפחה שלו; מישהו אחר לא עלה היום כי לפני שבועים עלה לתורה בשל 'ארציט' של קרוב משפחתו. יש סדר והרבה הגיון בחלקה של העליות, אבל רק מי שמפיר יודע את כל מה שמתרחש בקהלה שלנו מבין את הסבות של סדר החלקה."

כך מסביר ה"חפץ חיים" ואומר:

אדם חי בעולם הזה ושואל שאלות: למה ההוא עני, והשני עשיר? למה יש משפחה שחיה לה בשלום, ובמשפחה אחרת יש צרות ויסורים?

התשובה לאדם הזה היא: "אל תשאל שאלות, כי אתה רק אורח בעולם הזה. מה הן שבועים או שמונים שנה, לעמת הנצח הארך שאין לו סוף?" ועוד יש לענות לאדם ששואל שאלות: "בעולם הזה יש תפקידים ויש נסיונות. לאדם אחד השם נותן עני ולשני יסורים; יש אדם שמקבל נסיון של עשר או של שלושה - הכל בחשוב מדיק, לפי התפקיד ולפי הנשמה המיוחדת של כל אדם. אתה צריך להרגיש כמו אורח שעובר ממקום למקום, ולא מפיר את המנהגים. עליך לסמוך על הקדוש-ברוך-הוא ולדעת שהוא עושה את הכל בישר ובצדק."

מֵאַחֲרֵי הַפְּתִיחַ

קִנְקֵן חֲדָשׁ מֵלֵא יִשָּׁן

ביאור:

אדם צעיר גדוש בחכמה. למרות שהקנקן חדש, בתוכו יש יין וישן ומשובח.

דוגמא:

הדרשן הצעיר הוא קנקן חדש, צעיר בגיל אבל מלא ישן. הוא אומר דברי טעם איכותיים.

מקור:

"יש קנקן חדש מלא ישן, וישן שאפילו חדש אין בו." (אבות ד, כ)

תפלורת

חידוץ לפשוטו של מקרא

ש	ג	כ	ע	י	ל	ב	ה	ז	מ
ש	ק	א	ט	ר	ע	א	ו	פ	ח
כ	ע	ת	ח	ש	ל	י	ע	ג	צ
כ	ז	ו	י	ש	ת	ב	ש	ד	י
י	ס	ר	ב	ה	נ	מ	צ	ת	ת
ו	ל	ה	ת	ש	ו	ח	נ	פ	ה
ר	כ	א	ת	צ	ז	ע	י	ח	ש
ס	ה	א	ש	ת	י	כ	כ	ג	ק
ו	י	ש	פ	מ	נ	ס	ש	ד	ל
מ	י	מ	ש	ב	ה	ב	ף	ס	כ

מצא פסוק עם שתי מילים והיפוכם?
 "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט".
 (ל, טו)

אנה תפירוט רש"י

מהיכן לומדים שאסור להכין בשבת
 אפילו אוכל נפש?
 שנאמר "שבת שבתון" לכך כפל הכתוב, לומר שאסור
 בכל מלאכה, אפילו אוכל נפש.
 (לא, טו)

חידוץ מאוצר התורה

מהי הפטרה?
 קריאת פסוקים הקשורים לפרשה, מתוך הנביא
 (ש"ע או"ח רפד, א)

כי תשא | מחצית השקל | עשיר | כסף | כיור
 נחושת | בשמים | זהב | שבת | תורה

מצאו את 10 ההבדלים

קו קופלה:
 03-3050-500

קופלה מחכה לכם... דברו אתו!

גיליון מס' 615
שנה 11

פרשת כי תשא, כ"ב באדר-א' תשפ"ד

שבת טיש

מתוך סדרת ספרי "שבת טיש"

ספורים ואגדות פנינים ופרפראות מדות והליכות

פנינים

כי תשא את־ראש (ל, יב) - כאשר תנשא
ותרומם את האותיות ראש, יהיה הרמז שבת.
כי אתרי האות ר"ש היא האות ש"ן, ואתרי
א"ף - ב"ת, ואתרי ש"ן - ת"ו, והשבת היא
נשיאת ראש. (חידושי הר"מ)

ונתנו איש כפר נפשו (שם) - איש כפר
בגימטריה תורה, כי התורה והמצוה מכפרים
על חטאי האדם ומגנים עליו מעשיו,
והתבות איש כפר נפשו ראשי תבות אכ"ג,
אורייתא פתובים נביאים, הם ספרי התורה
שפבקה. (קטרת סמים)

ולא־יהיה בהם נגף (שם) - פרש רש"י:
"שהמנגן שולט בו עין הרע והדבר בא
אליהם, כמו שמצינו בימי דוד". ורמז לכך
שכן היה בימי דוד, שהתבות בהם נגף
בגימטריה זה בימי דוד מלפא. (מגדנות)

זה יתנו כלי־העבר על־הפקדים (ל, יג) - התקון
הראוי למי שעובר על־הפקדים, דהינו שעבר
עברות וזוזה לתור בתשובה על מעשיו, על
ידי "זה יתנו", על ידי למוד התורה מלשון "תנו
רבנן". (אור לשמים)

מחצית השקל (ל, יג) - חז"ל אמרו, שמשקלו
של העגל היה 120 רבוא דינרים שהם שלש
מאות אלף שקלים, כי כל שקל הוא ארבעה
דינרים. ומפני שהיו ישראל ששים רבוא,
שהם שש מאות אלף איש, צריך היה כל אחד
לתת מחצית השקל כדי לכפר על מעשה
העגל, ויחד נתנו עם ישראל שלש מאות אלף
שקלים כנגד העגל. (אור שמואל)

אתה ידעת את־העם כי ברע הוא (לב, כב) - ברע
אותיות ערב, רמז לו אהרן למשה שלא עם
ישראל חטאו בעגל, אלא הערב רב חטאו
והחטאו. (בעל הטורים)

ומשנתו יהושע ברנינו נער (לג, יא) - יהושע
היה אז בן ג' שנה ומבנה נער, מפני ששרת
את משה בנאמנות כנער. ורמז לכך שהתבות
משנתו יהושע ברנינו בגימטריה היה אז בן
חמישים ושש שנים. (מגדנות)

ספורים בפרשה

ישני לוח העדת בידו לוח פתבים משני עבריהם מזה ומזה הם פתבים (לב, טו)
לאחר שפסד רבי מאיר שפירא את ישיבת חכמי לבלין, נדד רבות בארצות
נכר והתרים המונים למפעליו הברוכים. דרפו לא היתה סוגה בשושנים
ואכזבות רבות היו מנת חלקו, אך הוא מצא את נחמתו בנישיבה ששגשגה
והתפתחה לתפארה. פעם התבטא והזכיר את דברי חז"ל על הלוחות
שהאותיות מ"ם וסמ"ך בנס היו עומדות, ואמר: "שתי אותיות אלו
מרכיבות את התבה 'מס', פי על כלנו מוטל מס לתמיכה בלמוד התורה,
ומס זה בנס הוא עומד עד היום הזה".

וישמד משה בשער המהנה ויאמר מי לה' אלי ויאספו אליו כלי־בני לוי (לב, כו)
בחור צעיר הגיע פעם אל ה"חפץ חיים" ובקש לשמע דברי חזק. שאלו
הרבי: "האם בנה אתה או לוי"? השיב בחור: "לא, ישראל אני". אמר לו
ה"חפץ חיים": "אני בנה. יודע אתה מדוע זכיתי בכך? מפני שלפני אלפי
שנים, לאחר חטא העגל, קרא משה לעם ישראל 'מי לה' אלי' ונאספו
אליו אבותי בני לוי וזכו בכהנה, אך אבותיך לא באו ולכן לא זכו בכך.
כשיבוא המשיח במהרה אזהב להקריב קרבנות ולעבד בבית המקדש ומי
שאינו בנה לא יזכה בכך. ומדוע מספר אני לך זאת? כי לכל אדם יש נגעים
בחיוו שהוא שומע קול פנימי שמכריז ואומר 'מי לה' אלי' וכאשר תשמע
קריאה זו, אל תחור על הטעות של אבותיך, אלא רוץ מייד אל הקריאה ואל
תחמיץ את ההזדמנות להתעלות בעבודת ה'!"

פסל־לך שני־לוחת אבנים פראשנים (לד, א)
הסבא קדישא רבי ישראל מרוזין, ראה פעם חסידים יושבים ומתועדים
כשהם שותים יין־שרף. ראו החסידים מרת רוח על פניו והבינו שאין
הדבר לרצונו, אך אחד החסידים אמר בשם רבי פינחס מקוריץ שישבה
בצומת בפתחת לחיים דומה היא ללמוד תורה. השיב להם הרבי: "מצאנו
בתורה את תבת 'פסל' ו'פסל' המשמשת פעם קדש ופעם חל. נאמר
"פסל־לך" על הלוחות, ונאמר גם "לא־תעשה לך פסל" והפונה לעבודה
זרה. ההקבל ביניהם הוא, שכאשר נכתבת תבת 'לך' אחר התבה היא קדש,
ולחפך הרי זה חל. אם האדם עושה דבר טוב ואינו חושב 'לך' להנאת
עצמו, אז הוא קדש, אך אם האדם מעמיד את 'לך' לפני המעשה הטוב,
וכל מחשבתו להנאת עצמו, אזי הוא בבחינת "לא־תעשה לך פסל"..."

ובבא משה לפני ה' לדבר אתו יסיר את־המסכה עדיצאתו (לד, לד)
בזקנותו של רבי מנחם מנדל מקוצק, סבל מכאבי עינים ולאחר שנבדק
בידי רופא ממחה מורשה, יעץ לו הלה להרביב משקפים על עיניו בשעת
הלמוד, כדי שלא יזיק לו העיון בספרים ובאותיות הקטנות. לא רצה הרבי
לעשות כן ואמר שאינו רוצה לעשות הפסק בין עיניו לתורה הקדושה.
תלמידו רבי אליהו מויסקוויץ חלה אף הוא בעיניו והרופאים צוהו להרביב
משקפים. שמע רבי אליהו לקולם, ואולם בשעת הלמוד היה מסיר את
המשקפים, וספר למקרביו כיצד נהג רבו וכמוהו גם הוא אינו חפץ לעשות
מחצה בין עיניו לתורה הקדושה, וכך נהג עד יום פטירתו.

לקבלת הגיליון
דוא"ל:
5806777@gmail.com

המחנה הנפלאה ביותר!
בכל חגיגות הספרים בכל הארץ
"שבת טיש" ו"מידות טיש"

זמני השבת פרשת כי תשא - ירושלים
הדלח"נ 5.01 צאת השבת 6.15 רבנו תם 6.55

היה היה

מחצית השקל בשקל הקדש

בשנת תרכ"ו, התקיימה בעיר פסט שבהונגריה ועדת רבנים, בה התכנסו גדולי רבני הונגריה כדי לדון על מצב הדת ולטפס עצה במלחמתם נגד מהרסי הדת שהרימו ראש ובקשו לקעקע את יסודות התורה והמסורה ברחבי הונגריה ואוסטריה. באחת האספות, ישבו הרבנים לסעודה ולשיחת חלין של תלמידי חכמים. בראש האספה ישב ה"כתב סופר", שהרים על גס את המלחמה נגד הרפורמים ובהשפעתו החליטו גדולי ישראל על הצד המכריע של הפרדות הקהלות ברחבי המדינה, בין קהלות הוראים לדבר ה' לקהלות הרפורמים קלי הדעת.

באמצע הסעודה, קם ה"כתב סופר" וקרב התרגשות הוציא מפיו מטבע עתיק יומין של מחצית השקל, ששרד מאז תקופת בית המקדש השני ואתו קבל בירשה מאביו ה"ח"ת סופר". הרב הציג בפני המטבע בפני הנוכחים ופלפל בענין מחצית השקל ששקלו בזמן שבית המקדש היה קיים, והדבר הפליא מאד את הנוכחים באספה. לאחר שהציג הרב את המטבע בפני כלם, החל המטבע לעבר מיד ליד, כי כל אחד בקש לראות את המטבע מקרוב ולכאז אותו בידו. במקום נוצרה המלה, כלם החלו לשוחח בענין מחצית השקל והמסתעף בענין, עד שלפתע התברר כי המטבע נעלם. פניו של ה"כתב סופר" חורו וצערו הרב נכר על פניו, כלם החלו להביט אנה ואנה, ותרו אחר המטבע שמא נאבד על אחד השלחנות או נפל ארצה. בדקו בפנות האולם ובלשו בכל פנה אפשרית, אולם לשוא. המטבע נעלם פאלו בלעתו האדמה, מבלי להשאיר אחריו עקבות.

בכל שעת החפושים עמד ה"כתב סופר" ועקב בדאגה אחר הסריקות הקדחתניות, וצערו היה רב על החפץ יקר הערך שנאבד ממנו. במקום הכרו כי כל אחד יבדק היטב בכיסו שמא נפל המטבע פנימה ללא משים, ואולי מאן דהו לקחו ועתה בוש הוא להחזירו ולהודות בכשלונו, ולכן ישעשה זאת באמתלה שבטעות הכנס המטבע לרשותו.

לאחר שעה ארבה, קם אחד מגדולי הרבנים שהשתתפו באספה, הוא רבי מנחם כ"ץ פרוסטיץ רבה של צעהלים, והכריז: "רבתי הנכבדים, צערו של המארח גדול מאד והאבדה כבדה לאין ערוך. יש לי הצעה לא נעימה, אך אין מנוס מלקיים אותה. כל אחד מהנוכחים יחפש בכיסו של היושב לצדו, למרות אי הנעימות שבדבר, וכך נוכל לודא היכן המטבע האבוד. על כלנו לעשות פן, כדי לקיים את המקרא 'והייתם נקים מה' ומישראל, ולכל יוציאיו לעז ענינו חלילה שמישהו מאתנו נכשל חלילה בגנבה".

ההצעה נפלה על ראשי הנוכחים פרעם, כלם הביטו בה וכה במבוכה ולא ידעו כיצד להתחיל בבצע את החפוש, אלא שלפתע קם רבי יהודה אסאד רבה של סרדהעל מגדולי רבני הונגריה ומאקני הדור, ובקש את רשות הדבור. בקול רועד החל רבי יהודה אסאד לדבר ובקש בלשון של תחנונים לכל יתחילו בחפושים בכלי הזולת, וטען כי יש בדבר משום חלול השם. הוא הביע את תקותו כי המטבע ימצא במהרה והנוכחים יחסכו את הבזיון שבחפושים בכיסו שכניהם.

שעה ארבה עברה, כלם ישבו והמתינו להתפתחות, ובינתיים עומד רבי יהודה אסאד בעינים עצומות ושפתיו רוחשות תפלה. פניו חורות ואגלי זעה מתגלגלים במורד מצחו, ועיני הנוכחים נשואות עליו. הדקות נקפו וכשהמטבע לא נמצא עדן, בקשו פמה מהנוכחים להוציא לפעל את הצעתו של רבי מנחם כ"ץ, אולם רבי יהודה אסאד נרעד פלו ובדמעות בעיניו חזר על בקשתו להמתין עוד זמן מה, ולא לבאות את הנוכחים בחפושים בכיסיהם.

זמן קצר לאחר מכן, כשהמתח בחדר הגיע לשיאו, נכנסו פתאום פמה משרתים ובידיהם המטבע האבוד. הקלה עצומה השתררה במקום והתברר, כי בשעה שפנו המשרתים את הכלים מהשלחנות, נטלו מבלי משים גם את המטבע יחד עם הכלים.

הנוכחים הביטו בפליאה על רבי יהודה אסאד, ובקשו הסברים על עמידתו האינה ובטחוונו כי בסופו של דבר ימצא המטבע. להפתעת כלם, הושיט רבי יהודה את ידו לכיסו ושלה משם מטבע זהה בדיק למטבע של מחצית השקל שבידי ה"כתב סופר". כלם הביטו בשני המטבעות הזאים בפליאה ורבי יהודה ספר: "גם ברשותי קיים מטבע כזה של מחצית השקל מימות בית המקדש, אותו קבלתי כמתנה מרבי זמירי רבי מרדכי בנט רבה של ניקלשבורג, לרגל יום נשואי. הבאתי עמי את המטבע לאספה זו, כי רציתי לתראותו למשתתפי האספה, אך פשראיתי שחברנו ה"כתב סופר" הביא אף הוא מטבע כזה, לא רציתי לעמעם את ההרגשה על נדירות המטבע, ואלו הייתי מוציא גם אני מטבע כזה, היה נפחת ערך המטבע שאינו יחיד בעולם".

"נקל לתאר", המשיך רבי יהודה את דבריו, "איזה חשד נורא היה נופל עלי אלו היה השקל מתגלה בכיסו והייתי החשוד העקרי בגנבת המטבע, פמה עלינו ללמד מפאן ללמד זכות על כל אחד בכל עת ובכל שעה, והיו דן את כל האדם לכף זכות".

מאורות

הרב הקדוש רבי חיים חיקל מאמדור זצ"ל ליום ההולל כ"ג באדר תקמ"ז

צאצא לצדיקים נסתרים קדושי עליון ואף הוא הסתיר בתחלת ימיו את מעלותיו. בצעירותו היה משומעי לקחו של הגר"א מוילנא ונודע כגאון ומתמיד גדול אשר הדיר שנה מעיניו והיה מסגף את גופו בסגופים קשים. אמרו עליו, שהיה נעור משנתו אף לילות והגה בתורה. לזמנים נעשה תלמידו של המגיד ממוזריטש, בהשפעת רבי אהרן הגדול מקרלין שאמר למגיד: "הבאתי לך מנורה טהורה, וצריך רק להדליקה". בדרך הסגופים המשיך גם לאחר שנמנה בין תלמידי המגיד ופעמים רבות היה מתענה משפת לשבת, ולמרות זאת היתה צהלתו על פניו, עד שצדיקים הפליאו את זיו פניו ושמתו התמידית. רבי וזשא מאנפולי אמר עליו, שהגיע במעלותיו לדרגת שרף ומלאך שעומדים לפני פסא הכבוד. כל ימיו ישב בעיר אמדור ובה עבד את בוראו במדרגות נשגבות ונעלות מבינת אנוש. פעם, בעת אומרו את הפסוק "בדרך אפקיד רוחי" התעלף ובקשי הצליחו לעודרו. לאחר מכן הסביר, כי ראה את עצמו עם מצותיו המעטות קעני שבא אל המלה בצורו הדל, לעמת העשרים הגדולים שהביאו מנחה גדולה. הסתלק יומים לאחר חברו הרבי ר' אלימלך מליז'נסק ונקבר באמדור. מתנגדיו הגדולים, שמהם סבל כל ימיו, רצו לקבורו מחוץ לגדר, אך עקב היותו אחד מבני ההברה קדישא, נאלצו לקבורו בפנים. קעשרים שנה לאחר פטירתו, עלה הנהר על גדותיו וקברו נפתח, ולמרהה הפלא מצאוהו שלם כבשעת קבורתו.

יוסיף דעת

בפרשת חטא העגל מוזכרים החוטאים בדרך כלל בשם "העם", והכוונה על הערב רב שחטאו והחטיאו את כולם, ולא חלילה על עם ישראל, ולכן אמרו החוטאים לבני ישראל על העגל: "אלה אלהיך ישראל אשר העלך מארץ מצרים". וכן פירש רש"י על הפסוק "לך רד כי שחת עמך", שהקב"ה אמר למשה "שחת העם" לא נאמר אלא "עמו", ערב רב שקיבלת מעצמך וגויתתם ולא נמלכת בני ואמרת טוב שידבקו גרים בשכינה, הם שיחתו והשחיתו". הערב רב הם תעורבות אומות של גוים כדברי רש"י, וזוהר מובא שהיו בהם מצריים ובהם גם חרטומי מצרים, בראשם המכשפים יונס וימברוס, שראו את נפלות ה' ובקשו ממש להצטרף לעם ישראל, אך המשיכו בכישופיהם במדבר וכוחם של המכשפים הגדולים היה משיעה שהשמש נוטה, משש שעות ומחצה עד תחילת תשע שעות ומחצה, והקטנים מתשע ומחצה עד חצות לילה, ולכן נקראים 'ערב רב' על שם הערב, ואת העגל עשו ככשפים אחר השעה השישית. הערב רב הם גם החוטאים המתאוננים בתבערה ובקברות התאוה. במלכתא ובילקוט שמעוני מובאות מחלוקות תנאים על מספרם של הערב רב, שהיה הרבה יותר מעם ישראל, בין 120 ל-360 ריבוא. בתחילה נכנו הערב רב יחד עם בני ישראל במדבר, ורק לאחר שחילק משה את העם לשבטיו, הופרדו הערב רב מהם. בזוהר נאמר שהערב רב היו מחוץ לענני הכבוד והמנו לא היה יורד להם, אלא ניוזנו ממה שנתנו להם בני ישראל. חלק מבני הערב רב מתו לאחר העגל, אולם חלק מהם התערב בעם ישראל, וכן מובא במסכת ביצה שהעשרים שאינם מפרנסים עניים הם צאצאי הערב רב. בתיקוני זוהר מובא, שמלכות ישראל לפני ביאת המשיח נקרא שטונו של ערב רב, וכן אמרו חז"ל בסנהדרין "אין בן דוד בא עד שתכלה מלכות הזולה מישראל", והוא אחד הסימנים שלפני ביאת המשיח כדברי חז"ל שהמלכות כולה תיהפך למינות.

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

ושמרו - על דרך אומרו ואביו שמר את הדבר, פרוש ממתין ומצפה מתי יבוא, והכוונה בזה לצוות שלא יהיה השבת כדבר טרד לצד מניעת מלאכה הרצון ומצא החפץ, אלא צריכין לשמח בו בשלמות הרצון והפך בדבר, ותמיד יהיה ממתין ומצפה מתי יבוא, ואמרו לעשות את השבת לשלל הכונה חפץ מצות השבת למדוע הגוף ולענג אשר יתענג, אלא לצד עשיית מצות השבת ולא לתכלית המרששות:

ואמרו אות הוא לעלם פרוש, כיון שקל זה יהיה סוד לישראל ולא יגלו הדבר, אם כן הבא לשאל על מצות היום מה היום מימים, מה אות נעשה בו לעשות בו כל השנויים, מה תורה השנוינתו אליו, לזה אמר אות הוא לעלם, פרוש שיהיה נגלה לכאי עולם כי ששת ימים וגו' וביום השביעי שבת וגו' טעם זה יהיה נגלה לזולתנו ועם בני ישראל טעם כמות עמם חתום באוצרות החיים:

ודבר ה' וגו' פנים אל פנים - הכונה בזה הוא, כפי שעור ההכנה שהיה עושה משה להקבלת פני שכינה, לאותו שעור תהיה ההשגה מפנים העליונים, כי כפי אשר יכין אדם עצמו להשפעת הקדשה - ישגה, ואמרו פאשר דבר איש אל רעהו, יתבאר לדרכנו על דרך אומרו פמים הפנים לפנים כן לביהאדם לאדם, פרוש כי הקבלות ישימלו בעולם אם לאהב אם לשנא, כי כפי אשר יכין האדם לבו לאהב חברו, כמו כן יתבונן לב חברו לאהב אותו, והוא אומרו פאשר דבר איש אל רעהו, שלא יאהבו אם לא יכין לבו להיות גם הוא רעהו, כמו כן דבר ה' פנים אל פנים. ומעתה יבחין אדם מה הוא עם קונו, אם לבבו יתאהב ויתחשק בה ובעבודתו, הנה זה סמן כי ה' אהבו:

דברי הימים

בכ"ז באדר ב' שנת תנ"ג, נפטר המקובל רבי יצחק אבובי מאמשטרדם, הרב הראשון שכיהן בעולם החדש' היא אמריקה, בעיר רסיפה שבברזיל. כדי להבדיל בינו לבני דורו ר' יצחק ב"ר מתתיהו אבובי מהולנד, כינה את עצמו בשם משפחת אמו 'דה פונטיקה', וקדמו לשניהם עוד שנים שנקראו בשם זה. הקדמון הוא רבנו יצחק אבובי הספרדי בעל 'מנורת המאור' שחי לפני כ-700 שנה, והשני הוא רבי יצחק אבובי 'אחרון גאונים קשטיליה', שגורש מספרד בגירוש הגדול בשנת רנ"ב ונפטר בפורטוגל לאחר כשבעה חודשים, והוא המוזכר בידי מרן רבי יוסף קארו בחיבורו 'בית יוסף' על שו"ע אורח חיים. בית-הכנסת העתיק 'אבובי' שבצפת, נקרא נראה על-שם השני, ולא על-שם בעל מנורת המאור, שכן רבי יעקב בירב מחדש הסמיכה וגדול חכמי צפת היה תלמידו. בבית-כנסת עתיק זה נמצאים שני ספרי תורה עתיקים, הראשון המיוחס לרבי יצחק אבובי עצמו, והשני לרבי סוליאמן אוחנה ממרוקו.

בכ"ז באדר רפ"ד ניצלו יהודי מצרים בנס, ועשו את יום כ"ז באדר או כ"ח בו ליום משתה ושמחה, ונודע כי בניו 'פורים מצרים'. ביום זה היו קוראים במצרים מגילה מיוחדת לזכר הנס, שהתחברה על-ידי רבי שמואל ציראלינו חתנו של רבי יצחק אבובי השני. ב'סדר הדורות' מסופר, כי לאחר שהסולטן סוליאמן כתב את מצרים, מרד בו השטן המשנה למלך אחמד שיטן, וציווה על היהודים להביא לו תוך שמונה ימים סכום גדול מאוד. ואז קם רבי שמואל זה וכינס שלוש מאות נערים פחותים מגל י"ב שנה, והתפלל עמו בבית-הכנסת הגדול שבמצרים, עד שהתקבלה תפילתם והמשנה למלך נהרג בכ"ז באדר. 'ויש אומרים שהפליג כליכך בתפילה, וכמעט שהטיח דברים כלפי מעלה, שכן יצא משם סגי נהור'.

מגידים רבים פרוש פסוק זה על מדת ההשתתפות של העשירים והעניים בכל מצוה. ברכוש רב יצאו אבותינו ממצרים, וכל אחד מהם היה יכול לשאת לבדו בהוצאות המשכן וכליו, אלא שהקב"ה רצה שכלל אחד מישראל יהיה חלק במשכן, וכך צריך להיות בכל מצוה. העשיר לא ירבה לבצע את כל המצוה, והדל לא ימעט מלתת בעבורה, אלא יחד ישתתפו כלם בעשייתה, כל אחד לפי כחו. ואם אחד חוטף לעצמו את כל המצוה ואינו מניח לאחרים לקחת חלק בה, טורפים לו את מעשיו על פניו, כפי הספור דלהלן, אותו ספר המגיד המפרסם רבי שלום שברודן.

לאחר נשואיו של רבי יהונתן איבשיץ, עם בתו של רבי יצחק שפירא רבה של בומסקלא, היה סמוך על שלתן אבי הונתנו רבי מרדכי הכהן מהמבורג. הונתנו היה עשיר מפלג וזכה לשני שלחנות, תורה וגדלה במקום אחד, ולחנתנו רבי יהונתן, שנודע עוד מילדותו כחריף בעל מח גאוני, העניק נדניה גדולה פת שלשת אלפי זהובים, שכום עתק באותם ימים. רבי יהונתן קבע את למודו עם חברו באחד מבתי המדרש בעיר, ולאחר תקופה הקימו הנוצרים מנזר משקף בדיוק מול בית המדרש. הדבר היה למרת רוחם של יהודי העיר וחרבו של רבי יהונתן קנא את קנאת ה', ובאישון לילה טפס על גג המנזר ושבר את הצלב שעליו. מעשה שטן הצליח והאברך נתפס בידי הפקדים, והללו השליכוהו אל מרתף המנזר. בני המשפחה חפשו אחריו בלי לדעת היכן הוא, עד ששומר הפנסיה הגיע בחשאי וספר כי הפקדים מתכוננים להוציא את דינו של האברך בשופרה בענש. השומר הסכים להבריח את האסיר, אך דרש שכום עצום של שלשת אלפים זהובים. כלם נרחמו למצות פדיון שבוניים, וגבאי הצדקה החלו להתדפק על פתחי יהודי המקום כדי להתריסם. פשוט העשיר לרבי יהונתן, אמר לעצמו כי הדבר נחוץ מאד ואסור להתמקמה אף רגע, שמא בינתיים יבצעו הרשעים את זממם. ללא הסוס, נכנס רבי יהונתן לביתו, נטל ממקום המחבוא את כל כסף הנדניה שלו ומהר אל השומר, הפקיד בידיו את הכסף, והלה הבריח את האסיר בחשאי אל מחוץ למדינה.

בינתיים, הצליחו הפרנסים לאסוף את הסכום הגדול של שלשת אלפי זהובים, וכאשר בקשו להעניקו לרבי יהונתן, סרב ואמר: 'אני זכיתי במצוה כלה ואיני חפץ בשתפסם. השבוי כבר נפדה ואין צורך עתה בכסף'. החל דין ודברים בינו לבין גבאי הצדקה, ואולם הוא עמד על שלו ולא אבה לטל מאומה, למרות שכלם רצו להשתתף במצוה. ימים מעטים לאחר מכן, חשש רבי יהונתן שמא תגלה אשתו הצעירה את חסרון המטמון הגדול ותקים על כך קול ועקבה. משום כך, החליט לנסע לתקופה קצרה מביתו, כדי שבינתיים תשכח הסערה, וגם אם תתגלה הגנבה ירגעו הרוחות עד שובו.

בזמן העדרו של רבי יהונתן מהבית, היתה הפנסיה הנוצרית מרוקחה. הפקדים גלו כי טרפס נצל מצפריניהם, ועל נקלה גלו כי ידו של השומר במעל. ברב זעם החליטו לבצע בו את מה שזממו לעשות ליהודי, אלא שהלה חש כי החבל נכרך סביב צווארו ומהר להמלט פן יהיה מאחר מדי. טרם יציאתו מן העיר, אסף את כל רכושו שצבר מגנבות שונות במשך השנים הארוכות בהן שמש כשומר בפנסיה, ובעודו מתלבט אצל מי יניח את כל רכושו לפקדון, נזכר ברבי יהונתן ואמר לעצמו: 'אדם שמוכן להעניק את כל רכושו בשביל להציל את חברו, ודאי איש ישר הוא, ואצלו אני יכול להפקיד את כל רכושי ללא חשש'. במהירות הכניס השומר לתוך תבת ברזל קטנה את כל הכסף הרב שצבר יחד עם הזהובים שקבל, ומהר לביתו של רבי יהונתן, שם פגש את בעלת הבית וספר לה בקצרה את המאורעות. הוא שבח את בעלה אציל הנפש שמסר את כל רכושו להצלת חברו, ואמר: 'אני מחזיר לך את הזהובים שלךם ומפקיד בידך את כל רכושי. אם אהזר בשלום, אדרש מכם בתורה את פקדוני, ואם לאו - יתור הרכוש בידךם ונדאי תשתמשו בו לתועלת'. השומר סים את דבריו, ויצא מהבית בחפזון כדי להמלט מידיהם הארוכות של הפקדים הנוצריים, אלא שהללו דלקו בעקבותיו ולא נתנו לטרף לתמוך מידיהם. לבסוף השיגוהו ליד הנהר, וברב זעם הטביעוהו בתוך המים ואת גופתו זרקו לכלבים.

זמן קצר לאחר מכן חזר רבי יהונתן לביתו, ובבלבו חשש ודאגה כיצד ירגיע את רוחה של רעייתו, אולם למרבה הפתעתו ספרה לו כי כל הכסף חזר אליהם במלואו, ובנוסף זכי לרשת את כל רכושו הרב של השומר. בטוחה היתה שרבי יהונתן ישמח לשמע הבשורה המשמחת, אך למרבה ההפתעה החל בעלה לבכות בדמעות שליש וצער גדול מלא את לבו. למראה פליאתה, הסביר רבי יהונתן: 'אם החזירו לי מן השמים את כל כספי, אות וסמן הוא שמהשמים משליכים עלי את המצוה שעשיתי ומקיימים לי שמעשיו לא היו לרצון לפני ה', כי הרי אין מתן שכן של מצות בעולם הזה, ורק על מצוה שלא נעשתה בשורה מקבלים שכר בעולם הזה, ועל כך תבנה נפשי'. שלשה ימים ישב רבי יהונתן בתענית וסגף את גופו בסגופים שונים, עד שנענה מן השמים ובחלמו גלו לו, כי הספה להשבת כל שלשת אלפי הזהובים שנתן לפדיון השבוי היא מפני שמעשיו לא היו רצויים, כי בקש לטל את המצוה כלה לעצמו, ולא רצה לשתף אחרים יחד עמו וגם להם יהיה חלק במעשה גדול זה. מפיון שבקש את כל המצוה לבד, החזירו לו אותה בשלמותה, וללמד יצא שבכל ענין צריך לטל חלק יחד עם הצבור באחדות כמקשה אחת.

משיב

מטעם

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם ונתנו להם (ב, 3) - אמרו חז"ל שהצדקה מקרבת את האלה, ולכן התבות כי תשא פמנה גרשים, כי אם ישאלו בני ישראל עד מתי נהיה מונחים בגרוש הגלות, העצה לזה לתת צדקה. והמשך הטעמים הם דוקא סגול, כי עם ישראל מכנה עם נגלה והוא נזקק מעל שלחן ה' ויצא בגלות, ותבת ונתנו בקדמא ואולא בגימטריה ק"ץ, שאם יתנו צדקה יזכו לקץ הגלות. (זה השער)

ונתנו איש כפר נפשו לה' (טו)

תבת ונתנו בקדמא ואולא, שהאדם צריך לזכר מאין באת ולא אתה הולך וזה יעוררו לקום ונתנו ויפזר ממונו לצדקה ומצות. והתבות איש כפר נפשו בטעמי מנה דגא תביר, והוא רמז ל'איש' שהוא כנוי לבעל מעלה, שלא יבנה לבו וגם אם מונח הוא בדירה גבוהה, צריך להיות בעל רוח נשברה, ואז יהיה כפר נפשו לה', כמו שנאמר "ובתי אלקים רוח נשברה" (שירי מנחה)

העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט (טז)

בטעמי מנה רביעי, פשטא זקף קטן. רמז לעשיר שלא יבזבז רק חמש ויהיה אצלו מנה רביעי, רבע מרכושו והחלק החמישי ימך לעני. אולם אם יראה עני שפושט דו, לא ימעיט מלתת לו כדי שיוכל לזקף העני הקטן את קומתו. (שערי תורה)

מדגש

שני סוגי דגשים יש בלשון הקדש, קל וחזק. קל וחזק, הקל מבדיל באותיות כג"ד כפ"ת בין אות רפוייה לרגישה, והדגש החזק בא באותיות אלו וגם באותיות ט"ס שק"י נוז"ל"ם, חוץ מהאותיות הא"ח ר"ע שאינן מקבלות דגש. הדגש החזק מכפיל את האות כאלו נכתבה פעמים, לעתים הוא דגש תבניתי בגלל הבנין, ולעתים משלים אות הכרה כמו הכרי פ"נ. בימינו כמעט ונשתכח הענין של הדגש החזק ובטויו, אולם אין ספק שבבעבר הוא היה חלק משגרת הדבור וראיה מפרשטנו. כאשר משה רבנו פונה ליהושע בן נון אחר שידד מחר סיני, הוא אומר לו: "אין קול ענות גבוהה ואין קול ענות הלואה קול ענות אבכי שמע". שלש פעמים כתוב כאן ענות, שתיים לשון ענית דברים והשלישית לשון ענוי ויסורים בגי' דגישתה, ואם משה לא בטא הדגש החזק, כיצד הבינו יהושע?

ממלכה

לאחר פטירתו של רבי שמואל מוהליבר רבה של ביאליסטוק, הפשו בני הקהלה רב שיומלא את מקומו, והצע להם למנות את רבי מאיר שמחה הכהן בעל 'אור שמח'. להצעה זו קמו מתנגדים בקהלה, מפני שרבי מאיר שמחה היה יליד ביאליסטוק והם הכירוהו מנעוריו. כששמע על כך רבי מאיר שמחה אמר: "מעודי הייתי תמה, מדוע עשה העם עגל של זהב במדבר כשרבי מאיר בושש מלבו, הרי היה להם למנות עליהם את אהרן הכהן? אלא כנראה סברו העם שמוטב להביא עגל מבחוץ, מאשר למנות את אהרן שהוא בן עידם..."

בתקופת גלותו של רבי אלימלך מליז'נסק, היה נראה קבצן המחזר על הפתחים. פעם נקלע לפנדק אחד ונכנס לחדר המבשלים כדי לטל את ידיו. באותה שעה רדו שם האופים פרות לחם מתוך התנור, והנה הבחינו כי כבר אחת חסרה. חשדו הנוכחים בקבצן שבקרן זמן קצר קדם לבן בחדר וקשבו שהוא גנב את פפר הקלחם. יצא אחד מהם לחפש את רבי אלימלך וכשמצאו, סטר לו על לחיו בלי לדבר עמו כלל. קבל רבי אלימלך את הפכות בהקנעה ובאותה עת פרצה שרפה בפנדק. התעורר חשש אצל בני הבית שמא פגעה בהם השרפה מפאת הענל שעשו לקבצן, ומיד עלה הפנדקאי על סוס ורכב במהירות כדי לפיט את הקבצן הנסתר. כשמצאו, העתיר עליו בקשות סליחה ומחילה, אך רבי אלימלך לא הטח און לבקשת הסליחה, כי עסוק היה בתפלה חרישית וכה אמר: "בוראי שבשמים, סלח נא לאלימלך שעל ידי בזיונו נגרמה שרפה לבית יהודי. ראוי היה אלימלך לבזיון זה, ואתה רחם-נא על היהודי הפנדקאי וצוה על האש שתדעך מביתו חיש מהר".

בעת שישב רבי אריה לוי בביית המדרש שבעיר הולדתו ברוסיה, נכנס פעם ה"חפץ חיים" לבית המדרש, והיה זה בתקופה שהיה נודד בין העירות ומוכר את ספריו על שמירת הלשון. כשנכנס ה"חפץ חיים" ראה שעל עמוד החזן תלוי לוח 'שוית' ולפניו דולקים גרות, אלא שאין זכוכית מבדילה ביניהם פנהוג, וקם חשש שמא ימחקו השמות הקדושים על ידי הגרות ויבואו לידי בזיון. שאל ה"חפץ חיים" את אחד הנוכחים לפשר הדבר, והלה הורה באצבעו על אחד מיושבי בית המדרש ואמר: "הנה, זה הגבאי של בית המדרש, והוא לא רוצה להניח זכוכית על העמוד". רק יצא הדבר מפי האיש, וה"חפץ חיים" זעק בקול נשברי: "לשון הרע! גרר מיד מן המקום. הוסיף רבי אריה ואמר: "כששמעתי את זעקתו של ה"חפץ חיים" הייתי בטוח שנגחש הפישו, ומאד זה השפיע עלי יותר מכל ספרי המוסר שלמדתי על חמר אסור לשון הרע, ועד היום יש בי פחד של ממש מלדבר ולשמע דברי לשון הרע".

רבי שמחה זיסל ברוידא ראש ישיבת חברון, היה מקפיד להפריד מרעיות הרבנית ברבת שלום, בכל פעם שהיה יוצא מביתו למקום כלשהו. ספר אחד מתלמידיו על מארע שארע עמו בשנותיו האחרונות, פאשר היה זקן בא בימים וההליכה היתה קשה עליו, וכאשר היה כבר בקרוב נפר מביתו, בקש לחזר לביתו כי שכח דבר מה. רצה התלמיד לחזר במקומו ולהביא את הדבר שנשכח, אך הרב עמד על שלו וחזר לביתו. כשנכנס, התנצל בפני הרבנית ובקש את סליחתה על שלא נפרד ממנה לשלום לפני צאתו, ורק אז יצא מן הבית למחוז חפצו.

באחד מבקוריו של רבי ברוך בר ליבוויץ מקמניץ בארצות הברית, נכנס לבקר את אחד מתלמידיו. הלה התרגש למראה האורח הדגול, ומפני שבאותה שעה ישבו בני הבית והאזינו לנגון מתקליט שבמכשיר ה'פספון', מהר האיש לכבות את המכשיר מפני פבודו של הרב והזמינו לשבת על הפסא. אולם הרב לא התישב על הפסא, ובקש מתלמידו לצאת עמו החוצה, כי ברצונו לדבר עמו ביחידות. יצא האיש, והרב הזכיר בנעם: "מהיכן מצאת הטר לכבות את המכשיר מבלי לטל רשות מרעיתך ובני ביתך? הרי גרמת להם צער בכך. אמנם עשית זאת לכבודי, אולם אין לעשות כן ללא בקשת רשות. עליך לפיטם עתה ולבקש את סליחתם".

מילדותו נכר היה רבי יוסף זנדל מסלנט במדותיו התרומיות וכלבו הרחום. כשהיה בן חמש חזר פעם מבית תלמודו ללא מנעלים לרגליו. היה זה יום סגרירי ואמו נבהלה לראותו מתהלך יחף, ומתרה לשאל אותו: "היכן נעליך?" והילד השיב בתמימות: "ראיתי את אחד התלמידים שהולך יחף וכלו רועד מקור. לבי נכמר מקרבי ונתתי לו את נעלי". שמחה האם על בנה הצדיק, אך שאלה אותו: "מהיכן תקח אותה נעלים?" והילד השיב בחיוך: "אבא ודאי יקנה לי נעלים חדשות, אולם אבוי של אותו תלמיד הוא עני מרוד ואין ידו משגת לקנות לו נעלים".

באחד ממסעיו של רבי אברהם גרודז'ינסקי, מנהלה הרוחני של ישיבת סלבודקא בליטא, נכנס ללון באכסניה אחת. באמצע הלילה שמע בעל הבית קולות של קבוצים מתוך חדרו והיה בטוח כי האורח לנם מהטפה המרה, עד שמרב שכרות יצא לבדו בקרוב ומחול. בבקר התענין בעל המלון על טיב המשקה, ולהפתעתו אמר לו רבי אברהם: "לא שותיתי מאומה, אלא שאמש התחתן אחד מבחורי ישיבתי אותה אני מנהל. מפינו שלא היה באפשרותי להשתתף בשמחת הנשואין, שכן אלאצתי לנדד בדרכים, יצאתי בקרוב לבדי בחדרי, כדי לשתף את עצמי בשמחת תלמידי".

הקנטרס "פורים טיש" לתלמידים

80 עמדים גדושים בפזמונים ושירים, בדיחות וחיידים, באווירה פורמית משמחת להשיג: בחנות הספרים "עין יעקב", שוק מאה שערים ירושלים, מול השטיבלאך תשמישי קדושה "עטרת" רחוב חזון אי"ש 25 בני ברק, ובבית שבת טיש רחוב הר"ן 3 ביתר עילית

"כי תשא את ראש בני ישראל", פאשר תבקש למנות עליך ראש ומנהיג לבני ישראל, בחר באיש אשר מקום ונתנו איש כפר נפשו", שמוכן למסר את נפשו בשביל כל איש מישראל
(הס"ק מרדכי)

דיבורים טובים

שבועון הילדים של 'משמרת השלום'

הנניא:
פצצה
מתקתקת...

מס' 20
★
פר' כי תשא
תשפ"ד

בלון בלי אויר

איך אפשר להתרכז ככה?

ראש חדש אדר ב' מתקרב. ארבעה בני דודים מתכננים מסבה למפגש משפחתי שהולך להיות בראש חדש. הם נפגשים בבית אחד החברים, מצידים בחמרי יצירה, בלונים, ובעקר - מחשבות ודבורים לרב... נתנאל, המבריק שבחבורה, אווז בידו עפרון כסוס, ומנסה לכתב בצורה מסודרת את כל הרעיונות שהוא חשב לעשות במסבה. מסביבו כלם צועקים,

רעש, בלגן, והוא מנסה להתרכז, שקוע במחברת שלו ואינו מסתכל סביבו.

"אל"ף", הוא רושם. "לארגן שלחן גדול, ולפרס עליו מפה יפה".

בום! קול פיצוץ של בלון נשמע מאחוריו. כנראה בני הדודים מתחילים לנפח כבר בלונים למסבה. מה זה קשור עכשו? חושב לעצמו נתנאל, ומנסה

ואלו - האויר יוצא מהם, ולכן הם כל כך מפריעים.
הופ! נתנאל מתחיל להתרגש... זה נשמע לו כמו
רעיון מצין למסבה שלהם...

ההברקה של נתנאל

"יש לי! יש לי תכנית!" קופץ נתנאל בהתלהבות.
זאבי והשנים הנוספים מביטים בו, אינם מבינים
למה הוא מתכנן. הבלון שהיה תקוע בפיו של
זאבי, באמצע להתנפח - נעזב פתאום ומתעופף
בפרפור קולני בכל רחבי החדר.
"רואים? רואים את הבלון הזה, איך הוא עף כמו
איזה שכור?"

החברים רואים, ועדין אינם מבינים.

"תסביר!" הם מבקשים מנתנאל.

נתנאל מתישב שוב ליד המחברת,
מתחיל לכתב ותוך כדי מקריא בקול:
"התכנית:

כל ילד מקבל בלון. מנפח אותו, בלי
לקשר, ואז עוזב אותו.

האויר יוצא מהבלונים בבת אחת,
הם מתעופפים ועושים בחדר בלגן
ומהומה.

אחר כך כל אחד לוקח שוב את
הבלון שלו, מנפח וקושר.

לסיום כל אחד צריך לפוצץ את
הבלון. בפצוץ, יוצא כל האויר בבת אחת,
ועושה רעש ובהלה.

ואז אנו אומרים להם את המסר", ממשיך
נתנאל לכתב.

"אולי נכתב על זה שיר. כשאנחנו מתמלאים
בכעס, זה כמו אויר חם בתוכנו. אם נתן לאויר
הזה לצאת - אם נוציא את הכעס החוצה בדבורים,
או במעשים - הוא יעשה רעש, בלגן, מהומה.
ממש כמו בלון שעף כמו שכור, או עושה פצוצים
מפחידים. אבל אם נשמר את המלים בפנים, נשמר
על הכעס, על האויר הזה, שלא יצא - זה יהיה
בדיוק כמו בלון קשור היטב. הקשר חזק. הכעס
לא יוצא החוצה. ואז זה כל כך יפה!"

נתנאל מסים להקריא. כלם מתלהבים: "איזה

להמשיך להתרכז ולרשם:

"בי"ת, לפזר על השלחנות

כרטיסים מיחדים. על הכרטיסים -

עדין צריך לברר מה..."

פתאום נשמע קול פרפור משנה מעל ראשו
של נתנאל. הוא קופץ בבהלה. משהו ירק נוחת על
המחברת שלו. "וואאאההה!" הוא צועק, ואז שומע
את הצחוק המתגלגל של זאבי מאחוריו.

"איך נבהלת..." צוחק זאבי. "זה רק בלון! הוא עף
לי מהפה לפני שהספקתי לקשר אותו. אתה כל כך
שקוע ברעיונות שלך, ולא שם לב שאני כבר שעה
מנסה לנפח פה בלונים למסבה..."

רגע לפני פיצוץ

נתנאל כועס. הלב שלו עדין דופק
בבהלה. העפרון התגלגל לו אי שם
מתחת לשלחן, והרכוז - בכלל נעלם...
"לנפח בלונים? מה זה חשוב? אין לנו
תכנית למסבה, אתה קולט?" הכעס
נתז כמו זקוקים מפיו של נתנאל.
כלם מקשיבים, משעשעים, וזה
מרגיז אותו עוד יותר. הוא כמעט
אומר: "חבל שקראנו לך. אתה סתם
מפריע!" - - -

ופתאום הוא מתבונן על הבלונים.
כל החדר זרוע בבלונים. על הרצפה,
על השלחן, על הכסאות. אחד ירק על
המחברת שלו, ועוד אחד תקוע בפה
של זאבי, שפניו הסמוקות מראות בדיוק
מה הוא מרגיש כשנתנאל צועק עליו ככה.

חלק מהבלונים כבר נראים כל כך יפה.
מלאים, מבריקים, גדולים ונוצצים. את הבלונים
האלה הוא לא ראה ולא שמע עד עכשו, הם לא
הפריעו לו. להפך - הם כאלה יפים! עושים לו
הרגשה טובה, לדמין את המסבה ולהאמין שהיא
הולכת להיות מצלחת.

רק הבלונים שהתפוצצו או שעפו מהפה
והשתוללו באויר של החדר - הפריעו לו...

מה ההבדל בין הבלונים המוכנים, לבלונים
המפריעים? אלו - האויר תקוע בתוכם ולא יוצא.

אתגר!

**אם מישהו הרגיש
אותך בסוף השבוע,
את הפה סגרת,
וכלום לא ענית**

**ספר לנו בקו חברים
072-337-2212**

שלוחה 35,
ואולי תזכה גם אתה
בשי יוקרתי*

זוכה פרשת שמות:
יהודה צבי שינברגר,
מושב קוממיות < תופים

של נתנאל? לקשר את
הכעס בפנים ו- זהו?

אנחנו באמת לא
רוצים לכעס.

באמת

לא

רוצים

להיות

כמו

"בלון שכור" או

להתפוצץ בלי שום מחשבה. נכון?

רגע!

**אבל אני רוצה להרגע באמת. אני לא מסגל
להשאיר את הכעס ככה תוסס בתוכי לעולם ועד.
מה עושים?**

על זה נדבר בשבוע הבא...

בינתיים - תשתמש בעצה של נתנאל. לשבוע

אחד היא בסדר...

שבט שלום - משלם.

רעיון מקסים!"

את הבלונים הלא נפוחים, הם כבר שמרו לשאר
בני הדודים...

ואני רוצה לשאל אותך:

הרעיון של נתנאל הוא נדאי נכון. כשאנחנו
כועסים ומתפרצים, אנחנו נראים ממש כמו אותם
בלונים 'שכורים'. אין לנו שכל ומחשבה באותו
רגע. ואז - אוי ואבוי מה עלול לקרות...

באמת כתוב: "בא לכלל כעס - בא לכלל
טעות". כשמישהו כועס, אין לו שכל באותו רגע!
כשכועסים, עושים טעויות. עלולים לדבר דבורים
אסורים, לפגוע בחברים ואפילו להרס דברים
חלילה. רק אחרי שנגרעים, מתחרטים...

נתנאל מציע - לקשר את הבלון. לשמור על
הכעס בתוך הלב ולא להוציא אותו החוצה. כך לא
נעשה טעויות...

ואתה - הרגשת פעם כעס? כעס כזה, חם
ורותח? מה אתה אומר? תצליח לקבל את העצה

שו"ת משולם

הלכה לשלחן השבת

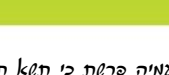

נתי: "בשכונה שלנו נפתחה
מספרה חדשה, של חיים
הספר"
דני: "אבל לדעתי חיים הספר
אינו מספר כמו שצריך".
האם מתר לדני לדבר דברי
גנאי אלו? ומדוע?

אסור
לומר על בעל מקצוע
שאינו בקי במקצועו.
דברים כאלו עלולים לפגוע
בפרנסה שלו. (לפעמים מתר
וצריך לדבר - לתועלת, אך
רק בהתאם לתנאים הכתובים
בספר 'חפץ חיים').

מחסו מיקס

עצר, עבודות בדרך!
כאן מתקנים את... עצמנו!

למוד ההלכה

ראית טוב

זכירת השקר

אחדות

לשון הרע

פתחי היצר

כעס

פזיזות

רוצים לשמע יותר על משלם וחבריו, ועל חילי היצר הרע המסכנים? הכנסו לקו חברים 072-337-2212 שलोחה 32

זכר מואמינים

גליון שבועי מביית 'בני אמונים'

פרשת כי תשא תשפ"ד שנה י | גליון מס' 523

ת.ד 102 בני ברק | פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

פרתחו שערים

דבר מוסד וגשיא 'בני אמונים'

ברכה ללא אמן כ"מחצית השקל"

פרשתנו פותחת במצות "מחצית השקל" שכל איש מישראל מחיב לתת מדי שנה, אשר שמשה לצרף רכישת קרבנות צבור והקרבנות בבית המקדש. רבים תמהו על כך שהתורה העמידה את סכום התרומה על מחצית השקל; וכי בעבור עבודת בית המקדש לא היה ראוי לתת שקל שלם?

האלישיף הקדוש בפרשתנו מביא בשם רבי שלמה אלקבץ, בעל ה"לכה דודי", כי בכך בקשה התורה ללמדנו על חשיבות האחדות בעם ישראל; כפי שהשקל השלם לא בוא אלא בצירוף שני יהודים יחדו, כך לא יוכל האדם להחשיב עצמו לשלם אלא בהצטרפותו לחברו.

רעיון זה מבאר היטב הלכה סודית בהלכות עניית אמן: הרמ"א (או"ח קס"ב) פוסק שעל המברך לכוון לצאת ידי חובת עניית אמן מפי העונה אמן אחר ברכתו, ומבאר המשנה ברורה (שם כ): "דעניית אמן גם כן מקלל הברכה היא... ועל ידי שעונים אמן עליה הברכה חשובה יותר, ולכך נכון לכתחלה לכוון לצאת בעניית אמן שעונה העונה".

הרי לנו, הלכה למעשה, מצוה ששלמותה נוצרת דוקא על ידי שנים; הברכה והאמן כרוכות זו בזו, ופעלתו של המברך אינה משלמת אלא אחר שיצא ידי חובת עניית אמן מפי העונה.

כשנתבונן נמצא שההקפדה על ההלכה האמורה בסודה במדת הענוה; בעוד הענוה ידאג לברך בקול כדי שחברו ישלים את ברכתו באמן, הלקוי במדת הגאונה, לעמתו, יתקשה להפיר בכך שהוא זקוק לסיוע מזאתו.

על מדת הענוה העיד הרמב"ם באגרותו: "שהיא מדה טובה מכל המדות הטובות", ועתה מצאנו שהיא מביאה את האדם להקפיד על עניית אמן שאין גדול לפני ה' כמותה. רמז לקשר מיחד זה נתן לדרש מקדש ששמו של משה רבנו, שהיה הענו מכל האדם (במדבר י"ב ג), רומז לעניית אמן. שכן סופי התבות המרפייבות את אותיות 'משה' [מ"ם ש"ן ה"א] הם 'אמן'.

נקפיד לברך ברכות משלמות הנענית באמן, ונזכה לראות בכל מעשי ידנו "ברכה שלמה" מעתה ועד עולם.

בקריתא "בברכה שלמה ונאמר אמן".
שבת שלום ומברך,

278 213 מחולקת

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

התורה הכתובה במרום

"ועתה אם תשא הטאתם ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת" (לב לב) לכאורה די היה שיאמר משה: "מחני נא מספרך", ומדוע הוסיף ואמר: "אשר כתבת"?

ה'לב שמחה' מבאר זאת על פי דברי הזר (זו"ח שה"ש עד ע"ב) כי יש ששים רבוא אותיות בתורה. וידועה הקשיה כי לכאורה קביעה זו אינה מתיישבת עם המציאות, שכן בפעל אין מנין אותיות התורה עולה אלא לכדי כמחצית מסכום זה. ויש לפרש שמלבד התורה שנמסרה לנו יש עוד תורה הנמצאת לפני הקב"ה, וכדברי רש"י (ע"פ ספרי במדבר קלד) על הפסוק (במדבר כ"ז): "כן בנות צלפחד דברת" - "כך כתובה פרשה זו לפני במרום", ואף הכתוב מעיד (תהלים קיט פ"ט): "לעולם ה' דברך נצב בשמים". מעתה יש לפרש בכונת הזר, שבשני ספרי התורה האמורים גם יחד יש ששים רבוא אותיות.

לאור זאת נתן לפרש שאף משה, באמרו כאן: "מחני נא", בקש שימחה שמו משני הספרים, הן "מספרך" שנתת לישראל, והן מהספר "אשר כתבת" ונמצא לפניך במרום. וזו גם הפונה בבקשה הנאמרת בסיום תפלת העמידה "ותן חלקנו בתורתך", שיתן לנו הקב"ה חלק גם בתורה הכתובה לפניו במרום ('לב שמחה' יתרו תשל"ח, כי תשא אמרים).

הלויים אינם יקוקים לכפרה

"ועתה לך נחה את העם אל אשר דברתי לך הנה מלאכי ילך לפניך וביום פקדי ופקדתי עליהם הטאתם" (לב לד)

בעת קריאת פרשת "ויחל" בתעניות, נוהגים הצבור לומר בקול שלוושה כתובים; בקריאת הכהן את הפסוק (לעיל ב): "שוב מחוון אפך..." ובקריאת הישראל את קריאת סדר

"ג המדות ואת הפסוק (הלן כד ט): "וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו". בקריאת הלוי, לעמת זאת, הצבור אינו קורא בקול שום פסוק, ומדוע?

באר רבי אליעזר לנדא, אב"ד בראד:

טעם קריאת "ויחל" בתעניות שקבעו חכמים לזכר הפרענויות הבאות כענש על חטאינו, הוא כדי לעורר רחמי שמים שיסלח לנו ה' על חטא העגל. זאת לפי שבכל ענש שבא על ישראל, מאז ועד עתה, מערב משהו מן הענש שהיה ראוי לבוא עליהם בשל חטא העגל, כפי שאמר הקב"ה למשה אחר שסלח לישראל על חטא העגל: "וביום פקדי ופקדתי".

מעתה, כיון שבחטא העגל השתתפו אהרן הכהן ובני ישראל, לפיכך בקריאת הכהן והישראל משתתף הצבור בהזכרת פסוקי הרחמים, כדי להתפלל עליהם. ואולם בקריאת הלוי אין הצבור משתתף בהזכרת פסוקי הרחמים, למען יהיה לאות כי הלויים לא היו מערבים בחטא זה כלל ('יד המלך', עבודת כוכבים א ג).

בעת רצון יש להרבות בבקשה

ויאמר הראני נא את כבודך (לג יח)

בטעם הדבר שדוקא לאחר חטא העגל בקש משה לראות בכבוד ה', פרש רש"י, שמכיון שראה משה שתפלתו מתקבלת, הבין כי שעה זו היא עת רצון לפני הקב"ה, ובקש לנצלה ולבקש לראות את כבוד ה'.

רבי שמשון פינקוס למד מזה, שאדם המתפלל להנצל מצרה ותפלתו התקבלה, בל יסתפק בכך ויתרפה מתפלתו, אלא אדרבה, יראה בכך שעת כשר ראיה להוסיף ולהתפלל שיוסיפו ויטיבו עמו מן השמים ('שערים בתפלה' עמ' קמו).

קדיש בשווי מיליונים

הפסק, לכל הפחות לפעמים בודדות, לקרא לאחי לקדיש. לא צריך יותר מפמה פעמים כאלו, כדי שפעם אחת הוא לא ישים לב ויפסיד את הקדיש, ואני את שלי הרוחתתי."

האשה עצרה לרגע, בטרם המשיכה והטילה את הפצצה:

"כבוד הרב, אם תצליח לגרם לי לקבל את אותם ארבעה מיליון, אני מבטיחה להעניק לך מעשר מהסכום, כלומר: ארבע מאות אלף שקלים, לא פחות. מצדי תעשה עם הכסף ככל שתחפץ, קח אותו לעצמך, או חלק אותו לעניים ונצרכים, רק תמנע ממנו קדיש אחד..."

אם בתחלה דחה האברך את ההצעה מכל וכל, הרי שבהמשך ראה בכך 'שאלה' הרוח היה פל כד מפתה לעמת הצעד שגדרש מפניו, ובלבו החלו לעלות צדוקים רבים למעשה... כך, כשהוא אפוף מחשבות, עלה לביתו של בעל 'אילת השחר' וקבל תשובה מהירה וקצרה:

"חלילה, חלילה לך מלהענות לבקשה, אינך יודע כמה גדול הוא ערכו של כל קדיש עבור הנפטר, עליך לדאג שהנפטר יקבל את הקדישים שמגיעים לו באפן משלם, ולא לעשות שום שקולים אחרים!"

מציד בהוראה ברורה ובברכת הצלחה המשיך הרב בשלו, בכל תפלה יצא החוצה לקרא לבן לאמירת הקדיש, וההמשך היה מפתיע:

באחד הימים, לאחר תפלת ערבית, לפתע פצה הבן את פיו ושאל את הרב: "תגידי, הרב, איך אתה עושה את זה?! אינך נפגע מכך שאני יוצא החוצה בכל התפלות ונמנע אף מלהשתתף בשעור שלך?"

וכמו משמים היתה התשובה סדורה בפיו של האברך: "ידי, קדם כל, הקדיש שלך יקר מאד לגשמת אביך, וזה מה שמדברך אותי לקרא לך שוב ושוב. ושנית, לענין השעור; הרי דוד המלך כבר אמר (קיש עב) 'טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף', דברי התורה שאני מוסר הם אוצרות שלא יסלאו בפז, אם כן ההפסד של מי שאינו משתתף בשעור כלו שלו, ומה פתאום שאפגע?!"

להפתעתי של הרב, למחרת החליט האיש להפגס לתפלות ולשעור שאחריהן. הוא הקשיב לשעור, ודברי התורה משכו את לבו. למחרת השתתף שוב, ובמים הבאים המשיך בכך.

כעבר חדשים החל לשמור שבת, ובהמשך אף התקרב לשמירת עווד ועוד מצוות.

לא היה זה מן הפלא כשגם לאחר סיום השנה המשיך האיש לבוא לבית הכנסת, הפעם לא לשם ממון, כי אם לשם שמים.

נשמע מפי רבי בנימין כהן, יו"ר קרן השביעית, ששמע מפי בעל המעשה

שלוש התפלות.

כאשר למחרת שב הבן והופיע, וכך גם בימים שלאחר מכן הקפיד להופיע לכל התפלות, הפכה ההפתעה לתעלומה. קשה היה לתלות את הנהגתו בהתקרבותו לדרך אבות, שכן הוא הקפיד לשמור מרחק. לאורך כל התפלה הוא נשאר בחוץ, משתעמם או מתעסק בעסוקיו, ונכנס רק לאמירת הקדיש. גם כשנסה הרב לדבר על לבו שיכנס לכל הפחות לשעורים, הגיב הלה בקרירות ובעניינות. הוא התאמץ שלא לפתח קשר אישי, והרב התיאש. הוא הבין כי יש דברים בגו, וכי לא סתם בא האיש לבית הכנסת, אם כי לא ידע לתת לכך הסבר מניח את הדעת.

למרות התנהגותו המתריסה של הבן, לטובת נשמת אביו שהיה יהודי יקר ואוהב תורה הקפיד הרב בכל אחת מהתפלות, טרם אמירת הקדיש, לצאת החוצה ולקרא לו להכנס פנימה שחלילה לא יחמיץ את אמירת הקדיש.

כמה חדשים לאחר מכן צלצל הטלפון בבית הרב, והוא הפתע לשמע מעבר לקו את בתו של הנפטר. הספור שהיא ספרה שפך אור על התעלומה:

"כידוע לך, פתחה האחות, 'אבי ז'ל היה אדם דתי. לאחר פטירתו הוא הותיר אחריו אותי, ואת אחי שהתרחק מדרכו. במהלך השבועה מצאנו את צוואתו של אבא, והדברים שנכתבו בה הכו אותנו בהלם.

אבא הותיר אחריו רכוש בשווי שנים עשר מיליון ש"ח, שמתוכם בחר להעניק לאחי עשרה מיליון שקלים, ולי רק שנים. אלא שהוא התנה זאת בכך שאחי יאמר אחריו קדיש בכל התפלות במשך שנת האבל, ואם לא ימלא את התנאי במלואו, יהיה עליו לחלק עמי את הסכום, שוה בשוה.

כשאחי הצהיר על כונתו לקיים זאת, חיכתי לעצמי... המרחק בינו לבית הכנסת, פיזית ורגשית, היה עצום, היתי בטוחה שמהר מאד יתאש. אך כשחלפו הימים וראיתי כי הוא עומד בדבורו, התחלתי לחשש כי הוא אכן יעמד בתנאי שהציב אבא במלואו.

כדי להמנע מהפסד עצום שכרתי חוקר פרטי שיעקב אחרי אחי וינסה למצא דרך לסכל את זכיתו בירושה, וזה גלה עד מהרה כי אמנם אחי מקפיד להגיע לתפלות, אך במהלכן הוא יושב בחוץ, ואתה הוא זה שמקפיד לקרא לו לקדיש.

כבוד הרב, אני מבקשת ומפצירה - אנא מוקד

הנסיין שעמד בפני ר' שמעון היה גדול מאד. כאברך מן השורה, מעולם לא חלם שהצעה שכזו תפנה אליו, ומשזו באה לפתחו היא הותירה אותו מבלבל ואובד עצות.

ר' שמעון מכהן כרב בלתי רשמי בבית כנסת קטן באחד ממושבי השרון. לפני כמה שנים נקלע למקום וכבד למסר שעור בין מנחה לערבית. המתפללים נהנו והפצירו

"כבוד הרב, אם תצליח לגרם לי לקבל את אותם ארבעה מיליון, אני מבטיחה להעניק לך מעשר מהסכום, כלומר: ארבע מאות אלף שקלים, לא פחות. מצדי תעשה עם הכסף ככל שתחפץ, קח אותו לעצמך, או חלק אותו לעניים ונצרכים, רק תמנע ממנו קדיש אחד..."

הישוב 'חבצלת השרון'

בו לבוא שוב למחרת, ומאז הכל היסטוריה. מדי בקר וערב הוא נוסע לאותו מושב קטן, והתושבים שמחים לראותו בכל פעם מחדש. הם שותים בצמא את דבריו, נהנים ומתחזקים משעוריו, ואף נועצים עמו בכל שאלה הדורשת הכרעה.

בשנה האחרונה נפטר אחד מהמתפללים הקבועים, יהודי שומר תורה ומצוות. הרב היה בטוח כי הבן, שהתרחק מדרך אבותיו, לא יקפיד על אמירת קדיש לעלוי נשמת אביו. ואולם להפתעתו, מיד עם סיום השבועה, התיצב הבן לאמירת קדיש בכל

פונת 'אמן' על ברכות השחר

חייב אדם לכוון בעניית אמן אחר הברכה, ואולם מעקר הדין אין די בכונה כללית שדברי המברך אמת, אלא יש לכוון בעניית אמן בהתאם לתוכן הברכה. על כן העונה אמן לא יסיח דעתו בשעת אמירת הברכה, כדי שיוכל לכוון כראוי בעניית אמן אחריה. בהתאם לברכות השונות, פרטו הפוסקים שלוש פונות לעניית אמן: אחר ברכות שענינן שבח והודאה יש לכוון: "אמת היא הברכה שברך המברך והנני מאמין בזה". אחר ברכות תפלה ובקשה יש לכוון: "יהי רצון שתקיים בקשה זו". ואלו אחר ברכות שיש בהן גם שבח וגם בקשה, יש לכוון את שתי הפונות הללו גם יחד (שו"ע או"ח קכד ו, ומשני"ב שם כה). כדי שנוכל לקיים את חובתנו ולכוון כראוי בעניית אמן אחר ברכות השחר, מגישים אנו בזאת את הפונות שיש לכוון בעניית אמן אחר כל אחת מן הברכות:

ברכת 'על נטילת ידים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שקדשנו במצוותיו וצונו על נטילת ידים בשחרית.

ברכת 'אשר יצר'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שיצר בגופנו מערכת עכול מפלאה, ובכך מקיים אותנו ושומר על בריאותנו.

ברכת 'אלקי נשמה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שפחזיר מדי יום את הנשמה לישנים, הנחשבים כפגרים מתים.

ברכת 'המלמד תורה לעמו ישראל'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שקדשנו במצוותיו וצונו לעסק בתורה, ומסייע בידינו לעסק בה, ויהי רצון שנהיה אנחנו וכל צאצאינו לומדי תורה לשמה.

ברכת 'נותן התורה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שפחזר בנו לתת לנו את תורתו.

ברכת 'הנותן לשכוי בינה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שנתן בנו דעת להבחין בין היום ובין הלילה.

ברכת 'שלא עשני גוי'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שלא עשנו גוי הפטור מתורה ומצוות.

ברכת 'שלא עשני עבד'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שלא עשנו עבד פנעני, שאינו מיחס ואף אינו מחייב בכל המצוות.

ברכת 'שלא עשני אשה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שלא עשני אשה, החיבת רק בחלק מהמצוות.

ברכת 'פוקח עורים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שפוקח את עינינו מדי בקר ומחזיר לנו את כח הראיה.

ברכת 'מלביש ערומים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהוא ממציא לנו מלבושים לכסות את גופנו.

ברכת 'מתיר אסורים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהתירנו ממאסר השנה ומחדש בנו את כח תנועת האיברים.

ברכת 'זוקף כפופים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שזקף את קומתנו שהיתה כפופה במהלך השנה.

ברכת 'רוקע הארץ על המים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהוא מקיים את היבשה על פני המים כדי שתוכל הבריאה להתקיים.

ברכת 'המכין מצעדי גבר'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהוא מלווה אותנו בכל דרכינו ושומר את צעדינו.

ברכת 'שעשה לי כל צרכי'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על המונעלים שלרגלינו, שבאמצעותם יכולים אנו להתהלך ולעשות את כל צרכינו.

ברכת 'אוזר ישראל בגבורה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על החגורה שאנו חוגרים למתנינו המבדילה בין החלק העליון של הגוף לחלקו התחתון.

ברכת 'עוטר ישראל בתפארה'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על הפסוי המעטר את ראשינו לתפארה.

ברכת 'הנותן לי עיף פח'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהוא משיב בבקר את נשמתנו העיפה מיום האתמול כשהיא רעננה ושקטה.

ברכת 'הגומל חסדים טובים'

אמן - אמת שעלינו להודות לה' על שהעביר שנה מעינינו ועל החסדים הרבים והטובים שגמל עמנו, ויהי רצון שיגמל עמנו חסדים טובים היום ובכל יום.

זהר הק' (וילך רפה ב) מפליג מאד בחמרת עוון עניית אמן שלא בכונה, וכותב שמי שאינו מכוון בעניית אמן על ברכה, עליו הכתוב אומר (שמואל א ל): "ובזי יקלו". כדי שלא להפסיל בעניית אמן ללא כונה תקן המקובל האלקי רבי מאיר פופרש (אור צדיקים' תקון התפלה אות גב) תפלה מיוחדת לאמרה בכל בקר לפני התפלה:

'רבנו של עולם, גלוי וידוע לפניך שאני בשר ודם ואין בי פח לכוון פונת אמן כראוי, ובכן יהי רצון מלפניך שתהא עולה פונת אמן שלי עם פונת אמן מאותם השרידים היודעים לכוון פונת עניית אמן כראוי.'

חיוב נשים בתפלת מוסף

"ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם ולא יהיה בהם נגף בפקד אתם; זה יתנו כל העבר על הפקדים מחצית השקל" (ל יב-יג)

שם כ ב, ע"פ תוספות שם ד"ה בתפלה) מבאר, שאף על פי שמצוות התפלה תלויה בזמן, הואיל ותפלה מהותה בקשת רחמים, ואף נשים זקוקות לרחמים, לפיכך הן חייבות בתפלה כאנשים, ואינן נפטרות ממנה כשאר מצוות עשה התלויות בזמן. אכן, טעם זה נכון בנוגע לתפלות היומיות הרגילות שבימות החל הן כוללות בתוכן ברכות בקשה. ואולם לגבי תפלת מוסף, שנתקנה כנגד קרבנות המוספים, ואין מהותה רחמים, שהרי אף בימות החל אין היא כוללת ברכות בקשה, אין שיער טעם זה, ואם כן יש לפטרן ממנה כשאר מצוות עשה התלויות בזמן (ראה רבנו יונה ברכות יג א בדה"ר).

ואולם בספר 'מגן גבורים' דוחה אף סברה זו, שכן מהירושלמי (ברכות דו, וראה רא"ש ברכות גיח) משמע, שבזמן הקדמונים בתפלת מוסף הנאמרת בימי החל, היו מתפללים תפלת שמונה עשרה כבשאר התפלות, והיו מוסיפים בה ברכה להזכרת קרבן מוסף. ומכאן עולה שכשננתקנה תפלת מוסף אף נשים היו חייבות בה, והאיל ונכללה בה בקשת רחמים כבשאר תפלות. לפיכך, אף שפיוס אנו מתפללים בתפלת מוסף רק שבע ברכות, לא פקע חיובן.

הגהות רע"א או"ח קו ב; שו"ת 'עמודי אור' ז; 'מגן גבורים' אף הפגן ד

בזמן שבית המקדש היה קיים, היה כל איש מישראל מצווה לתת מחצית השקל. בכסף שגאסף היו משתמשים לקניית קרבנות צבור, כגון קרבן התמיד, מוספי השבתות והמועדים, ודברים נוספים הקשורים לעבודת הקרבנות (רמב"ם שקלים ה א).

חובת נתינת מחצית השקל נהגה באנשים ולא בנשים, שכן דרשו מהפסוק: "ונתנו איש כפר נפשו" - "איש" ולא אשה (שקלים א ג; רע"ב שם). מדין זה מוכיח רבי עקיבא איגר שאין לנשים חלק בקרבנות הצבור, וממילא הן פטורות אף מתפלת המוסף שנתקנה כנגד קרבנות המוספים, שהם קרבן צבור.

ואולם רבי יחיאל העליר, בעל 'עמודי אור', חולק על סברה זו וטוען שאף שפטרה התורה את הנשים מלתת מחצית השקל, אין להסיק מכך שאין להן חלק בקרבנות צבור. ואדרבה, מסתבר לומר שאף שגפטרן מתשלום עבור קרבנות אלו, מכל מקום הן מתפלות בהן, וממילא חייבות הן מן הדין בתפלת מוסף. וכפי שמצינו לגבי פר החטאת שהקריב כהן גדול ביום הכפורים שעל אף שקנאו כהן גדול משלו, היה מכפר על כל אִחיו הכהנים (ראה רמב"ם עבודת יום הכפורים ה יג).

אמנם להלכה למעשה מסכים 'עמודי אור' שנשים פטורות מתפלת מוסף, מכח סברא המזכרת בצ"ח (ברכות כו א): בגמרא

שערי גן עדן

ענית אמן במשנת בעל ההלולא

גם הטף צריכים להתניצב לתפלה

המגיד מסטנוב דרש את הפסוק (דברים כט ט): "אתם נצבים היום כלכם לפני ה' אלקיכם" על תפלה, שהרי "התניצבות" משמעו תפלה, כפסוק (שמואל א א כה): "אני האשה הנצבת עמכה בזה להתפלל אל ה'". ומורה לנו התורה: תפלתכם "לפני ה' אלקיכם" - בבית הכנסת שהוא מקום השראת השכינה - צריכה להיות במעמד "כל איש ישראל", ואפלו "טפכם". השתתפותם של צעירי הצאן בתפלה כה חשובה, עד שראוי אף לאחר את זמן התפלה לשם כך, "וכמו שאמרו בשם הגאון הקסיד מוהר"ר יוסף הוליס ז"ל [רבה של טיסמניץ] שהיה מאחר להתפלל בבית הכנסת כדי שיבואו קטני ישראל לענות 'הא שמיה רבא וקדשה ואמן' (גני יוסף נצבים).

ה'גני יוסף' כ"ב באדר תק"ן

רבי יוסף בלוך נולד בשנת תפ"ד לאביו רבי אברהם. כבר בצעירותו נודע בגדלותו וצדקותו, וכפי שמעיד רבה של ברוד, רבי מאיר קריסטיאנפולר בעל "יד המאיר", בהסכמתו לספרו 'גני יוסף', ואלו דבריו: "בצעירותו למד רבי יוסף תורה מפי זקני רבי יחזקאל, וזכרני שתמיד היה משבח את מדותיו של רבי יוסף ואת גדלותו בתורה וביראה".

ציון הגני יוסף בסטנוב שבאוקראינה

רבי יוסף נמנה עם גדולי תלמידיו של המגיד ממזריטש והסתופף אף בצלו של המגיד מזלוטשוב. בספרו 'גני יוסף' מובאים יסודות החסידות כפי שקבלם מרבותיו הגדולים. גאונותו וגדלותו בתורה באו לידי ביטוי בחלקו השני של הספר המכיל את חדושיו על הש"ס.

רבי יוסף כהן כרבה של אלעסק ובסוף ימיו עבר לעיר סטנוב, שם כהן כמגיד מישורים. על גדלותו הרבה מעיד רבה המפרסם של סטנוב באותם ימים, רבי אלכסנדר סנדר מרגליות, בהסכמתו לספרו: "בעת שהיה מגיד מישורים כמה שנים פה בסטנוב ראיתי גדל חסידותו, פרישותו וענוותנותו, ולא מש מתוך האהל של תורה, לא פסק פומיה מגרסא, עסק בתורה לשם שמים, והיה משים לילות כמים".

בעל הגני יוסף הסתלק לשמי רום בשנת הס"ו לתיו בכ"ב באדר תק"ן, ומנוחתו כבוד בסטנוב.

מת יקוה השבת

יו"ר ע"י קהל לובלין בארה"ק

בראשות הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזוע שליט"א
תלמידו של פוסק הדור בעל "שבת הלוי" זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו הגה"צ שליט"א ◆

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

הפּרת הטוב שהצילה מאסון

אל מערכת הגליון מתיקות השבת, שלום וברכה, באמתחתי מעשה שקשור לתכו הנפלא של הפרת הטוב לה' ולאילת, שאתם פותבים על כך רבות בגליונות שלכם.

בהיותי נער צעיר בבו שש עשרה, היה לי מנהג קבוע מדי יום בשעות הערב אחרי הלמודים, לעזר לסבי וסבתי זכרונם לברכה. הייתי עוזר להם בנקיונות ובקניות ובכל מה שהיו צריכים. יום אחד סבי עליו השלום קרא לי ודבר אתי את הדברים הבאים.

וכך אמר: אני מרגיש כי יומי קרב, וכיון שאתה עוזר לנו הרבה מאד ואני חושש שלא אצפה לראותך תחת החפה, לכן אני רוצה להפריש לך כפר עתה סכום נכבד לטובת נשואיה, וכה הוא עשה, הוא נתן לאבי סכום של עשרים אלף ש"ח עבורי.

כמוכן הערכת את זה מאד והבטחתי בלבי להמשיך להיטיב לסבי וסבתי, וגמרת בלבי שגם לאחר צאתם מן העולם אעשה לטובת נשמתם. ימים ספורים לאחר ארוסי, סבי שבק חיים והלה לבית עולמו, וביום נשואי התפללתי תחת החפה ובקשתי מהבורא יתברך שייטיב לו בעולם הבא.

כעבור כמה שנים, השתמשתי

« המושך המעשה בעמוד ד

מתיקות מספר ישראל

ושאול המלך חדש לספר את עם ישראל לפי המדות הטובות שבהם, שפקד אותם בחרס שמעיד על מדת הענוה שבהם שהם מרגישים עצמם כחרס הנשבר, וזוהי השלמה למה שעשה משה רבנו, שמשה ספר את העם לפי הצדקה והחסד, ושאול המלך פקד אותם לפי החרס הנשבר, כי כשאדם גומל חסדים, עקר מעלתו היא כשהוא עושה זאת עם ענוה ושפלות ועם הרגשה בלבו של חרס הנשבר.

ובזה יתרוץ גם מה שהקשה החתם סופר (שמות ל טו): 'מה שיך כפור נפש בחרסים', ולפי האמור יתבאר, שיש שני סוגי כפרה לאדם, האחד כפרה הוא נותן צדקה וגומל חסד עם אחרים, והשני כפרה הוא מתנהג בענוה ובשפלות ומרגיש כחרס הנשבר, כי בענוה הוא משפיל את ישותו ונחשב לו כאלו עבר ובטל מן העולם ומתפטר מעליו גזרות רעות.

שבירת צלחת בארוסין

ובזה יש לתן טעם למנהג שנוהגים לשבר צלחת חרס בארוסין וכלם צועקים 'מזל טוב', ולקאורה מה קשור שבירת החרס למזל טוב ומה טעם מנהג שבירת הצלחת? אלא שהבעל עומד בחפה לתת לאשתו טבעת ולגמל עמה חסד ולהיטיב עמה במשך כל ימי חייהם, וקדם לכן במסבת הארוסין צד הפלה שוברים צלחת, כדי ללמד את הבעל שפדי שהוא יזכה לגמל חסד בשלמות, עליו לרכש קדם את מדת הענוה, כדי שהחסד שלו יהיה שלם כשענוה בצדו.

ואחר כך בחפה הבעל נותן כסף או שוה

"פי תשא את ראש בני ישראל". מבאר בפסוק שאסור לספר את בני ישראל אלא על ידי מחצית השקל שכל אחד הביא, מפני שספירת היהודי גורמת לעיון רעה ונגף רח"ל, וצריך להבין מה הסבה בכך ומה החסרון לספר את האדם? עוד צריך להבין מה שמצינו בבניא שאול המלך פקד את העם בחרסים, ויש להבין מדוע פקד אותם בחרס ולא בכסף כמו שנצטווה משה רבנו בפך שתנו?

ויש לבאר שהסבה שאי אפשר לספר את האדם היא מפני שיהודי שוה הרבה יותר ממספר בודד, שהרי יש לו ערך גדול מאד, וכמחשיבים אותו למספר אחד, זה ממעיט את ערכו ומאבד את מעלתו ועלול להמיתו חלילה.

וביתר באור יבאר, שאם היהודי אין טעם לספר סתם כך בפני עצמו, כי אין ערך לאדם אלא רק בפעשים הטובים שלו שהם מעידים על ערכו, ואמרו חז"ל: סימני ישראל בישנים רחמנים וגומלי חסדים, אלא שהבושה והרחמנות הן מדות שבלב, והגמילות חסדים היא מדה שנפרת כלפי חוץ והיא הפעל יוצא של הרחמנות שבלב, לכן ספרו את עם ישראל לפי הצדקה שהם נתנו, ששרשה במדת גמילות חסדים.

גמילות חסדים בשלמות

ועם המחצית השקל שעם ישראל נתנו, עשו את האדנים לקרשי המשפון, להורות שכמו שהאדנים הם היסודות שעליהם עומדים קרשי המשפון, כך גם מדת הנתינה הנפרת בנתינת מחצית השקל היא היסוד של העם היהודי.

• הרה"צ ר' אליהו קאהן שליט"א
משגיח דרשיבתנו

אכילה לטוב ולמיטב

מובא בגמרא (ע"ז ג), שלעתיד לבוא פאָשר אמות העולם ירצו גם הם לקבל שָׂכָר, יאמר להם הקב"ה: 'מי שפָּרַח בְּעָרֵב שֶׁבֶת יאכל בְּשֶׁבֶת, מי שלא טָרַח בְּעָרֵב שֶׁבֶת מהיכן יאכל בְּשֶׁבֶת', במשפט הזה הרבו בעלי המוסר לעורך שרק מי שפָּרַח בעולם הזה יזכה לאכל בעולם הבא.

ובבאור הענין שדמו את השָׂכָר לאכילה, אפֿשר לבאר שלאכילה יש שתי משמעויות, מצד אחד אכילה היא פְּעֻלָּה חיובית הפועלת שבע וענג לאדם, ומאידך אכילה מכלה את הדבר הנאכל, ואכילה היא מלשון כלין, כמו שבאִשֶׁר התורה מצוה לכלות את העמים שהיו בארץ ישראל בכבוש הארץ בזמן יהושע, כתוב: "ואכלת את כל העמים".

ובזה יתבאר האכילה שלעתיד לבוא, שבה נזכה לשגי סוגי האכילות, גם שיהיה כלין לשעבוד מלכות ולטרח בעניני העולם (סנהדרין צט), שכן מלאכתנו תעשה על ידי עבדים (ערובין מג), וגם שנוזקה להתענג על ה' בסעודת שור הבר וליתן עם משיח צדקנו ואבותינו הקדושים ורועי ישראל.

והנביא אומר: "הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלקיך", כי זה יסוד היהודי - לגמל חסדים ולעשותם בהצנע לכת, ואמנם יש מצוות שצריך לעשותן ברבים, כמו שמחת הנשואין, אבל שאר הדברים שאפשר לעשותם בצנעה, ראוי לעשותם בצנעה, לכן בכל יום ראוי לאדם לחשב איזה חסד יוכל לעשות באותו יום בהצנע ולשם שמים, וישתדל שלא יעבר עליו יום בלי שהיטיב בו לבריות.

כסף לאשתו, כדי ליסד את ביתו על מדת החסד, לגמל תמיד חסדים בביתו ועם אחרים, וכן הבעל יכול לקדש את אשתו בשטר שהשטר מסמל גם הוא על שפלות, שהרי השטר ערכו דל והוא קנון פשוט וזול.

ארוסין שבכל יום

ואגב יש לבאר שכשואמרים "וארשתיה לי לעולם" בהנחת התפילין, יש לכוון שהקב"ה נותן לנו בכל יום קדושין שהם הקדשה, היראת שמים והתכן הטוב שבלב, ואת הרצון הטוב לגמל חסד עם השני.

מתיקות התרוממות ישראל

אבותינו הקדושים ורועי ישראל, שבכל מעשה שעשו הבינו שה' יתברך רוצה פֶּעֶת שֶׁהֵם יַעֲשׂוּ אֶת הַמַּעֲשֵׂה הַזֶּה, גם אם זהו מעשה שבשגרה שאדם חייב לעשות אותו, כמו אכילה ורחיצה וכדומה, ולכן הם רואים איה לנצל כל מעשה לעבודת ה' יתברך.

איך נכנסים לבית המרחץ?

כמו שמצינו בהלל הגון (ויק"ר לד א), שבאִשֶׁר הלך לבית המרחץ, אמר לתלמידיו, אני הולך פֶּעֶת לעשות מצוה לשטף את הדייקון של מלך מלכי המלכים, שהרי האדם עשוי בצלם אלקים, ומכאן נלמד שגם פֿאָשֶׁר אָדָם מִכְרַח לְרַחֵץ אֶת גּוּפוֹ בַשֶּׁבִיל הַנְּקִיאוּת, לא יסתפק לחשב שהוא הולך לרחץ עצמו

"כי תשא את ראש בני ישראל". צריך להבין מדוע נאמר כי תשא שהוא מלשון הרמה, לכאורה היה ראוי לומר 'פי תספר'? אלא מבאר ברמב"ן שבאִשֶׁר בני ישראל היו עוברים לפני משה רבנו, הוא היה מביט בהם בעין טובה ומברך אותם, ולפי זה מובן הלשון כי תשא, שכן בספירת בני ישראל משה רבנו רומם אותם בעינו הטובה ובברכות שהרעיף עליהם.

וזאת מפני שמושה רבנו היה דבק מאד בה' ובכל מעשה שעשה ראה איה לנצל אותו לעבודת ה', וברגע שספר את בני ישראל, חשב איה לנצל את ההזדמנות הזו לברך את בני ישראל, שכן היא דרר

מתיקות כבוד האשה

איזו כפירה זמן הקב"ה לעם ישראל כתיקון לחטא העגל?
על כך במאמר: 'מתיקות הכפירה לישראל'!

לאחר חטא העגל משה רבנו שבר את הלוחות ועל פן הוצרך לעשות לוחות שניים שעליהם הקב"ה אמר לו "פסל לך", ודרשו חז"ל 'הפסלת תהיה שלך', ומהפסלת עשה שרשרת לכבד בה את צפורה אשתו (בשם בעל הבן איש חי), ועל כך פסע ורטן קרח והעמיד פנים שכביכול זהו זלוול בלוחות לעשות מהפסלת שלהם שרשרת לאשה.

ומשה רבנו מלמד את קרח שכן היא דרר הצדיקים, שהם מכבדים מאד את נשותיהם, כמו שעתידי רבי עקיבא לעשות ירושלים של זהב לאשתו ולא שמע בקול התלמידים שאינם הגונים שתמהו על הנהגה זו, כי זהו כבוד ה' וכבוד תורתו שאדם מכבד את אשתו העומדת תמיד לעזרתו.

פניני הלכה

• הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א •

מדיני קריאת המגלה (ב)

הקורא את המגלה צריך לבנו להוציא את השומעים והשומע צריך לבנו לצאת (תרג' יד), וצריך לקרוא את כל המגלה בקול (תרג' א), ודעת רב הפוסקים שאפילו אם דלג תבה אחת ממנה לא יצא (משנ"ב ס"ק ה), וצריך לקרואה מתוך הפתח (תרג' ג), ואם קראה בעל פה לא יצא, ואפילו מי ששומע ממי שקראה על פה לא יצא (תרג' ג - ז וזבאר היטב ס"ק ה).

פתב השו"ע (תרג' יד): 'אין מדקדקין בטעויותיה' והסביר בבאור הלכה שדין זה הוא לענין קריאה שאפילו קרא אותה בכמה טעויות יצא, כיון שעל כל פנים קראה בקול, וכל זה בטעויות כזאת שהלשון והענין אחד, כגון שאמר יהודיים במקום לומר יהודים וכדומה, אבל אם הטעות משנה את משמעות הלשון, כגון שקרא מישיב ישב או מנפל נפל, לא יצא, דהוי כאלו דלג אותה תבה לגמרי, וצריך לחזור ולקרותה פסדר (תרג' יד ומשנ"ב שם).

מי שתופס בידו מגלה שאינה כשרה, לא יקרא עם השליח צבור (תרג' ד), ונהגו שהצבור אומרים ארבעה פוסקים של גאלה בקול רם, דהינו איש יהודי וגו', ומדרכי יצא וגו', ליהודים היתה אורה וגו', כי מדרכי היהודי וגו' (תרג' יו), וצריך הסנו לחזור ולקרותם מתוך מגלה כשרה (תרג' ד בהגה).

תאנותי", הינו שכל תאנותו היתה רק לעשות נחת רוח לה' יתברך, וכיון שהצדיקים מתאונים לה', גם הקב"ה מתאנה אליהם, כמו שאמרו חז"ל: הקב"ה מתאנה לתפלתם של צדיקים, וכיון שכהן, דוד מלפנו אומר: "ולבי חלל בקרבך", הינו שכבר לא היה מקום בלבו ליצר הרע, כי כל מחשבותיו היו רק לעשות את רצון ה'.

בגלל שלא נעים להיות לא נקי, אלא יזכר שהקב"ה הטביע בטבע האדם שהוא מכרח לשטף את עצמו, בשביל שזכור את החסד שהקב"ה ברא אותנו בצלם אלקים ויכונן בעת הרחצה שפעת אנו מכבדים את הדיוקן של הקב"ה.

ועל כן אומר דוד מלפנו: "ה', נגדך כל

מתיקות הכפרה לישראל

שמים, הרי שהוא מיטיב להם, ובכך הוא מכפר על גזלות שבידו שאינו יכול להשיבן. וגם אם האדם שנגזל לא ינה מאותן טובות שהגזלן עשה לרבים, בכל זאת בודאי תצא לו טובה מהטובות שהוא עושה לרבים, כי 'כל ישראל ערבים זה לזה', וכשחלק מעם ישראל עולים ומתעלים במדות טובות על ידי הגזלן, הרי שמו ההכרח שתצא מכה טובה גם למי שנגזל, כי אותם שהתעלו במדות טובות על ידי הגזלן, תתגלגל מהם התיחסות טובה גם לאותו אדם שנגזל, ובכך הגזלן השיב את הגזלה.

וכמו כן אפשר לומר שאדם שפגע וצער בני אדם ואינו יודע את מי צער ובמי פגע, שיעסק אף הוא בצרכי רבים, לשמח את הבריות ולומר דברי חזק לשני, שכן מצינו שאדם שאינו מחזיר שולם לחברו נקרא גזלן (ברכות ו), ואם כן, כמו שהגזלן את הרבים תקנתו לעסק בצרכי רבים, כן מי שצער אחרים ואינו יודע את מי צער, שתקנתו להיטיב את דרכיו ולהתנהג בדרכי פיוס והבנה לאולת ובכך יתכפר לו.

"ונתנו איש כפר נפשו". צריך להבין לכאורה מדוע נאמר בזה לשון של כפר, הרי הם נתנו את המחצית השקל לצרף ספירה ואיזו כפרה צריך כאן? אלא שהקב"ה הקדים לעם תרופה למכה, שפיון שהם עמדו לעבר על חטא העגל, זכה אותם הקב"ה לתת כפרה על עצמם לכפר על חטא העגל.

וכיצא בזה כל אחד מאתנו שמתפלל לה' שהוא רוצה להתעלות בעבודת ה' וללכת בדרכי ישרים, הקב"ה מזמן לו כל מיני זכויות שיגנו עליו כדי שישזכה להנצל מחטאים ומענשים, ומזכה אותו לתקן את כל מה שעות או גזל.

תקון הגזל

וחז"ל (ביצה כט). מלמדים אותנו שאדם שגזל בני אדם ואינו יודע ממי גזל או שאינו יכול למצא את מי שגזלו כדי להשיב לו את הגזלה, תקנתו שיעשה בהם צרכי רבים, והינו גם ברוחניות, שאדם שזמנה בדבוריו ובממונו את הרבים בדברי תורה ויראת

מתיקות מידת הותור

שעם ישראל ובפרט יושבי ארץ הקדש צריכים רחמי שמים אדירים, ומורי הפה הגדול רבי אביגדור מילר זצ"ל היה נוהג לומר שכאשר אדם עובר ברחוב ורואה בחורים ואברכים שעוסקים בתורה, יתמלא בהערצה אליהם ויחשב בלבו "אשרי העם שפכה לו", אשרי היהודים שיוצאים מביתם ושוכנים בבית המדרש כדי לעסק בתורה ובתפלה לה'.

וכן היה נוהג לומר שאשה שמגדלת ילדים ערבה גדול מאד, עד שהיה ראוי לקום בפניה, כי היא עושה מסירות נפש גדולה לכבוד ה', לגדל ילדים עם כל הטרחה

על דוד מלפנו, כמו שאמר: "חץ שחוט לשונם" [שהיה מבה את דוד מלפנו, כגון מה שכאשר הוא הרג את אבשלום ודוד הצטער על כן, יואב אמר לו שהוא מסגל לקחת ממנו את המלוכה] ויש לומר שבזכות החצים של הבזיונות הללו שהיו לדוד מלפנו וקבלם באהבה, זכה לכפר על עם ישראל ואיבי ישראל אבדו.

אהבת ישראל

ולצדך כן צריך אהבת ישראל גדולה, להספיק להתבזות בכדי לכפר גזרות רעות מעל עם ישראל, בפרט בימים אלו,

באבני החשן וכן אצל בני אהרן נאמר הלשון "הנותרים", ולכאורה קשה מה מוסיפה מילה זו, אלא שיש בה כדי ללמדנו לדבק במדת הותור, לותר לחבריו שצערו אותו או שפגעו בכבודו, שהיא מדה חשובה מאד מאד בעבודת ה'.

וכשאדם נפגע על ידי חבריו שבזו אותו, יחזק את לבו וידע שעל ידי הבזיונות מתכפרות גזרות רעות מעליו ומעל כלל ישראל, וכמו שיש לומר על מה שכתוב על דוד מלפנו שהיה זורק חץ אחד והיה הורג עמו שמונה מאות חלל, שיש לבאר זאת על כן שיואב היה זורק בלשונו חצים

עצה מתוקה

חסדי ה' גרולים עלינו עד מאה והיה ראוי לנו להתפעל מהם ככל עת ולהודות עליהם תמיד לה' בלי גבול, אלא שהבורא יתברך הטביע בטבע האדם שבכל פעם מחדש הוא שוכח את חסדי ה' שעליו, וזאת בכדי שאנו, ככח הבחירה שלנו, נתאמץ שוב ושוב לזכור את החסדים שה' גומל עמנו ונכיר עליהם טובה לה' וכך נקבל שכר גדול על ההכרת הטוב לה' שהתאמצנו לזכות לה.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, מודים אנו לפניך על חסדיך הגדולים שעלינו, שאלו פינו מלא שירה כים - פינו מודה ושר לפניך על כל הפלאות שבו ועל חסד הרוך שבפינו המתחדש כמי הים, ולשוננו מלאה ברנה לפניך על שלשוננו יכולה להתגלגל וללוש את האכל [לשון מלשון לישא] כגלי הים המתגלגלים, ושפתותינו מלאות בשבח לפניך על שהן יכולות בכח הדבור להפיק תועלת גדולה כמרחבי רקיע.

ועל עינינו מודים אנו לפניך על שהן מאירות כשמש ביום וכיכב בלילה, ועל ידינו אנו מודים שאנו יכולים לפרש אותן כנשרי השמים, ועל רגלינו אנו משבחים שהן קלות כאילות, וכאמת אין אנחנו מספיקים להודות לך ה' אלקינו ואלקי אבותינו, כי על ידי כח השכחה מסיחים אנו בכל פעם את דעתנו מהחסדים הגדולים הללו, על כן תהיה מרוצה לפניך תפלתנו כאלו הודינו לפניך בכל לבנו ונפשנו, וזכנו להתגבר ולזכור את חסדיך ולהתמיד בהודאה ובהכרת הטוב אליך תמיה אמן סלה.

"ופרו מתוק להבי"

איך נתינת חרס יכולה לכפר על עם ישראל?

הפתרון לחידה מונח בתוכן גיליון זה. ניתן לשלוח את התשובה לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו 'קול מתיקות': 073-313-4395. בצירוף שם, כתובת וטלפון | הזוכים מפרשת תרומה: משפחת בן יעקב, ביתר, ישראל יהודה בערגער, בני ברק

הגיליון מוקדש לעילוי נשמת שושנה בת מרים ז"ל ת.צ.ב.ה.

עדות הבית

ואמרו חז"ל: קורות ביתו של אדם מעידין עליו ביום הדין, ויש לבאר זאת גם על האשת חיל שהיא עקרת הבית, ואם פן היא ה'קורות ביתו' העקריים של האדם, והיא מעידה על האדם ביום הדין האם הוא היה ירא שמים והאם הוא היה בעל מדות טובות, ועל פן כל אחד צריך לראות שאשתו תעיד עליו עוד בעולם הזה שהיא ירא שמים ובעל מדות טובות.

הגדולה שבכה לכבודו יתברך, ומזה נלמד בקל וחמר כמה אדם צריך לכבד את אשתו שהיא מגדלת ילדים שהם ההמשך שלו בעולם, והאשה נמשלה לשכינה הקדושה, ועל פן כאשר האשה מוכיחה את בעלה, בין שפעת הוא מקבל תוכחה מהשכינה הקדושה, ויקבל את הדברים בהכנעה ובהבנה שפנראה יש בו באמת חסרון ואשתו דואגת לו שיתקן את עצמו, כדי שיהיה בן עולם הבא.

המושך מתיקות הניסים

בסכום שסבי נתן לי לרכישת דירה בדמי מפתח, ושאלתי את מורי ורבי במה אוכל להכיר טובה לנשמת סבי. מורי ורבי הסביר לי שעצם זה שבכספו נעזרתי לרכישת הדירה, יש לו מכר עלוי נשמה גדול מכל עבודת ה' שנעשה בביתנו. עוד המליץ לי מורי ורבי לכוון בברכת אשר יצר להודות לה' על הבריאות שה' נתן לסבי בימי חיו, שמטבע הדברים בודאי הוא לא הספיק להודות על כך כל צרכו, שהרי 'אלו פינו מלא שירה כים... אין אנחנו מספיקים להודות לך ה', לכן שאני אוזה עבורו, כאשר בד בבד אוזה לה' על החסדים שגומל עמי בעצמי.

באותו ערב, כאשר הלכתי להגיש עזרה לסבתי, ספרתי לה את מה שהרב שלי יעץ לי לכוון בברכת אשר יצר לעלוי נשמתו, כשהיא שמעה את זה היא שמחה מאוד וספרה לי שבמשך שנותיו האחרונות של סבי הוא היה משתדל מאוד לכוון בברכת אשר יצר, ופעמים רבות כאשר היה מסיים את הברכה היה אומר: אנחנו לא יודעים להעריך מספיק את חסד הבריאות שה' נתן לנו, ולאור זאת היא אמרה שגם היא תקפיד לומר ברכת אשר יצר מתוך הכתב ובכונה לעלוי נשמתו.

בעבור תקופה קצרה, אויבי ישראל מעזה ימשי' החלו לשגר טילים לעיר מגורינו אשדוד, יום אחד שמענו שנפל טיל בבית של סבתי, נסענו לשם בבהילות ומצאנו שהטיל לא התפוצץ, אך ראינו שמפנים את הסבתא עם

אמבולנס לבית החולים, עליתי אתה לאמבולנס ומצאתי שהיא בהכרה מלאה ומאשרת. מיז היא אמרה לי: ברוך ה' אני מרגישה טוב, והרופאים רק רוצים לבדק שהכל בסדר, כי מהבהלה הייתי נראית חורט.

באמת לאחר בדיקות בבית החולים ראו שהכל בסדר אתה ואז היא בקשה לספר לי דבר נפלא וכה אמרה: הטיל נחת בחדר שלי שבו אני נוהגת לשהות בשעות אלו ועקב גילי, גם בזמני אזעקות אני נשארת בו, כי קשה לי מאד לצאת לחדר המדרגות.

אלא שבאשר החלה האזעקה, נזכרתי לפתע שלפני כן התחייבתי בברכת אשר יצר ולא ברכתי אותה, לכו סמתי ממטתי והלכתי עד לכיור שסמוך לבית הכסא כדי לומר שם את ברכת אשר יצר מהכתב ובכונה המפרשת שם.

תוך כדי שהתעכבתי בברכה, נחת הטיל בחדר, ובחסדי ה' הוא לא התפוצץ, וכה נמצא שבזכות הזהירות בכונה בברכת אשר יצר, נצלת לחיים ולשלום. שמחתי מאד שהייתי שליח משמים לעורר את סבתי להקפיד בברכת אשר יצר בכונה, ונמצא שחזיה נצלו על ידי הכרת הטוב לה' על הבריאות ולזה התעוררנו על ידי שנהגתי בהכרת הטוב לסבי שעזר לי.

לפני קרוב לשנתיים בערב חג הפסח, סבתי הלכה לבית עולמה לאחר אריכות ימים ושנים, יהי חזוק זה לעלוי נשמתה.

יישר כח גדול, נ.ה. אשדוד

נאה דורש

פנינים ממיטב המגידיים בהוצאת "יפה נוף"

השגות בקדשת השבת

ושמרתם את השבת כי קדש הוא לכם (לא, יד)

הרב יוסף הלפרין זצ"ל, רבה הראשון של ז'כרון מאיר, בני-ברק, ספר א מוראדיגע מעשה על הקדשה שנתן לזכות בשבת קדש:

בצערותו, כשהתגורר עדין באירופה, נסע פעם לכמה שבועות לעירת מרפא, והתאכסן שם אצל יהודי פשוט מתושבי המקום, עובד אדמה. חלפו ששת ימי המעשה והגיעה שבת. בערב שבת, כשיצא היהודי המארח מהמקוה והגיע הביתה, לא הכירו הרב. היו לו פנים אחרות!

[במאמר המסגור: המשגיח הגה"צ רבי שלמה וולף זצ"ל ספר מה שהיה אתו: בהיותו בחור, הגיע מגרמניה ללמד בישיבת מיה, פאשר המשגיח בישיבה היה ר' ירוחם זצ"ל. ביום ששי הגיע לבית המדרש לקבלת שבת, והנה הוא רואה אדם מכבד, בעל הדרת פנים מיחדת, נכנס לבית מדרש ומושב במקומו של המשגיח. פיון שהיה חדש בישיבה, הבין שכנראה לשבת יש משגיח מיוחד, לא זה של יום חול... פנה לבחור שישב לצדו והתענין: "מי זה היהודי שהגיע לכאן?" אמר לו: "זה המשגיח, ר' ירוחם. נו, כך הוא נראה בשבת. בשבת הוא מקבל פנים אחרות!...]

הולכים יחד לבית הכנסת, קבלת שבת, מעריב, והרב הלפרין מבחין כי מארחו נמצא במדרגות גבוהות ביותר. אילו תפלות, איזה קדוש, כל האכילה והשתיה - הכל כאיש אלקים קדוש! ממש נבהל. כזה יהודי פשוט מגיע לכאלו דרגות נוראות! חשב לעצמו: אולי הוא אחד מל"ו צדיקים.

והנה עברה שבת, היהודי עשה הבדלה - ושוב חזר להיות יהודי של ששת ימי המעשה. יהודי רגיל. פשוט ביותר.

הרב נשאר שם כל השבוע, המתין לשבת הבאה לראות אם המחזה המפעים יחזור על עצמו. הגיעה שבת ושוב אותו המעשה - היהודי מתרומם לדרגות מפלאות.

הוא מפחד ממנו, מפחד לגשת אליו, איש מורם מעם. איזו קדשה, איזו סהרה. הוא המתין לראות האם במוצאי שבת יחזר לפשטותו, וכך אכן היה - אחרי הבדלה חזר להיות יהודי רגיל.

נגש אליו ואמר לו: "בגזרת מרא דאתרא אתה חייב לספר לי: מה קורה איתך בשבת? מהיכן באה לך קדשה שכזו?"

"אספר לך דברים כהנתיים", פתח היהודי. "סוחר בהמות אני. פעם נסעתי לשוק בהמות, עשיתי מסחר כמה ימים וצברתי סכום כסף גדול. פניתי לשבת לביתי, אבל הדרך התארכה. כבר יום ששי אחר הצהרים וראיתי שלא אספיק להגיע לביתי עד שבת. החלטתי לשבת בעיר צ'רנוביץ הסמוכה. באמתחתי היה, כאמור, צרור כסף גדול ותהיתי היכן אני אותו בשבת. אינני מכיר שם אף אחד והצורר עלול להגנב.

"הלכתי לביתו של רב העיר, רבי חיים מצ'רנוביץ זצ"ל, בעל ה"סדורו של שבת", עליו ספרו שבשבת היה גבוה יותר בראש משאר ימות השבוע! נכנסתי אליו ואמתי: 'רביה, עובר ארח אני, לא מכאן. יש באמתחתי סכום כסף גדול, היכן אוכל להפקידו?'"

רבי חיים בערב שבת היה שרוי בעולמות אחרים, כלל לא בעולם הזה. אמר לו: "נו, תניח את הכסף כאן במגרה..."

- "במגרה? אבל המגרה אינה נעולה, כל אחד יכול לפתחה!"
- "לא, לא, זה בסדר, אני אנעל אותה. תניח כאן את הכסף ולך לשלום", וכך היה.

הרב המשיך לעסוק בעניניו הרוחניים של ערב שבת ושכח לנעל את המגרה.

"במוצאי שבת", ממשיך היהודי ומספר, "אני מגיע בתמימות אל

הרב אחרי הבדלה ושואל: 'היכן הכסף שהפקדת?' הרב ספס כפיו וקרא: 'הווי שכחתי לנעל את המגרה!'

נגשנו לראות, פתחנו את המגרה - והכסף איננו. סכום עתק! ר' חיים מצ'רנוביץ זצ"ל חשכו עיניו. נפל על הרצפה והתעלף. איך יחזיר כזה סכום של כסף? גם אם ימכר את כל ביתו וכל רכושו - לא יוכל להחזיר כזה סכום, סכום עתק!

כשראיתי את הבהלה הגדולה שאחזה ברב, ממשיך היהודי הכפרי ומספר, "התכופתי לרצפה ולחשתי לו באזן: 'רביה, הכל מחול לך, אינך צריך לשלם לי פרוטה לפרטה!'

כששמע זאת הרב פתח את עיניו, קם, תפס את ידי ואמר: 'ותרת לי על סכום כזה של כסף שנגנב עקב פשיעה שלי. אני חייב בתשלומי. אמר לי, מה בכל אופן אני יכול לשלם לך?'

"ואז אמר לי: 'אתה יודע מה, אתן לך מתנה: אתה תרגיש בשבת מעין הקדשה שאני מרגיש. את כל הקדשה אי אפשה, אתה לא תחזיק מעמד, אבל מעין קדשה זו - תרגיש גם אתה!'

ומני אז", סיים הכפרי את ספורו, "בכל שבת הנני זוכה לאותה קדשה מפלאה שראית בעיניך."

ה"בן איש חי" בספרו "בן יהודע" מביא משל נפלא בענין:

היה פעם עשיר אחד שלצד עסקיו נאלץ לנסע למרחקים, ואת משפחתו השאיר בעירו. לא היה אז טלפון, והקשר עם משפחתו נתק לתקופה ארוכה.

באחד הימים הוא רואה יהודי עני מעירו שהגיע למקום במטרה לאסוף נדבות. נגש אליו וברכו: "שלום עליכם", וגם הלה שמח לראותו: "עליכם השלום".

"אולי אתה יודע מה נשמע עם המשפחה שלי, מה שלום כלם?" - שאל העשיר את הלה העני.

"אני מבקש ממך שתעזבני לנפשי כי חבל לי על הזמן", אמר העני. "עלי לאסוף כסף ואם אתחיל לספר לך מעשיות מהנעשה בעירנו, יכלה הזמן ולא אצליח לגייס אפילו פרוטה אחת לפרטה!"

"אתה יודע מה", אמר העשיר, "אעשה איתך עסק. כמה הוא הסכום המרבי שהנך מרויח ביום בקבוץ הנדבות?"

זרק לו סכום.

"ובכן, מחר אתה לא הולך לקבץ נדבות כל היום, ובמקום זה תשב אתי ותספר לי בפרטי פרטים מה נשמע עם המשפחה ומה נשמע בעיר. את הכל אני רוצה שתאמר. עליך להיות פנוי בשבילי כל היום".

העני הסכים.

למחרת בבוקר, כשהגיע הזמן לקום, חשב העני לעצמו: "א מחיה, יש זמן. היום לא צריך לעשות ש"נאר", אין צורך למהר לעבודה... קם מאחה, בקשי התפלל, וזמן קצר אחרי כן כבר הלך שוב לישון. הרי לא צריך היום לעבד, משלמים משכורת ללא עבודה..."

העשיר מצדו לא רצה להעיר אותו, הניח לו לישון במנוחה.

בשעת צהרים מאחרת התעורר העני ופנה בנחת לבית העשיר. כשראהו העשיר הוכיחו קשות: "אני משלם לך על היום הזה כדי שתהיה בחברתי ותספר לי על עירי ועל משפחתי, ובסוף אתה הולך לישון?! בשביל זה נתתי לך את היום הזה שלא תצטרך לעבד בו?"

וכך - אומר ה"בן איש חי" - הקב"ה נתן לנו את השבת בכדי שנהיה עמו במחצתו, בתפלה ובלמוד תורה, ואנחנו מבזבזים את השעות היקרות הללו למנוחה!?

"וְשִׁמְרֶתֶם אֶת הַשְּׁבֵת כִּי קֹדֶשׁ הִיא לְכֶם" - זֶה יוֹם קֹדֶשׁ. הִבֵּה נִנְצַל אוֹתוֹ כְּרֵאוּי!

(רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל - יחי ראובן)

יַעֲשׂוּ לִפְנֵי כַסְדֵּר הַזֶּה, וְאֵינִי מוֹחֵל לָהֶם

ה' א-ל רחום וחנון ארץ אפים ורב חסד ואמת (יהו"ו)

חשיבות גדולה יש לאמירת י"ג מדות של רחמים. המקור לחשיבות תפלה זו נמצא בדברי הגמרא (ראש השנה יז ע"ב): "אמר רב יהודה: ברית בריתה ל"ג מדות שאינן חוזרות ריקם". כלומר, יש לנו הבטחה מהקב"ה שהוא מקבל את תפלת י"ג מדות.

חדוש מפליא מצינו בדברי החיד"א בפרושו "חומת אנה" על ספר תהלים (פרק ט). הוא דן שם כיצד על ידי אמירת י"ג מדות נהפכת מדת הדין למדת הרחמים: האם מספיקה אמירתן עם בננת הלב כדי שהקב"ה יעבר מכסא דין לכסא רחמים, וכך כותב ה"פף החיים", או שצריך יותר מזה, לעשות את המדות בפעל וללכת בדרכיו של הקב"ה כדי לקבל את שפע הרחמים, וכפי שמלמד אותנו ה"תמר דבורה" (פרק א) כיצד יכול האדם לקיים את שלוש-עשרה מדות של רחמים הלכה למעשה.

ונסח הגמרא (ראש השנה יז ע"ב) הוא: "כל זמן שישראל חוטאים - יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם". מלשון הגמרא משמע שרק אם יעשו בפעל.

אך הקשה על כך החיד"א קשיא עצומה. שיטת הזהר הקדוש והאר"י ז"ל, שהמדה הראשונה מ"ג מדות היא א-ל'. והרי בן אנוש אינו יכול בשום מעשה שעושה להיות במדת א-ל'. לכאורה זו הוכחה שאנחנו צריכים רק לכונן ולומר את הי"ג מדות, אך לא לעשותן בפעל.

אבל נתן לישוב את השיטות הסותרות שצריך לקיים בפעל את הי"ג מדות, שגם אנו יכולים במעשינו להדמות למדת א-ל'. כי אמנם האדם לא יכול להיות ממש כמו הקב"ה, אבל א-ל' משמעותו כח וגבורה. הינו לפעל במדות האחרות בכח ובגבורה.

למשל: אחת מ"ג המדות היא מדת החסד. אפשר לעשות חסד בלי עצמה, בלי כח, אבל - אומר ה"תמר דבורה" - נתן לקיים מצות חסד באופן של גבורה. לא לעשות חסדים רק בשנוח ונשכח מסתדר, אלא גם במצבים קשים, גם כשלא הולך כל כך. מי שבכל זאת מתאמץ ועושה חסד כשקשה לו - הריהו הולך בדרכיו של הקב"ה בכל מדותיו, גם במדת א-ל', כיון שעושה את חסדיו בגבורה.

ברחוב רבינו בבני ברק מתגורר יהודי בשם חנניה, שלפרנסתו הוא מוכר ירקות בזול, בלי חנות ותשלומי ארנונה וחשמל, אלא ישירות מהמשאית.

פעם ביום חמישי בלילה, כשסים את המכירה, ראה אדם זקן שקדם לכן קנה אצלו במכירה כמה ארזים של ירקות, מבקש טרמפ. הוא חשב לעצמו: 'מן הסתם הוא גר לא רחוק מפה, ולי יש רכב, למה לא אקח אותו?' הוא פנה אל הזקן ואמר לו: 'עלה בבקשה ואני אקח אותך לאן שאתה צריך. רק תראה לי את הדרך לאן לנסע'.

הזקן עלה למשאית, וסמן לו להגיע לרחוב פנהמן. חנניה נסע, עד שהגיע לכניסה לבני ברק ליד 'קוקה קולה'. שאל אותו לאן להמשיך והזקן סמן לו שמאלה. שאל אותו חנניה: "אתה בטוח שאתה רוצה לפנות שמאלה, הרי זה כביש גהה?!"

"כן", אמר הזקן בבטחון, "לשם תסע". חנניה התלבט עם עצמו, הוא לא תכנן נסיעה ארצה כל כך. פנה שוב אל הזקן ואמר: "רק תגיד לי להיכן אתה צריך לנסע, כדי שאוכל לתכנן את עצמי".

הזקן ענה לו שהוא גר בעיר לוד. באותו רגע התחוללה אצל חנניה מלחמה פנימית. הוא חשב רק על טרמפ של כמה דקות בתוך בני ברק, הוא לא התכוון לכאזאת נסיעה ארצה ועוד ביום חמישי בכביש עמוס ופקוק כמו כביש גהה.

ברגע הראשון הוא חשב להוריד את הזקן מרכבו ולומר לו: 'אדוני היקר, כשאתה עוצר טרמפ בתוך בני ברק זה לא בשביל

להגיע אל מחוץ לעיר, רק בתוך העיר, אבל לאחר מכן הרגיש חנניה שהקב"ה זמן לו כאן עבודת המדות מיוחדת. הוא התגבר על עצמו ואמר לאותו זמן שהוא יקח אותו עד לוד. כך הם נסעו בכל הדרך הפקוקה עד שהגיעו עד הכניסה לעיר לוד.

כעת היה חנניה בטוח שתוך זמן קצר הוא יגיע לביתו של אותו זקן, אבל הזקן מסמן לו עוד פניה ועוד פניה עמל בתוך העיר לוד, עד שסוף כל סוף הצביע על בנין מסים ואמר לו שפאן ביתו.

חנניה עצר את הרכב והוריד את הזקן עם הארזים שלו, אך הזקן לא הרפה ממנו. התברר שהוא מתגורר בקומה רביעית בבנין, בלי מעלית. אין לו כח לסחב את הארזים עד למעלה, והוא שואל האם יוכל חנניה להעלות לו את הארזים עד קומה רביעית.

חנניה התגבר שוב על מדותיו והעלה את הארזים כפי בקשתו של אותו זקן.

כשיצא משם, הוא אמר לעצמו: אני לא תוהה על הראשונות, לא מתחרט ואומר שאם הייתי יודע איזו טרחה תהיה לי מהטרמפ הזה לא הייתי לוקח אותו, אלא להפך: הקב"ה זמן לי לעשות מצוה ואני זכיתי לעשות אותה עד הסוף, בשלמות!

עד כאן החלק הראשון של הספור, אך יש לו גם המשך. לאותו חנניה הייתה בת מבגרת, מעכבת בשדוכים. ביום ששי למחרת התקשר אליו שדכן עם הצעה של בחור מיוחד במינו שעולה ברמתו על כל ההצעות שקבלו עד אותו יום. תוך זמן קצר השדוך נסגר למזל טוב, ובארזוסין נעמד חנניה לדבר ואמר: "אנחנו לא יודעים חשבונות שמים, אך כנראה שקבלנו את השדוך המיוחד הזה בזכות אותה עבודת המדות שאזכיתי לעשות באותו לילה".

הספור הזה הוא דגמא נפלאה לדברי ה"תמר דבורה" שבכדי לקיים את מדת ה'א-ל' שב"ג המדות, צריכים לעשות חסד עם גבורה - לכבש את הרצונות ולעשות את מעשה החסד. מי שבלי סבה לא מעביר ילד את הכביש - הוא אכזר, אבל מי שממהר ולחונן, ובאותה שעה פונה אליו מישהו בבקשת חסד, והוא מתפנה מעסוקיו הדחופים ועוזר לו - זהו החסד השלם הנעשה בשלוב מדת א-ל'.

(רבי גואל אלכריף שליט"א - שש באמרתך)

בין המלאכים אין לקב"ה מה לעשות עם הסליחה

ויאמר אם נא מצאתי חן בעיניך ה' ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה ערף הוא וסלחת לעווננו ולחטאתנו ונחלתנו (יהו"ו)

דברים אלו שאמר משה רבנו לפני הקב"ה, בארם המגיד מדובנא וצ"ל בהקדם משל נפלא, בדרכו:

רוכל יהודי אחד עני מרוד עסק במכירת טלאים של משי. היה קונה מהחייטים את שירי בדי המשי בפרוטות מועטות, והיה מסבב בעירות ובכפרים למכרם. מי שהיה ברשותו בגד משי שנקרע, היה קונה ממנו טלאי, ומסליא על הקרע. כך הסתובב לו הרוכל, ומצא פרנסתו בדחק רב.

פעם אחת הגיע לעירה אחת. בדרכו, עמד בכפר העירה והכריז על מרבלתו. לאחר מכן סובב בין הבתים המטים לפל ונסה למכר את סחורתו, אך להפתעתו אף אחד לא התענין בה. כלם דחו אותו באדיבות. כאשר הביע פליאתו, הסבירו לו בני המקום: כאן, בעירה עניה ודלה זו, לובשים רק בגדי פשתן וצמר. אין כאן ולו אחד שיכול להרשות לעצמו בגדי משי. מבין אתה שאם אין בגדי משי, אין צורך בטלאי משי...

הנמשל: משה אומר לקב"ה: שמעתי את י"ג מדות הרחמים. אתה א-ל רחום וחנון, ארץ אפים ורב חסד. אבל, בסביבתך, בשמי מרום, אין קונים ל'סחורה' שלך. המלאכים אינם חושאים ואינם זקוקים לרחמיה. "אם נא מצאתי חן בעיניך ילך נא ה' בקרבנו כי עם קשה ערף הוא". אצלנו, עם קשה ערף, יהיו לך לקוחות בשפע. אנו זקוקים ל'טלאי המשי' שלך כדי לתקן את פגמינו. אנו זקוקים למדות הרחמים שלך על כל צעד ושעל, וסלחת לעווננו ולחטאתנו.

(רבי אברהם צבי מרגלית שליט"א - נאה דורש)

פנינים נפלאים ומתוקים על הפרשה

זרע שמשון

מתוך הספר המסגל "זרע שמשון" שחברו המקבל האלקי הקדמון רבי שמשון ה"ים ב"ר נחמן מיכאל נחמני זכר צדיק וקדוש לברכה. אשר בקש שילמדו בספרו והבטיח ישועות רבות למקימי בקשתו.

פרשת כי תשא תשפ"ד • גליון 281

תורת שמשון

המכבד שבת אחת פראוי - זוכה לכך גם לשבוע הבא

מדוע נכתב תחלה לשון הוה ולאחר מכן לשון עתיד? איך הדבר רומז על ברכת המלאכים?

ישמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת לדורתם ברית עולם' (לא, טז):

רבנו הזרע שמשון' זלה"ה מקשה: מה הטעם שמזכר בפסוק זה פעמים את השבת'. ועוד מקשה מדוע כתב תחלה בלשון הוה 'ישמרו בני ישראל', וסיים בלשון עתיד 'לעשות את השבת'.

ומתרא רבנו: על פי דברי חכמינו (שבת קט, ב) ששני מלאכי השרת מלוים את האדם בערב שבת, אחד טוב ואחד רע, וכשבא לביתו ומוצא נר דלוק ושלחן ערוך ומטה מצעת, מלאך טוב אומר 'יהי רצון שתהא כך לשבת הבאה', ומלאך רע עונה אמן בעל כרחו.

ולפי זה מבאר רבנו, שהכתוב התפונן לרמז, שאם יהיה זהיר בשבת אחת לשמרה פראוי, וזהו לשון הוה 'ישמרו בני ישראל את השבת', אזי המלאכים יברכו אותו שיזכה לעשות כן גם בשבת הבאה, וזה מה שאמר הכתוב לשון עתיד 'לעשות את השבת', דהיינו גם בשבוע הבא. (זרע שמשון' פרשתנו אות ו)

גדל מעלת ענג שבת - שאף שנהנה אינו נזק

איך יתכן לתת לאדם נחלה ללא גבול? ומדוע אין לומר שהפונה הוא לעולם הבא? ובמה שונה מצות ענג שבת?

ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתכם לדעת כי אני ה' מקדשכם' (לא א):

רבנו הזרע שמשון' זלה"ה, מתייחס לענין ענג שבת, ומציין את דברי הגמרא בשבת (ק"ה, א) בה מובא מאמר נפלא בגדל מעלת המענג את השבת: "כל המענג את השבת נותנים לו נחלה בלי מצרים".

ומקשה רבנו: איך יתכן שיהיה לאדם נחלה בלי מצרים,

הלא אף יתנו לו את כל העולם, יהיה לכך גבול. עוד מקשה רבנו, הרי רבים שומרים שבת, ואם כן איך יתכן לתת לכלם נחלה בלי מצרים. ורבנו מוסיף שאין לומר שהפונה היא על עולם הבא, שאם כן אין בכך חדוש, שהרי בעולם הבא כלם מקבלים בלי גבול, ולא רק מי שמענג השבת.

וכותב רבנו פרוש נפלא ומתוק: שהרי ידוע שמדת החסד רוצה להתפשט ולהשפיע, אך מדת הדין מעכבת עליה ומקטרגת. אמנם, כח הקטרוג יכול להיך לאדם, רק אם הולך אחר תאוותיו והנאת גופו, אך כשנוטה לדברים רוחניים אין להם רשות לקטרג.

והנה בשבת אף אם נוטה אחר הנאת גופו בענג השבת, בכל זאת אין מוסיף כח לחיצונים, ואין בידם כח להתקרב ולקטרג. ועל כן אמר 'כל המענג את השבת', שנהנה מכך בהנאת הגוף, ובכל זאת זוכה לנחלה בלי מצרים, והיינו שאין למדת הדין רשות לעכב בגלל כך את החסד שלא יתפשט. (זרע שמשון' פרשתנו אות ז)

אחר חטא העגל צריכים לשמר ב' שבתות

מדוע נכתב 'שבתות' לשון רבים? ומה ארע לאבותינו לאחר חטא העגל? ומה התקון שביביא גאלה?

ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדרתכם לדעת כי אני ה' מקדשכם' (לא א):

רבנו הזרע שמשון' זלה"ה מקשה: מדוע נכתב כאן 'שבתות' לשון רבים, אחרת ממה שכתוב בכל התורה בלשון יחיד.

ומתרא רבנו: על פי דברי חכמינו (עירובין נד, א) שאמרו שבלוחות ראשונות נתן לישראל חרות מיצר הרע, וחרות משעבוד מלכויות, ואולם לאחר שהטאו בעגל חזר היצר למקומו, ונגזר עליהם גליות אחרות.

והנה פרשה זו נאמרה סמוך לחטא העגל, ולכן אמר 'שבתות' לשון רבים, בכדי לרמז להם שמפני שהטאו בעגל חזרה עליהם הגלות, ומעתה התקון שלהם יהיה אם ישמרו שבתות הרבה, היינו שתי שבתות, שהרי אמרו חכמינו (שבת ק"ה, ב) שאם ישמרו שתי שבתות תכף נגאלים. (זרע שמשון' פרשתנו אות ד)

ובניכם תחילה ביום בני בניכם שמילי זיתים סביב לשלוחכם, חכמים ונבונים, וזתים מלאים כל טוב, גם עושר גם כבוד ללא יסוסו מזרעכם

ברכת המחבר מתוך הקדמת הספר

'קול זרע שמשון' מתחזק כל יום! אסור לאשמו!

ארץ ישראל 02-80-80-600 ארה"ב 716-229-4808 לונדון 0333-300-2515

לכניסה ישירה לשיעורים החדשים:

לשון הקודש 1-4 אידיש 2-5 אנגלית 1-3 ראינוט מיוחדים ומרתקים 1-5

שיעורים - סיפורי ישועה מרתקים - חדשות זרע שמשון - שיחות מיוחדות

הוצאת הגליון והפצתו לזכות

לברכה והצלחה

דניאל אורי בן רגי'נה מלכה

שיובה לטפס ברכה והצלחה בכל העניינים והשלמת הנסקאות בקרוב ממש

לברכה והצלחה

יעקב ישראל בן ג'ורג'ט ארדומס ומשפחתו

לברכה והצלחה עושר ואושר וזיווג הון וישועות בכל העניינים

פנינים ורעיונות ככתבם וכלשונם

בערב שבת מתחיל להתנוצץ באדם אור השבת

נודע (שער הכוונות), כי בערב שבת מתחיל להתנוצץ באדם איזו הארה של נשמה יתרה, וכמו שכתוב (בראשית א. לא) 'יום הששי' הה"א יתרה, לרמז, שמי שנקבר בארץ ישראל, אחר חמש שעות של יום הששי, נצול מחבוט הקבר. ועוד, שגם הוא יום קדוש להכין עצמו לצרכי שבת (שבת ק"ז ב), ואחר חצות לקדש עצמו לתקן מלבושיו, כנודע, ולצאת לקראת שבת בשמחה ובטוב לבב. (אות ו)

הטעם שתלמיד חכם חולה משכח תלמודו

ובדרך הנ"ל יובן נמי מאי דאמרין בפרק ד' דגדרים (מא, א) 'כל משכבו הפכת בחליו' (תהלים מא, ד), אמר רבי יוסף לומר שמשכח תלמודו. שהטעם שטבע החלי לשכח התלמוד, לפי שמתחלה נתנה לישראל התורה חרות על הלכות, שיהיו לומדים התורה בשלוח ולא יהיו שוכחים, ואחר שבירת הלוחות נגזר עליהם יסורין ושיהיו שוכחים תלמודם, והדבר פשוט דכששולט חס ושלום על איזה תלמיד חכם הדין של יסורין הבאים מחמת שבירת הלוחות, שולט גם הדין של השכחה, דהא בהא תליא. (אות כ"א)

משה זכה לעשר מחמת שהפקיר את כל עסקיו למען בני ישראל

ויאמר ה' אל משה פסל לך שני לוחות אבנים כראשנים וכתבתי על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשנים אשר שברת (ד, א). אמר רבי חמא ברבי חנינא, לא העשיר משה אלא מפסלתו של לוחות, שנאמר 'פסל לך' פסלתו יהא שלך, (נדרים לח, א). צריך עיון, למה דוקא העשיר משה בדרך זה ולא בדרך אחרת.

ויש לומר, להודיע ששבירת הלוחות היתה לטובתן של ישראל, והוא לא חטא כלל בשבירתן, שאדרבא, הסכים הקדוש ברוך הוא עמו, כדאמרין (שבת פז, א) 'פה כהך ששברת. ומשום הכי רצה שיתעשר באלו הלוחות, כדי שידעו הכל, שזה העשר בא לו בשביל שנתעסק בצרכיהם של ישראל והניח עסקיו, וכדי שילמדו כל העוסקים עם הצבור, להתעסק עמהם לשם שמים.

(אות כו)

פנינים מתורתו של האור החיים הקדוש - הרה"ק רבי חיים בן עטר נלב"ע ט"ו תמוז תק"ג

הטעות והחטא של מעשה העגל

ויקה מידם ויצר אתו בחרט ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים (לב, ד):

רבנו האור החיים' זלה"ה מקשה: איך יתכן שדור דעה אמרו על העגל 'אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים' ומחמת חביבות ומתיקות הדברים נעתיק את לשונו הקדושה: "קשה איך יאמן הטפשות והבערות לדור דעה רבים ונכבדים, לומר לדומם 'אלה אלהיך' וגו', ולו יהיה שדבר העגל באמצעות מעשה כשורף, כמאמרם ז"ל, אף על פי כן זה יועיל לחשב בו דבר, אבל להעיד עדות שקר, שזה הוא המוציא לא".

ומתרא רבנו: שהם התכוונו להצדיק מעשיהם ולומר שאינם עושים חלילה אלוה לעצמם, אלא רוצים לעבד את ה' שהוציאם ממצרים, והיינו על ידי שיכניסו כביכול כח עליון בדבר גשמי המתקיים לפנייהם תמיד, ולא ישוב את מקורו, ואותו יעבדו, שהרי גם האדם הוא חלק אלוהי ממעל, אלא שאינו מתקיים ובפטריתו שב אל מקורו, וכאמור כאן חשבו לעשות לפנייהם כח עליון שיהיה עמם לנצח. ומסים ה'אור החיים', שבאמצעות דבר זה חטאו, ופגמו פגמים רבים, שהרי אסור לעבד אלא את ה' ולא אמצעי.

והמשך הפסוק (פסוק ח) 'סרו מהר מן הדרך אשר צויתם עשו להם עגל מסכה וישתחוו לו ויזבחו לו ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים' ולפי מה שהתפרש מבאר רבנו האור החיים' זלה"ה, גם את פשר דברי הפסוק 'סרו מהר מן הדרך', דהיינו שהתכוונו לומר, שאף שישראל היו כאמור עדין מאמינים באמונה שלמה בבורא, בכל זאת היות וחשבו שיש לפנייהם כח עליון ואותו עבדו, גם בזה 'סרו מהר מן הדרך אשר צויתם', כי נצטוינו לכל נעשה חלילה אמצעיים בינינו לה' בכדי לעבדם. ועל כן לא אמר 'מרדו בי', או 'כפרו בי', כי הרי עודם באמונתם.

משה רבנו הסכים שה' ישמיד את הערב רב

ויחל משה את פני ה' אלהיו ויאמר למה ה' יחרה אפך בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים בכח גדול וביד חזקה (לב, יא):

רבנו האור החיים' זלה"ה מבאר: הרי ידוע שרק הערב רב עשו את העגל וההקפדה שהיתה על כל ישראל הוא מפני שלא מחו בהם, ועל כן אמר משה לפני ה', שאין ראוי שיחרה אפו על ישראל, והגם שיש לדונם על שלא מחו, בכל זאת לא ראוי שיחרה בהם כל כך ולהשמידם מחמת כן. ולכן דקדק ואמר 'בעמך אשר הוצאת מארץ מצרים', כי הרי מדבר על ישראל ולא על הערב רב שיצאו מעצמם. ומוסיף רבנו האור החיים' בלשונו השזור: "וממוצא דבר אתה יודע כי הסכים על השמדת ערב רב".

לקבלת הגליון במייל: zera277@gmail.com או באתר: zerashimshon.com | להפצה: 02-80-80-500 | לשמיעת שיעורים ועידונים: 02-80-80-600

נערך ע"י המחנך הרב יגון כהן שליט"א * ארה"ב: הרב מנחם בנימין פאשקעס 347-496-5657 * ארץ ישראל: הרב ישראל זילברברג 05271-66450
יו"ל ע"י זרע שמשון ע"ר 580624120 * ניתן לתרום לזכות ולע"נ ולקחת חלק בהוצאות והפצת הגליונות והספרים.

ניתן להפקיד בבנק מרכנתיל (17) סניף 635 מספר חשבון 71713028 ע"ש זרע שמשון, כמו כן ניתן לתרום בכרטיס אשראי בטל: 02-80-80-500 שלווח 3

זכות הצדיק ודברי תורתו הקדושים יגן מכל צרה וצוקה, ויושפע על הלומדים ועל המסייעים בני חיי ומוזני וכל טוב סלה כהבטחתו בהקדמת ספריו.

זרע שמשון ע"ר 580624120

מזת יקזת הכר שזה

וואס דורך איר שפירט מען די זיסקייט פונ'ם באשעפער

משיחותיו של הגה"צ רבי מנחם ברוך יאזעע שליט"א בעל 'מתיקות התורה'

סיפור לשולחן שבת

מלים שיכולות לבנות,
מלים שיכולים להרס

אחרי חטא העגל נאמרו י"ג מדות של רחמים שמסמלות על טובו הגדול של הקב"ה, שלמרות שכלל ישראל חטאו - הוא יתברך סלח להם - ונאמרו בגמרא (ר"ה יז:) שהקדוש ברוך הוא אמר למשה רבנו: 'כל זמן שישראל חוטאים, יעשו לפני בסדר הזה ואני מוחל להם'. ונאמר לשון של 'עושי' ולא לשון 'אומרים', היות שי"ג מדות מלמדים אתנו להדבק בקב"ה ולהתנהג 'במעשיו' בחסד וברחמים ועל ידי כך ה' סולח ומוחל. ונביא כאן ספור נפלא בענין זה:

לפני כעשרים שנה התחלתי ללמד בכיתה ו' השקעתי הרבה בלמוד והסברת פנים לתלמידים. ה' חנן אותי במאור פנים ובחוש מיוחד להשרות סביבי אוירה טובה ונעימה והשתמשתי עם המתנות הללו גם בכיתה עם תלמידים.

היה ילד אחד בשם מוישי שפכה שנסייתי לפתח אתו קשר לא עלה בידו, הוא מעט לשוחח בכלל ועמי בפרט. נסיתי כמה פעמים לקרא לו לשיחה, ואולם הוא לא שתף פעולה בשיחה והיה נראה שהוא מעדיף להשאיר עם עצמו ואני רק מפריע לו. בדרתי אצל הרבי של כיתה ה' אידו הוא התנהג אצלו בכיתה והוא אמר לי: "מוישי היה כל הזמן עם עצמו ולא הרגשתי כמעט את קיומו, נסיתי לדובב אתו אבל כאשר הבנתי שהוא לא מעניין בכך הנחתי לו וכו'

<< המשך בעמוד ד

לקח מהפרשה

נאמנות - התקון לחטא העגל

החביבות של כל יהודי, כך אנו צריכים להדבק בדרכי ה' ולראות טוב ולספור ולהעריך את הטוב שבכל אחד ואחד ובעקר בבית פנימה. כאשר אדם נכנס הביתה עליו להתבונן שהוא הולך לראות את פני השכינה, שהוא נכנס למשכן ולהתמלא בהערכה לבני ביתו.

נתאר לעצמנו שבית המקדש כבר נבנה, כמה היינו מתרגשים לפני שאנו זוכים להכנס לבית המקדש. חז"ל מגלים לנו: 'זכו - שכינה ביניהם' - אם אתה משמח את אשתך, אם אתה מרומם אתה, הבית שלך נהיה בית מקדש מעט.

חז"ל אומרים שלעתיד לבוא קורות ביתו יעידו עליו. האשה נקראת בית כמו שאמר רבי יוסי, והיא מעידה על האדם - כי המדד בשמים זה אם רוח הבריות נוחה עם האדם ובעקר עם בני הבית - וכמו שאנו מסימים את ברכות השבע ברכות: "משמח חתן עם הפלה", שהשמחה תהיה בבית בין החתן לפלה, ושקול החתן יסתדר עם קול הפלה.

ולפני שאדם נכנס לביתו עליו להתבונן מה הוא הולך לעשות <<

פרשתנו פותחת במנין בני ישראל על ידי מחצית השקל ונאמר בה "לכפר על נפשתיכם" - שתרומת כלל ישראל היתה כפרה על חטא העגל - ויש להבין מדוע בסדר הדברים חטא העגל נאמר רק אחרי תרומת המשכן ומנין בני ישראל? עוד יש להבין מדוע ספרו דוקא על ידי מחצית השקל, ומדוע כסף זה הלק לאדנים דוקא?

והנה אמרו חז"ל במדרש תנחומא שאחרי חטא העגל כשנפלו הרבה מכלל ישראל במגפה, אמר הקב"ה למשה שימנה את כלל ישראל בכדי לדעת את מנינם מרב החביבות שהקב"ה מחבב את כלל ישראל

למדנו שלמרות החטא הגדול והנורא שכלל ישראל חטאו בחטא העגל הקב"ה מחבב אתנו מאד מאד, וכמאמר חז"ל בגמרא (גטין לו:) על חטא העגל: 'עלובה פלה שזנתה תחת חפתה', שכאשר כלל ישראל עמדו בהר סיני במקום החפה שהיה במתן תורה - הם חטאו בעגל - ומפל מקום 'עדין חביבותא הוא גבו' - אנו חביבים לפני ה'.

וכשם שהקב"ה צוה למנות את כלל ישראל בכדי להראות את

שְׁהִיְתָה לָהֶם לֵה' - כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר "לְכַתֵּךְ אַחֲרַי בְּמִדְבַר וְגו'" ,
הִיָּה הַרְבֵּה לַפְנֵי חֲטָא הֶעֱגַל וְזֶה מֵה שֶׁעִמַּד לְכָלֵל יִשְׂרָאֵל.

כְּעִנְיָן שֶׁאָמְרוּ חז"ל שֶׁהָמוּ שָׁקֵל עֶשְׂרֵת אֲלָפִים כֶּסֶף
לְאַחַשְׁרוּשׁ, וְהַקֶּבֶץ הָאֵמַר לוֹ: "רְשָׁע, כְּבָר הַקְדַּמְתִּי לָהֶם
לְיִשְׂרָאֵל אֶת מַחְצִית הַשָּׁקֵל". גְּזַרְתָּ הָמוֹן מְסַמְלֵת לְהַסְתֵּר
פְּנִים כְּמֵאֲמַר חז"ל (חֲלִיזוֹ קֵלֶט): "אֶסְתֵּר מִן הַתּוֹרָה מִנִּין,
שֶׁנֶּאֱמַר וְאַנְכִי הִסְתַּר אֶסְתִּיר". אוּלַם בְּתוֹךְ הַתּוֹרָה הַהִסְתֵּרָה
אֵנוּ רוֹאִים אֶת הַנְּאֻמָּנוֹת שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְקַבֵּ"ה.

וְזֶה הַמְהוּת שֶׁל שְׂבַת קֹדֶשׁ שֶׁנֶּאֱמַרָה לַפְנֵי פְּרֻשַׁת הָעֵגֶל
כְּמֵאֲמַר חז"ל: 'כָּל הַשּׁוֹמֵר שְׂבַת - מַחֲוֹל לוֹ'. שְׂבַת הֵנָּה הַתְּקוּן
עַל עֲבוּדָה זָרָה כִּי שְׂבַת זוֹ זְעָקָה שֶׁל נְאֻמָּנוֹת הַנּוֹבְעֵת מִהַפְּרָת
הַטּוֹב לְקַבֵּ"ה עַל כָּל הַבְּרִיאָה שֶׁבָרָא עֲבוּרָנוּ וְכֵן הַפְּרַת הַטּוֹב
וְנְאֻמָּנוֹת לְבַנֵּי הַבֵּית, וְכַעֲנִין שֶׁלַּפְּנֵי הַקְדוּשָׁה אֵנוּ שָׂרִים "אַשֶׁת
חַיִּל" מִתּוֹךְ הַפְּרָה בַּחֲסֵד הָעֲצוּם שֶׁזִּכְּנוּ לְהַתְחַתֵּן.

וְזֶה יְסוּד עֲבוּדַת הַקְּרִבָּנוֹת שֶׁהָיוּ מְקַרְבִּים וּמוֹדִים לְקַבֵּ"ה
עַל כָּל הָאֵיבָרִים שֶׁפּוֹעֵלִים בְּגוּפָנוּ וְכֵן הָיוּ מוֹדִים עַל כָּל
הַשְּׁלִיחִים הַטּוֹבִים, קִרְבֵּן הַתְּמִיד שֶׁל שַׁח מְסַמֵּל עַל הָאִישׁ
וְקִרְבֵּן הַתְּמִיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְפִּים מְסַמֵּל עַל הָאִשָּׁה. וְכַאֲשֶׁר
מִתְבּוֹנְנִים בְּכָל זֶה הַחֲטָאִים מִתְכַּפְּרִים כִּי שָׂרֵשׁ הַחֲטָאִים זֶה
חֲסֵר נְאֻמָּנוֹת וְהַפְּרַת הַטּוֹב, כְּמוֹ שֶׁדְּרָשׁוּ חז"ל עַל הַפְּסוּקָה:
"צַדִּיק יִלִּין בָּהּ" - שֶׁקִּרְבֵּן הַתְּמִיד הִיָּה מְכַפֵּר עַל הַחֲטָאִים.

וְעֵלֵינוּ לִשְׁנֹן אֶת הַיְסוּד הַזֶּה בַּמִּשְׁכָּן שֶׁלָּנוּ - בְּבֵית שֶׁלָּנוּ
- שֶׁבְּנוֵי עַל הָאֲדָנִים, עַל הַחֲבֹר שֶׁבֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ וּבֵּין
אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ. וְהַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה בְּבֵית הֵנָּה בְּמִדָּה שֶׁאֲדָם
מַעֲרִיךְ וּמֵיָקָר אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ - אִם אֲדָם הִיָּה יוֹדֵעַ שֶׁהָעוֹלָם
הַבָּא שָׁלוֹ תְלוּי בְּהַעֲרָכָה וּבְנְאֻמָּנוֹת שֶׁלוֹ לְבַנֵּי בֵיתוֹ הוּא הִיָּה
מִשְׁקִיעַ בְּזֶה אֶת כָּל יְמָיו! - וְאוּלַם אֲדָם טוֹעֵה לְחַשֵּׁב שֶׁהוּא
צָרִיךְ לְהַשְׁקִיעַ בְּדִבְרֵים טְפִלִּים וְשׁוֹלִיִּים וְשׁוֹכַח אֶת הָעֵקֶר.

מַעֲשֵׂה הַצְּדָקָה בְּפִרְשָׁתָנוּ אֵינָה רַק בְּכֶסֶף, וְכָבֵר אָמְרוּ
חז"ל 'גְּדוּלָה גְּמִילוּת חֲסָדִים יוֹתֵר מִן הַצְּדָקָה', כְּאֲשֶׁר אֲדָם
מֵאִיר פְּנִים בְּבֵיתוֹ, כְּאֲשֶׁר אֲדָם מְרוֹמֵם וּמֵיָקָר אֶת בְּנֵי בֵיתוֹ
וְאֵת חֲבֵרָיו, אֲזִי הוּא בְּעֲצָמוֹ מִתְרוֹמֵם מִכָּה.

וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי מוֹשֶׁה רַבְּנוּ, כִּי הַצְּדִיקִים לְדוֹרוֹתֵיהֶם
מְלַמְּדִים אֶתְנוּ הֵיאֵךְ לְרוֹמֵם וְלִיקָר אֶת בְּנֵי בֵיתָנוּ. וּלְפִיכָה
אֲסוּר לְסַפֵּר אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עֲצָמָם, כִּי הַמִּנְיָן כְּשֶׁלְּעֲצָמוֹ
מִתְמַקְּד בְּפִרְטִים וְגַם בְּחֲסֵרוֹנוֹת הַקְּטִנִּים שֶׁיִּשְׁנָם, אוּלַם
כְּאֲשֶׁר נִסְתַּפֵּל בְּכִלְיֹת עַל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל וְכֵן נִסְתַּפֵּל בְּכִלְיֹת
עַל כָּל אֶחָד וְאֶחָד - נִרְאֶה אֶת הַלֵּב הַטָּהוּר שֶׁל כָּל אֶחָד
וְאֵת הָאֲחֻדוֹת שֶׁבְּכָלֵל יִשְׂרָאֵל שֶׁזֶה עִמַּד לָנוּ לְדוֹרוֹת.

ה' יִזְכְּנוּ לֵהָיוֹת חַכְמִים וְלַחְטֹף כָּל הַזְּדֻמָּנוֹת שֶׁהַקֶּבֶץ הָאֵמַר
לָנוּ בְּכַדֵּי לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם, וְכָל שָׁכֵן שֶׁלֹּא לְהַתְעַכֵּב עַל דְּבָרִים
קְטָנִים וְשׁוֹלִיִּים הָעוֹלָלִים לְגֵרָם לְחִלְשֵׁי הַדַּעַת לְזוּלָת, אוּ
לְמַחְלַקַת חָס וְשְׁלוֹם.

בְּבֵית אֵיזָה מְלִים טוֹבוֹת וְאֵיזָה יְרֵאת שָׁמַיִם וְשִׁמְחָה הוּא
הוֹלֵךְ לְהַכְנִיס בְּבֵיתוֹ. וְכֵן כְּאֲשֶׁר אֵנוּ רוֹאִים אֶת כָּלֵל יִשְׂרָאֵל
מִכָּל עֵדָה שֶׁהִיא עֵלֵינוּ לְסַפֵּר אֶת כָּל הַטּוֹב וְלוֹמַר: "אֲנִי
זוֹכֵה לְרֵאוֹת עוֹד שְׁגָרִיר שֶׁל הַקְדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא, עוֹד בֶּן שֶׁל
הַמְּלָךְ הַגְּדוֹל, עוֹד יְהוּדֵי שְׂזוּכָה לְקַדֵּשׁ שָׁם שָׁמַיִם, עוֹד
יְהוּדֵי עִם זָקֵן וּפְאוֹת, עוֹד יְהוּדֵי שֶׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה הַקְדוּשָׁה".

אֲנַחְנוּ חַיִּים בְּהַרְגֵל וְלֹא מַעֲרִיכִים אֶת כָּל הַטּוֹב שֶׁסְּבִיבָנוּ.
וְאֵנוּ רוֹאִים זֹאת בְּמוֹחַשׁ אֲצֵל יְהוּדֵי חו"ל שֶׁגָּרִים בֵּין אֲמוֹת
הָעוֹלָם, שֶׁכְּשֶׁהֵם מְגִיעִים לְאַרְץ הַקְדוּשָׁה הֵם כָּל כָּה מִתְפַּעֲלִים
וּמִתְרַגְּשִׁים כְּשׂוֹרָאִים יְהוּדִים יְרֵאֵי שָׁמַיִם לְאֲלָפִים וְלְרַבָּבוֹת,
וְזֶה צָרִיךְ לְעוֹרֵר אֶתְנוּ לְשִׁמְחָה וְלְהַעֲרִיךְ וְלְסַפֵּר אֶת הַטּוֹב
שֶׁבְּכָל אֶחָד וְאֶחָד.

וְכַאֲשֶׁר אֲדָם מַעֲרִיךְ הוּא עוֹזֵר וּמְסִיעֵ; וּלְפִיכָה הַמִּנְיָן
נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי צְדָקָה, לְמַדְּנוּ שֶׁנַּעֲרִיךְ וְנִסְיַע בְּבֵיתוֹ, כְּשֶׁם
שֶׁבְּבֵית הַמְּקַדֵּשׁ הָיוּ פְּיֻסוֹת עַל הָעֲבוּדוֹת כִּי אֲדָם צָרִיךְ
לְהַרְגִישׁ זְכוּת שֶׁהוּא עוֹזֵר בְּבֵיתוֹ. וּלְפִיכָה בְּאֲמִצֵּעַ עֲנִינֵי
הַמִּשְׁכָּן נֶאֱמַר מִנְיָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל עַל יְדֵי תְרוּמַת מַחְצִית
הַשָּׁקֵל, הָיוֹת שֶׁבְּכַדֵּי לְזָכוֹת לְהַשְׂרָאָת הַשְּׂכִינָה עֵלֵינוּ לְהָיוֹת
נְאֻמָּנִים וְלִסְיַע זֶה לָזֶה.

וְנִבְאָר אֶת הַדְּבָרִים: חֲטָא הֶעֱגֵל מְסַמֵּל לְחֲסֵר נְאֻמָּנוֹת
כְּלָפֵי מוֹשֶׁה רַבְּנוּ שֶׁהוֹצִיא אֶת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם וְעֵשֶׂה עִמָּם
נְסִים וְנִפְלְאוֹת בְּשְׁלִיחוֹתוֹ שֶׁל מְקוֹם, וּבְרַגַע שֶׁלֹּא הִסְתַּדֵּר
לָהֶם הֵם כְּפָרוּ בְּכָל הַטּוֹב וְאָמְרוּ עַל הָעֵגֶל "אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הֶעֱלוּךָ מֵאֲרֶץ מִצְרַיִם", וְכִתְּבוּ לְכָה נְצַטְוִינוּ עַל
מְלֻאכַת הַמִּשְׁכָּן שֶׁמְהוּתוֹ נְאֻמָּנוֹת בֵּין כָּלֵל יִשְׂרָאֵל לְאֲבִינוּ
שֶׁבְּשָׁמַיִם וּבֵּין תְּלִמִּיד לְרַבּוֹ וְאֲדָם לְחֲבֵרוֹ.

וּלְפִיכָה הַרְבֵּה מִמַּעֲשֵׂי הַמִּשְׁכָּן הָיוּ מְחַבְּרִים זֶה לָזֶה, כְּעִנְיָן
הָאֲדָנִים הַקְּרִסִּים וְהַטְּבָעוֹת, שֶׁחֲבָרוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, וְזֶה נֶאֱמַר
בְּלִשׁוֹן זָכָר - אִישׁ אֶל אַחִיו וְכֵן בְּלִשׁוֹן נְקֵבָה - אִשָּׁה אֶל
אַחֻתָּהּ, וְכֵן הַכְּרוֹבִים סָמְלוּ עַל הַקִּשְׁר שֶׁבֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ,
לְמַדְּנוּ שֶׁעֲבוּדָתָנוּ לְרֵאוֹת תְּמִיד הֵיאֵךְ לְהַשְׁתַּלֵּם עִם זוּלָתָנוּ.

אֶהְרֵן הַכֹּהֵן שֶׁעֲשֶׂה אֶת הָעֲבוּדוֹת הַגְּדוּלוֹת בְּיוֹתֵר בְּקֹדֶשׁ
הַקְּדוּשִׁים, הֵלֵךְ וְעֵשֶׂה אֶת הַמַּעֲשִׂים הַפְּשׁוּטִים, וְכַתַּת אֶת
רַגְלָיו בְּכַדֵּי לְהַשְׁכִּין שְׁלוֹם בֵּין אִישׁ לְרֵעֵהוּ, הָיוֹת שֶׁאֶהְרֵן
הַכְּנִיס אֶת הַפְּנִימִיּוֹת שֶׁל הַמִּשְׁכָּן שֶׁל קֹדֶשׁ הַקְּדוּשִׁים לְכָל
יְהוּדֵי וְיְהוּדֵי, הוּא לְמַד אֶת כָּלֵם שֶׁתְּכַלִּית הַכָּל זֶה הַמְּדוּת
הַטּוֹבוֹת שֶׁיוֹצֵאִים מִהַתּוֹרָה.

וְהָאֲדָנִים שֶׁחֲזִיקוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן הֵם כְּנֶגֶד הַרְגָלִים שֶׁמְחַזְּקִים
אֶת הָאָדָם, שֶׁעַל יְדֵי שֶׁכָּלֵל יִשְׂרָאֵל רָצוּ לְהִבְיֵא אֶת הַכֶּסֶף
לְמִשְׁכָּן - נִתְקַן הַחֲטָא שֶׁחֲטָאוּ בְּכָה שֶׁרָצוּ לְהִבְיֵא אֶת הַכֶּסֶף
לְעֵגֶל - לְפִי דְבָרֵינוּ אֲפָשָׁר לְבָאָר גַּם מְדוּעַ בְּסֹדֵר הַדְּבָרִים
מִנְיָן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל נֶאֱמַר לַפְנֵי חֲטָא הֶעֱגֵל לְמֵרוֹת שֶׁהוּא הִיָּה
לְאַחַר מִכּוֹ, הָיוֹת שֶׁהֵלֵב הַטָּהוּר שֶׁל כָּלֵל יִשְׂרָאֵל - הַנְּאֻמָּנוֹת

שבגופו, ועוד. ועלינו לשבח לבורא שהוא טוב ומטיב לכל ויחד עם ההודאה לקרע שערי שמים על כל כלל ישראל שלא יארע נזק לשום יהודי, חלילה, וכל הנתונים בצרה ובשביה ישובו במהרה לביתם בריאים ושלמים ונזכה לשמח בגאלה השלמה במהרה בימינו, אמן.

פרשת העגל נקראת בעלית הכהן והלוי (ודרשו על כך) בכדי שלא לביש את כלל ישראל שחטאו בעגל, ללמדנו כמה צריך להקפיד על כבוד הזולת - לא לדבר על שום יהודי ולא לזלזל בשום אדם - לא להיות אנכי ולחשב שהדעה שלנו זה הכי חשוב, אלא אדרבה נראה את מעלת חברנו.

נבחן את עצמנו האם אנו מכבידים על בני ביתנו, האם אנו משרים סביבנו אוירה רגועה ושלווה או שאנו משדרים לחץ וגאווה; ובפרט עלינו להיות בהכנעה גמורה לפני הורינו ורבותינו, שכפאשר אדם מזלזל בצדיקים ותלמידי חכמים, זה כענין חטא העגל שזלזלו במשה ולא רצו שימשיך להנהיגם. וכמוכא בגמרא (שבת), שבאותו יום שהלל ישב כפוף שלא לפי כבודו, זה היה יום קשה לישראל כחטא העגל.

אנו נמצאים בתקופה שה' מזעזע את העולם מצד אחד, ומצד שני יש מצב מסים של שגרה. אולם עלינו לזכר שהקדוש ברוך הוא לא עשה שום דבר לחנם חלילה - ובפרט במלחמה הנוראה שיהודים רבים מאד נהרגו על קדוש ה', הי"ד - ה' מעורר אתנו כמו שנאמר בשיר השירים "קול דודי דופק", ה' מזכך אתנו בכדי להחיש את גאלתנו ועלינו להשאר נאמנים וקרובים לקדוש ברוך הוא מתוך ידיעה ברורה שאנו בידי הרחימאות לבד.

וכן כל אחד ואחד עם הקשיים הפרטיים שלו עלינו להתחזק באמונה ובטחון בבורא ולא לבוא בטרוניה חלילה, אלא להתחזק מתוך ידיעה שכל צער וכל בזיון מציל עוד יהודים ומזכה אתנו לכל טוב בזה ובכא.

בימים אלו שאויבי ישראל בכל מקום קמים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם, ובפרט בשבוע האחרון שנפלו מאות טילים בצפון וה' ברב רחמיו פורס את סכת שלומו ומגן בעדנו, עלינו להתבונן בכך ולהתמלא בהודאה ובקרבת ה'. ויש עוד הרבה נסים שנסתרים מאתנו - צפון מלשון צפון.

וכן כל אחד ואחד בפרט מלא בנסים ונפלאות, בבריאות

פנינים מצויירים

שלו עלינו, בכל זמן. לא רק בזמן יציאת מצרים ולא רק בזמן בית המקדש, אלא גם בגלות, בזמן שכלל ישראל היו בשפל המדרגה, גם שם ה' הציל אותם ושלח להם את מרדכי ואסתר שלמדו אותם קרבת ה' ומכח זה נושעו.

ולפיכך היריעות שהיו מכסות את המשכן היו שנים או שלשה לרמז על כל הכסויים שיש לאדם על גופו, כענין העור שבאדם, וכן השערות שמעטרים אתנו בתפארה, הם מגן ושמירה לראש

שהוא הפספת של המוח, וכל האברים החשובים ביותר וכן כאשר אדם מקבל מכה חלילה, יש לו מליוני פדוריות בדם, ששומרות ומגנות עליו שלא ימות מהמכה ושהדם ישאר בתוכו, כל הנפלאות העצומים הללו צריכים להחדיר בתוכנו, כפמה ה' מגן עלינו מרב אהבתו אלינו, ושמר עלינו מכל מיני פגעים וחידיקים רעים, ולהתמלאות על ידי כך באהבה גדולה אליו יתברך.

משנכנס אדר מרבים בשמחה, במגלת אסתר התגלתה ההשגחה של הקב"ה על כלל ישראל בכל מצב, וזה נעשה בדרך טבעית כביכול, ומרדכי ואסתר קבעו זאת בתורה כי הנסים שיש לכל אחד ואחד גם אם הם נראים טבעיים, הם זועקים אמונה והשגחה פרטית של הבורא, וכשם שספור המגלה נמשך שנים רבות ורק בצרוף הכל נראית יד ה', כך לכל אחד יש מקרים שונים, ואדם לא משכיל תמיד לצרף את יד ההשגחה, אולם

כאשר נשכיל שכל המאורעות שבחינו הנם שרשרת אחת רצופה של חסדי ה' עלינו, חיינו יהיו מאשרים ושלמים.

ולפיכך כבר משנכנס אדר מרבים בשמחה ולא רק בפורים, כי פורים מגלה לנו על הימים הרגילים כפמה אנו מקפים בחסדי ה' ובהשגחתו עלינו וזו השמחה הגדולה ביותר, ולכן אנו ממשיכים את השמחה של פורים לכל החדש. היות שבפורים מתגלית האהבה של הקב"ה לכלל ישראל בכל מצב, וההשגחה הפרטית

שעות שהייתי בהם בלחץ וחרדה לשלומי ועכשו הוא חזר עם שלושה תפוזים בשקית שחרה, אני כמעט בטוח שכל הזמן הוא שחק בגנה, ובהפסקת צהרים לקח שלושה תפוזים מהבית ושם בשקית שנראה שאינה שקית של חנות פרות וירקות והביא לי את התפוזים, ואת הכסף לקח לעצמו.

המלמד הותיק שמע את דברי ואמר לי: "היתה לה פגנה טובה לרומם את הילד, חבל שתפסיד זאת ואולי תעשה גרוע מזה, אני מציע לה לא לעשות כלום כעת ורק בסיום הלמודים כאשר תגדע מעט תקרא לילד ותשאל אותו מה בדיק הוא עשה בכל אותן שעות והיכן הוא קנה את התפוזים", עשיתי כדבריו ונכנסתי ברגשות מעורבות לפתח.

בסיום הלמודים קראתי למוישי ושאלתי אותו "מה עשית כל הזמן שהלכת לקנות את התפוזים?" הוא הרפין את ראשו ואמר: "הרבי אמר לי לקנות תפוזים למיץ, הלכתי לחנות פרות וירקות שעל יד התלמוד תורה ושאלתי את המוכר אם יש לו תפוזים למיץ, הוא אמר לי שיש לו תפוזים אבל הוא לא יודע מה זה תפוזים למיץ.

"אמרתי לו שאני צריך תפוזים מיוחדים למיץ דוקא, וכשראיתי שהוא לא מבין אותי הלכתי לחנות אחרת ושאלתי גם שם וקבלתי את אותה תשובה. כך עברתי מחנות לחנות כשכלם אומרים לי שיש להם תפוזים רגילים והם לא מבינים אותי. ראיתי שאין בשכונה ולכן הלכתי לחנות אחרת מחוץ לשכונה.

"בסוף הגעתי לחנות שמכינים בה מיץ תפוזים, בקשתי מבעל החנות לקנות תפוזים למיץ כי הבנתי שאצלו התפוזים הם למיץ אך הוא אמר לי שהוא לא מוכר תפוזים, הוא מוכר רק מיץ תפוזים, אולם אני ממש בקשתי ממנו שהרבי אמר לי לקנות תפוזים למיץ ואשמח מאד אם הוא ימכר לי תפוזים.

"בסופו של דבר הוא רחם עלי ומכר לי שלושה תפוזים בשקית שחרה, שמחתי מאד שהצלחתי לעשות את שליחתי בגנאות וחרתי את כל הדרך חזרה עד שהגעתי חזרה לרבי".

התפעלתי כל כך מדבריו של מוישי ומהנאמנות שלו שהוא כל כך הרבה התרוצץ למעני ברב תמימותו, שהוא חשב שיש תפוזים מיוחדים למיץ. התבזבזתי בעצמי שבמקום להעריך אתו התמלאתי בכעס כלפיו ורציתי להעניש אתו והודיתי לה' ששלח לי את המלמד הותיק שהרגיע אותי.

באותם רגעים הבנתי שהמלים שהיו בקצה לשוני, היו מלים שיכלו להוריד את מצב רוחו של מוישי פלאים ולגרם נזק הרבה יותר גדול ממה שהיה לו עד עכשו. מיד אמרתי למוישי מלים טובות על הנאמנות שלו ושאני כל כך שמח שבחרתי בו לשליח עבורי.

את האמת אמר שיותר ממה שעזרתי למוישי באותה שנה והעליתי אותו על דרך המלה, מוישי עזר לי ונתן לי תובנה עמקה לחיים, תובנה של סבלנות ושל לדון לכף זכות, ובזכותו אני משתדל תמיד לרומם את התלמידים ולחשוב אולי יש דברים שאני לא מבין, ובמקום לראות רק את המעשה החיצוני אני ראה את הלב את הטהור שלהם ועל ידי כך אני זוכה למצא מסלות בלבבם ולרומם את רוחם.

הוא נשאר בודד". שמעתי את הדברים ומיד חשבתי שאני לא אתן לזה לקרות, הבנתי שאצריך לנהל בחכמה ובקשתי מהחונן לאדם דעת שיתן לי עצה טובה איך להכנס לחדרי לבו של מוישי הבוידד ולתת לו הרגשה טובה.

הבנתי שכל עתידו של הילד תלוי בזה, שוחחתי עם ההורים שגם הם היו שקטים ומפנמים קצת והבנתי מהם שהם לא כל כך בענין ושעלי לעבד על כך.

בחסדי ה' הבריק במוחי רעיון למנות אתו לשליח שלי לכל עניני ואולי על ידי כך הוא יפתח יותר ויהיה מערב יותר בשעורים ובחברה.

בסיום הלמודים קראתי לו ושאלתי אם הוא מענין להיות העוזר שלי, הסברתי לו שלא מדבר בדברים קשים פי אם בעשית שליחיות שונות וכדומה. האמת שבהתחלה היה נראה שקשה לו להחליט, אמרתי לו שישב על כך ומחר יענה לי תשובה. למחרת קראתי לו שוב ושאלתי אם הוא חשב על כך, הוא נענה בראשו לחיוב ואמרתי לו שאני ממש שמח שהוא יעזר לי כי הוא ילד נבון וטוב ואני זקוק לשליח כמוהו.

לראשונה מאז תחלת הלמודים ראיתי חצי חיוך על פניו והבנתי שאני עשה את הצעד הנכון. כבר למחרת בסיום השעור כאשר כל הילדים יצאו להפסקה קראתי לו, הוצאתי עשרה שקלים מכיסי ואמרתי לו שילך לקנות לי שלושה תפוזים למיץ שאני מענין להכין.

מוישי לקח את הכסף ויצא. לאחר כחצי שעה הסתיימה ההפסקה ואני צפיתי לראות את מוישי במקומו ואת שקית התפוזים על השלחן שלי, אולם כשנכנסתי לפתח לא ראיתי לא את מוישי ולא את התפוזים. חשבתי בלבי שאולי הוא מתעבב מעט ותכף יבוא, כל השעור צפיתי לבואו אבל הוא לא בא. בהפסקה השניה ממש חשבתי לשלומי, היו לי נקיפות מצפון על ששלחתי אותו; התקשרתי לביתי, חשבתי שאולי הוא הלך הביתה, בבית לא היה מענה ולא ידעתי מה לחשב, קויתי שעד הפסקת הצהרים הוא בודאי ישוב. התחלתי להצטער ששלחתי אתו והתמלאתי בכעס שפאשר אני מנסה לעזר לו ולתת לו הרגשה טובה - הוא מנצל את זה ועושה ככל העולה על רוחו - היתה לי אחריות על הילד ודאגתי לו מאד.

בהפסקת צהרים הוא נקש על דלת חדר המלמדים ובגידו היתה שקית שחרה עם שלושה תפוזים והוא הושיט לי אתם בבישנות, הבחנתי על פניו שהוא עגף וצמא היה נכר עליו שהוא התרוצץ הרבה במשך כל השעות האחרונות.

כל הלחץ והדאגה שהיו לי בשעות האחרונות עמדו להתפרץ עליו בבת אחת אך ברגע האחרון תפסתי את עצמי ואמרתי לו 'תודה רבה!', הגשתי לו כוס מים ואמרתי לו שישב ותיק וננוח לחדר מלמדים חזרה ולמולי הבחנתי מיד במלמד ותיק וננוח שישב ליד השלחן, נגשתי אליו ואמרתי: "יש לי תלמיד שעשה מעשה חמור מאד ואני צריך את עצתך כיצד להעניש אותו".

הוא שאל במה דברים אמורים ואני ספרתי לו את כל הספור שברב טובי רציתי לרומם את מוישי ולכן שלחתי אותו לקנות לי תפוזים, חשבתי שזה יקח כמה דקות שבסוף התארכו לכמה

גליון 615
שנה י"ג תשפ"ד

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

בצלאל בן אורי בן חור

הוא חור שנתן נפשו על קידוש השם, כשביקשו ישראל לעשות העגל ולא הניחם, עמדו והרגוהו. אמר לו הקדוש ברוך הוא, חיך שאני פורע לך, כל בנים שיוצאים ממך, אני מגדלם שם טוב בעולם. בצלאל בן בנו בנה המשכן, שלמה בן בנו, בנה בית המקדש. גדול היה בצלאל, שהרי בשלושה דברים נברא העולם, בחכמה, בבינה ובדעת, ושלושתן נתן ה' בלב בצלאל, ובנה בהן את המשכן, וכן נתן בלב שלמה ובנה בהן את בית המקדש, וכן לעתיד לבוא, יבנה בית המקדש בשלושה דברים הללו, בחכמה, בבינה ובדעת. וגם בתורה היה בצלאל חכם גדול, שהיה מבין בהלכה, והיה מלא דעת בתלמוד.

(שמו"ר מ"ח - ג')

פרשת השבוע

בבואם אל אהל מועד ירחצו מים (ל' - כ')

מסופר על הרה"ק רבי אברהם מקאליסק זיע"א, שפעם נכנס אליו ר' פייבל סגי נהור, והתחנן, אנא רבי, יורני דרך תשובה. אמר לו הצדיק, כתוב "בבואם אל אהל מועד ירחצו מים", ומדוע לא כתוב 'ורחצו במים'? אלא רמז לתשובה, שאדם שב מתוך שלבו נמס כמים ועיניו מגירות דמע כמים, ובכל זאת ירחצו מים, יש לרחוץ גם את המים, לשוב על התשובה, שטרם היתה כנה ועמוקה ופנימית כפי שצריכה להיות, ולשוב מחדש באמת, ואימתי? 'בבואם אל אהל מועד' לפני התפילה.

ואעשה אותך לגוי גדול (ל"ב - י')

מסופר: פעם באו ראשי קהילה אחת אל הבעש"ט הקדוש זיע"א, ובקשו ממנו שיצוה על תלמידו הרה"ק רי"מ המגיד מזלאטשוב זיע"א, שיקבל עליו עול הרבנות בעירם. הבעש"ט נענה לבקשתם, הוא שלח מיד לקרא אליו את ר' מיכל ואמר

אליו, אני מצווה עליך לקבל עול הרבנות בקהלה קדושה זאת. לא, ענה ר' מיכל, אני מצטער מאד לסרב לדברי קודשו, אך איני יכול לקבל עלי תפקיד רבנות, מכיון שקבלתי עלי בנדר ובשבועה, לא להיות רב לעולם, כי חושש אני שתפקיד זה יפריע אותי מלימודי. השיב הבעש"ט: אני והבד"צ שלי, מתירים לך את נדרך שקבלת עליך בנדר ובשבועה, ולך להיות להם לרב ולמנהיג רוחני, כי זקוקה קהילה זאת לאחד בעל שעור קומה כמורך. הפצרותיו של הבעש"ט לא הועילו, ר' מיכל עמד בשלו ובסירובו, וטעמו ונמוקו עמו כאמור, והוא גם מוכן לקפח פרנסתו ולחיות היי דחק, הוא ובני ביתו, ורק שיוכל להתפנות כל היום לתורה ולעבודה.

גער בו הבעש"ט ואמר לו, שהוא יפסיד חלקו בעולם הבא. ענה ר' מיכל ואמר, אני מוכן גם לזה, ובלבד לא להיות רב ולא אחראי למעשי קהילה. נהרו פניו של הבעש"ט ואמר, עמדת בנסיון בני, ישר כוחך, חלקך גדול בעוה"ב, יהי חלקי עמך.

זמני השבת

זמני כניסת השבת

ירושלים: 5:01 ת"א: 5:16

פרשת כי תשא

זמני יציאת השבת

ירושלים: 6:15 ת"א: 6:16 ר"ת: 6:52

ה"סבא" משפאלי בתור שמש בית הכנסת

לפני שהרה"ק רבי אריה לייב ה"סבא משפולי" זיע"א נתפרסם כמנהיג וצדיק ובעל מופת, הוא ערך גלות, ונדד במשך שנים רבות על פני ערי רוסיה וכפריה, כשהיה מגיע למקום מסוים, הוא היה נכנס להקדש הכנסת האורחים המקומית, שם מצאו היהודים הנודדים קורת גג מעל לראשם, והיהודים הטובים, אנשי הקהילה שבה, דאגו גם למזונותיהם. לקראת שבת היו בעלי הבתים מחלקים את האורחים ביניהם, והומינו אותם לסעוד על שולחנם בשבת קודש.

מסופר: פעם אחת כאשר הגיע הרה"ק משפולי לעיירה זלוטופולי, לא הרחק מקייב שבאוקריינה, מצא שם הרבי קהילה של יהודים יראי שמים, אבל אנשים פשוטים ביותר, מלבד להתפלל ולומר תהילים, הם לא ידעו כלום, ומשום כך היה האדם החשוב ביותר בעיירה, דווקא השמש של בית הכנסת, מדוע? כי הוא היה גם בעל הקורא בתורה, וגם בעל התוקע בראש השנה וכו'. והמנהג היה שהגבאים היו מתנים תנאי למי שהציע את עצמו לתפקיד שמש, שיידע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, אלה היו שני דברים שיהודי העיירה פחדו ורעדו מפניהם ביותר, פרשת התוכחה בה קוראים בתורה פעמיים בשנה, והתקיעות בשופר בראש השנה ואחרי נעילה של יום כיפור, שני הדברים כאחד הטילו אימה ופחד לא מובנים על יהודי זלוטופולי, ואיש מהם לא היה מוכן לקחת את התפקידים הללו על עצמו, לכן היו מעמידים תנאי כאשר שכרו להם שמש, שיהיה זה הוא שיקרא בתורה וגם יעלה לתורה לפרשת התוכחה, וגם יתקע בשופר מתי שצריך.

השמשים של העיירה לא האריכו ימים, לא חלילה בשל התוכחה או תקיעות השופר, אלא מסיבה הרבה יותר פשוטה, הם היו לרוב אנשים באים בימים, עניים ואביונים, כי הרי מי מוכן להשכיר את עצמו להיות שמש, ועוד בתנאים כאלה? ממילא היתה תחלופה גדולה של שמשים. וכאשר רבי אריה לייב הגיע לעיירה, מצא אותם מודאגים מאד לאחר שהשמש הזקן שלהם הלך לעולמו, והם לא מצאו מי שיהיה מוכן למלא את מקומו, גבאי המקום חיפשו שמש ממש בנרות, והם שאלו את ר' אריה לייב אם הוא יודע לקרוא בתורה ולתקוע בשופר, ואם יהיה מוכן לקבל על עצמו את תפקיד השמש? הצדיק השיב בחיוב, שהוא אכן יודע לקרוא בתורה וגם יודע לתקוע בשופר, ואף מוכן לקבל על עצמו את תפקיד השמש, אולם היתנה זאת

בכמה תנאים, מובן מאליו כי הגבאים קיבלו בשמחה את כל התנאים שהציג רבי אריה לייב, וברכו על המוגמר, ברוך השם יש לזלוטופולי שוב שמש.

אחד התנאים של רבי אריה לייב היה, שיחממו את המקווה פעמיים בשבוע בנוסף לערב שבת, בשבועות הראשונים קיבל הבלן את התנאי ומילא אחר ההוראות שקיבל, אולם במשך הזמן התברר לו, כי במשך השבוע אינו מבקר במקווה וזולת השמש, שנוהג היה לטבול כל יום אחרי חצות הלילה, התמלא הבלן כעס, היתכן? מי שמע דבר כזה לחמם את המקווה רק בשביל השמש? מה פתאום הוא צריך ללכת למקווה כל יום, ובכלל מי שמע שהולכים למקווה סתם ביום של חול? אני יודע שנוהגים ללכת למרחץ ביום ששי לכבוד שבת קודש, כך חשב הבלן ועשה דין לעצמו, לא זו בלבד שהפסיק לחמם את מימי המקווה במשך השבוע, אלא אפילו תלה מנעול גדול על הדלת, הוא לא ידע כי אצל חסידים נהוג לטבול במקוה בכל יום. הבלן לא היה יכול לסבול "שיגעון" שכזה.

רבי אריה לייב ניסה לדבר עם הבלן ולהשפיע עליו שישנה את דעתו, הוא ממש התחנן לו שיתן לו לפחות את המפתח, הוא אפילו הציע לו כסף, אולם הלה התעקש ובשום אופן לא היה מוכן לסגת מעמדו. בראות ה"שמש" – הצדיק כי אין הבלן זו מדעתו הנחרצת ואין סיכוי שיסכים, אמר לו הרבי: ראה נא ידידי, אם תתן לי תקיעת כף שלא תספר לאף אחד, אני אגלה לך סוד שיגרום לך נחת רוח גדולה, וממש יחייה אותך ואת משפחתך, אולם זאת בתנאי אחד, שתפתח לי את המקווה ותמשיך לחמם אותה כמו שהיה בתחילה, בניסיון זה כבר לא היה הבלן מסוגל לעמוד, יצר הסקרנות גבר עליו והוא רצה לדעת את הסוד, ונתן לרבי תקיעת כף כמבוקש.

או אז אמר לו ר' אריה לייב: דע לך שיכולתי להעניש אותך עונש חמור ביותר על היחס הנוקשה שלך, במלה אחת יכולתי לעשותך גל של עצמות רח"ל, אלא מאי? אני לא נוהג לעשות דברים כאלה, אדרבה במקום עונש אני אעשה לך טובה גדולה מאד, הנה יש לך בת בוגרת שצריכה להשתדך, אבל היא למרבה הצער התעוורה לפני שנים אחדות, ואינך יכול למצוא לה שידוך, אם אתה תפתח לי את המקווה כמו מקודם, אתפלל בשבילה הלילה עוד לפני לכתך למקווה, שה' יתברך שהוא פוקח עיוורים יפקח את עיניה, והיא תחזור לראות כמו מקודם.

משל ונמשל

השפעה מהשמיים – מתנת חנינם

משל ליהודי ששהה פעם מחוץ לעיר מגוריו ואזלו כל כספו ומזונו, ימים אחדים עברו על האיש מבלי שבאו אל פיו מאכל ומשקה, עד אשר נקלע לעיירה יהודית, בכניסה לעיירה פגש אחד מבני המקום ושאלו האם יש בעיירתכם יהודי מכניס אורחים שיואיל לארחני בביתו? השיב הנשאל בחיוב, בהצביעו לעבר אחד הבתים, צעד האורח לעבר המקום שעליו החווה האיש, אך כיוון שבאותו מקום היו שני בתים דומים, טעה האיש ונכנס לבית הסמוך שלא היה אלא ביתו של קמצן העיירה. כשנכנס האורח אל הבית, נשאל על ידי בעל הבית לסיבת בואו, זה ימים אחדים מטלטל אני בדרכים וכל מזון או משקה לא באו אל פי, סיפר האורח, אנא תן לי דבר מאכל להשקיט את רעבוני, עיניו של בעל הבית נפערו בתמיהה לשמע משאלתו המוזרה של האיש, וכי בחינם אין כסף אתן לך מזון? שאל בקול קשה, אם תסכים לעשות בעבורי עבודה כלשהי, תקבל מנת אוכל בתמורה לעבודה, הנה בוא בעקבותי והוא הוביל את האיש אל חצר הבית שם מונח היה בול עץ גדול, אם תנסר את בול העץ לגזרי עץ קטנים, אתן לך מזון, לא היתה לו ברירה לאורח המסכן, ובשארית כוחותיו נטל לידיו את המשור והחל בעבודה המפרכת, וכשכילה את עבודתו, פנה אל בעל הבית וביקשו לקיים את הבטחתו ולהעניק לו מזון, יצא בעל הבית אל החצר, וכשנוכח שהעבודה בוצעה כראוי, ניגש אל האורח אחז בחיבה בזרועו ואמר לו: רואה אתה את הבית הזה והוא הצביע על בית שכנו, הבית שעליו גם הורה האיש שפגש האורח בבואו לעיירה, היכנס נא לבית זה ושם יתנו לך ארוחה משובחת תמורת עבודתך, עשה האיש כדבריו פנה אל הבית הסמוך, ונתקבל שם בסבר פנים יפות, בעל הבית ערך לפניו את השולחן והגיש לו מטעמים ומעדנים לרוב, האורח הרעב והיגע אבל בשמחה את המזון המשובח, וכשכילה את סעודתו פנה ואמר לבעל הבית, בעבור סעודה דשנה שכזאת כדאית היתה העבודה שעשיתי, על איזו עבודה אתה סח? התפלא בעל הבית, כשסיפר לו האורח את כל המעשה, נתחייך בעל הבית ואמר: דע לך שהאוכל שאכלת על שולחני, הינו מתנת חנינם, ואילו את העבודה עשית לא למעני אלא למען אדם אחר.

והנמשל כל מזונו ופרנסתו של האדם מוענקים לו מן השמיים כמתנת חנינם, ואילו עבודתו ומלאכתו אינם אלא בגלל עוונותיו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

הבלן התקשה להאמין כי השמש אכן מסוגל לחולל מופת כזה, אולם מאידך לא רצה להפסיד את הסיכוי, אולי בכל זאת זה יצליח, הסכים הבלן שרבי אריה לייב ילך למקוה בכל יום, ולראיה נתן לו איפוא את המפתח של המקוה.

למחרת בבוקר פרצה מהומה רבתי בביתו של הבלן, הבת הבכירה התעוררה בהתרגשות גדולה, ובקולי קולות היא קראה לאביה ואמה וצעקה בשמחה, אני רואה! אני רואה! היא צחקה ובכתה חליפות, והבית היה על גלגלים. מסתבר כי הראייה חזרה אליה כבמטה קסמים, מיד באו כל השכנים לחזות בפלא הגדול, והעיירה כולה היתה כמרקחה, איש לא העלה על דעתו כי השמש של בית הכנסת הוא האחראי למה שקרה.

הבלן שנתן תקיעת כף שמר את מוצא פיו ולא גילה את הסוד לאיש. רק כעבור שנה כאשר הבלן חלה במחלה קשה, וחש כי ימיו ספורים, הוא שלח לקרוא לגבאים, ובנשימתו האחרונה גילה להם את הסוד של בתו, הוא ביקש אותם לספר בעיירה כי השמש הוא איש קדוש וצדיק נסתר, שכולם יידעו איך להתנהג אליו בדרך ארץ.

השמועה על אודות ר' לייב בעל המופת פשטה לא רק בזלוטופולי, אלא בכל הסביבה הקרובה והרחוקה, מכל המקומות החלו אנשים לבוא לעיירה כדי לשטוח את צרותיהם ובעיותיהם, ולבקשו שיתפלל עבורם, לבריאות, פרנסה, ילדים וכו'. אולם רבי אריה לייב עדיין לא היה מוכן לקבל על עצמו להתגלות ולהיות רבי של חסידים, הוא עדיין לא השלים את מכסת הגלות שהשית על עצמו, והיה עליו לבקר עדיין בערים ועיירות רבות והרבה שליחויות לבצע, הוא הודיע איפוא לגבאים, כי עליו לעזוב את העיירה ולחדש את נדודיו. הוא אכן יצא לדרך והמשיך לנוע ולנדוד במשך שמונה שנים רצופות. לאחר מכן הוא קיבל על עצמו את הרבנות של העיר שפאליע, וכאן זכה לכינויו "הסבא משפולי".

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל אמן.

צ'ין אדם לחברו

סבל כל ימי חייו עבור יהודי אחר
 מסופר: את הרה"ק רבי יחיאל מאיר מגאסטאנין ויע"א, היו קוראים דער גוטער איד (היהודי הטוב). פעם הגיע יהודי בעל עגלה באמצע הלילה לגאסטאנין, והיה או חורף וקור חזק מאד, וראה שאצל הגאסטינינער היה מאיר עוד הנר, אך לא ידע שגר כאן רבי וצדיק, ודפק על הדלת ושאל אם יכול להיכנס? והשיב לו בוודאי, והחיה עצמו עם האורה, ונתן לו לאכול ולשתות. אחר האכילה רצה בעל העגלה לצאת החוצה, אמר לו הצדיק להיכן תלך עכשיו בקור נורא כזה? תישאר לישון כאן, אמר הבעל עגלה כי מפחד שלא יגנבו החמור עם העגלה. הבטיח לו הרבי שהוא ישמור עליהם, והכין לו מטה. והיהודי הלך לישון, והרבי מגאסטאנין עמד כל הלילה בחוץ בקור הגדול, לשמור על העגלה, ולא לבש כובעו הגדול שהיה רגיל לחבוש, שלא יכירו שהרבי עומד בחוץ, ועמד רק עם הכובע הקטן, ומוה נתקרב ראשו ל"ע, וסבל כל ימי חייו על כאב הראש ל"ע.

מושל ברוחו

מספרים על הרה"ק רבי ישראל ה"אהבת ישראל מויזניץ זיע"א, שהיה מושל ברוחו, ונזוהר שלא לכעוס בכל מצב שהוא, ופעמים היה מראה כעס מעושה רק מפנים ולחוץ. ומעשה באשה אחת שבאה אל הרבי בתחנונים ובצעקות, שיתפלל ויברך את בעלה החולה. הדבר קרה לפני תחילת המנחה, שהיה הרבי מקפיד מאד להתפלל לפני שקיעת החמה

כהלכה. האשה בהפצרותיה לא הניחה לצדיק ללכת להתפלל, עד שיבטיח לה שתיושע. הראה הרבי פנים כעוסות והכריז בתקיפות, בגלל שאת מפריעה לי ומפצירה כל כך, הנוכחים נבהלו מחשש פן יסיים הרבי דבריו במשפט קשה, אך תוך כרי דיבור סיים בנעימות ואמר, שתהיה לו רפואה שלימה.

הכרת הטוב

מספרים על הרה"ק רבי חיים מוואלוז'ין זיע"א, שלא חתם אף פעם על חרם כלשהו נגר חסידים. והרה"ק מבריסק זיע"א, אמר פעם, כי הסיבה לכך היתה, כי ר' חיים זכה פעם לטובה גדולה מאוד מאחר האדמורי"ם החסידיים, והוא סבר, כי כמו שמושה רבינו לא יכול היה להכות את היאור והאדמה, מחמת שהם עשו לו פעם טובה, כן אסור גם לו לכתוב משהו נגר חסידים, אחרי שפעם קיבל טובה מרבי חסיד.

לעשות חסד בכל יום

מסופר על הרה"ק רבי משה מקוברין זיע"א שאמר, יום אשר אינני עושה בו טובה ליהודי, אינו נחשב בעיני ליום.

בני ישראל כולם אחד

מסופר: פעם נשאל הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זיע"א, האיך אפשר לאהוב את חבירו אף שאינו הולך בדרך הישר? והשיב, כמו שאבר אחר באדם, שלא יהיה טוב ויעשה שלא כרצונו, האם יכה את האבר הזה? כן בני ישראל כולם אחד, ולכן נצרך לאהוב את כל איש, ועל ידי זה יחזיר אותו למוטב.

תלולא דצדקיא

יום שבת קודש כ"ב אדר

הרה"ק רבי אליהו ב"ר שלמה אברהם הכהן מאיזמיר (שבט מוסר - תפ"ט)
 הרה"ק רבי יוסף בלאך אב"ד סטאנוב ב"ר אברהם (גנוי יוסף - תקנ"ז)

יום ראשון כ"ג אדר

הרה"ק רבי חיים חייקא מאמדור ב"ר שמואל (תלמיד המגיד - תקמ"ז)

הרה"ק רבי יצחק מאיר ב"ר ישראל מגור (חידושי הרי"ם - תרכ"ז)

הרה"ק רבי יצחק יעקב מביאלא ב"ר נתן דוב (דברי בינה - תרס"ו)

יום שני כ"ד אדר

הרה"ק רבי יצחק ב"ר חנוך העניך מאלעסק (תרס"ד)

יום שלישי כ"ה אדר

הרה"ק רבי אברהם גרשון מקיטוב ב"ר אפרים (גיסו של הבעש"ט הק' (תקכ"ה)

יום רביעי כ"ו אדר

הרה"ק רבי אליעזר ליפא מחאמעלניק ב"ר אלימלך מליזענסק (תק"ע)

הרה"ק רבי אהרן ב"ר שמשון (ד"ר גארדאן תלמיד המגיד - תק"ע)

הרה"ק רבי איתמר הכהן מדויקוב חותנו של הרה"ק רבי יצחק מקאלוש זיע"א)

יום חמישי כ"ז אדר

הרה"ק רבי ישעי' שור אב"ד יאס ב"ר משה (כליל תפארת - תרל"ט)

הרה"ק רבי יוסף שאול נאטאנזאהן ב"ר אריה לייבוש (שואל ומשיב - תרל"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

שמונה הלכות

נאמת הרה"ג נטילת הכהן רבינו ב"ר שלום א' מדרום "ב"ר אב"ד ר' פרס יוסף הר"ר על המערים.

ברכת כהנים (ז')

- א) לכתחילה טוב לזוהר שלא לשהות כדי הילוח כ"ב אמה בין נטילה לברכה, ולכן צריך הכהן ליטול ידיו סמוך ל"רצה", והחזון לא יאריך ב"רצה". (ביאור הלכה או"ח סימן קכ"ח, סעיף ו' בד"ה חזורים)
- ב) טוב לזוהר לכתחילה שלא יפסיק הכהן בדיבור בין הנטילה לברכת כהנים. (ביאור הלכה סימן קכ"ח, סעיף ו', בד"ה חזורים)
- ג) המנהג הפשוט שגם ב"ב באב ויום הכיפורים נוטלין הכהנים ידיהם כרגיל עד הפרק, ולא רק עד סוף קשרי האצבעות. (פסקי תשובות סימן קכ"ח, אות ב')
- ד) ראוי להזדויר הכהנים שאכן יטלו ידיהם כהוגן עד חיבור היד לזרוע (לקט הקמח החדש, סימן קכ"ח, ס"ק מ')

בחסות "דודי קאר"
 הסוכן החרדי שלך להשכרת
 ומכירת רכב
 מכל החברות 052-7655-222

קרית קרעטשניף רחובות
 טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר
 דפוס אישי מקצועי
 08-8422112 ההגנה 54 רחובות
 P6422112@gmail.com

בפיקוח רבנים ומחנכים שליט"א

פניות והודעות למערכת:

ניתן להשאיר בקו יבני בינה' טל': 03-3064100 שלוחה 6.

לתרומות ולהנצחה בעלון:

ניתן לתרום דרך קו יבני בינה' בטל' הניל, שלוחה 9, וכן בעמדות י'דרים פלוס'

כ"ב אדר א תשפ"ד

שנה ו' | גליון מס' 219

בינו נא זאת

"הם היו מעדיפים להמשיך לשקד על תלמודם ולהנות מעוד סגיה או פלפול"

להמשיך את המסורת פמות שהיא גלי שום סטיה, לא לתת לשוני ולו הקטן ביותר לחדר לתוכנו. לא לשפת פגלה בשום דרך וצורה עם גזרות השמך והגיים וכמוכן להמשיך לעמוד על משמר ההדוה בערנות גבוהה למען לא יוכלו חילקה פורצי המדר לחדר בקרב מחננו.

הוכחנו שהדורות לא השתנו, אנו חזקים, אנו נחוישים. לא מכות, לא סוסים, לא בואש ואף לא מעצרים ישרו את רוחנו, אנו קרוצים מחמר אחר. חמר שכל כלי יוצר עלינו לא יצלח. כי המלחמה היא על חיינו ועל המשך התורה בלה.

במבט לאחור אנו רואים לאורך כל הדרך כיצד הבחירה הוא גם היתה משתלמת במיוחד. היכן יש היום בנמצא צבור איכותי שפגה, צבור הנאמן לה' ולתורתו בנאמנות מחלטת ואינו הולך פצאן ללא רועה אחר כל גחמה שלטונית מזדמנת.

תגידו לי אתם ילדי חמד קדושים וטהורים. היכן יש פיוס חידר כמו שלנו? חידר שכל הילדים ללא יוצא מן הפלל באים מבתים שמורים, איכותיים וטהורים. חידר שהשאיפה היחידה שיש לתלמידים היא לגדל בתורה ויראת שמים. אני אומר זאת באופן חד משמע, אין חידרים כאלו. זה קנז רק אצל צבור בני התורה.

לצערנו, אלו שלא בחרו בדרך הנכונה, התנסו מאז בנסיונות גדולים יותר, אך כאשר יש סחף צבורי קשה מאד לעמוד כנגד הגזר ודברים שכל ילד בן תשע אמור להבין, כבר לא מובנים מאליהם.

בתחלה עוד הסתירו סוכני השוני את פגנותיהם עם טענות מדמות של 'לשם שמים', 'כבוד חקמים' וכדומה. אט אט הורידו את המסכות, והוכיחו שזה לא רק לשם שמים ומערכים בנכונותיהם גם מטרות אישיות. עד שכיום כבר אומרים בריש גלי את מגמותיהם הדוניות לעקר לגמרי את כל המסורת שגדלנו עליה. היה לא תהיה!

אומר הנח"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל גם נקדה זו רואים בחטא העגל פתוב: "וינפיוו ממחרת ועלו עלת ונאשו שלמים, וישב העם לאכל ושתו ונקמו לצחק". בתחלה העלו עולות, כליל לה', 'לשם שמים' טענו. לאחר מכן 'ויגישו שלמים', לא לגמרי למזבח יש פאן גם חלק לבגדים, כבר ערבו גם נגיעות אישיות. השלב הבא היה 'וישב העם לאכל ושתו', שכחו מה' לגמרי, רק תאוות. ולבסוף זה הוביל אותם ל'ונקמו לצחק' שזה כבר ג' עברות החמורות.

ילדים יקרים, פעת אתם מבינים על מה אנו שמחים היום? אנו שמחים כי זכינו גם בדרךנו השפל והיחוד לקדוש השם כה גדול, עשרות אלפים שהראו שאכפת להם ובחרו בה' ובתורתו, ובהצבעתם זעקו 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד'. זו היתה המסרה בהצבעתנו ועל כך אנו שמחים ומודים לה' כי זכינו להמנות בין מקדשי השם.

"חבל שאין לנו עיון זכות בחירה" אמרו כמה ילדים לאחר ששמענו את גדל העגן.

"אולי אינכם יכולים עיון להצביע בפלפי, אך זכות בחירה בודאי יש לכם. יום יום, שעה שעה, בכל חזק התגברות ושמירה מפתני הרחוב ושמירה על הנחלת, אתם בוחרים בדרך החיים. ובכלל בעצם ההשתכחות לצבור הקדוה הנה אתם מציגים בגאון את בני התורה ממשיכי המסורה והמחזיקים בעצ החיים. ובחירת בחיים!

כמוכן טעם סיים השעור פצאנו ברקוד סוער יחד עם הרב'ה, בדרך התורה בלה. לקדש שם שמים."

ה'דרכי שמואל' זצוק"ל תאר מספר פעמים את המחנה הנורא בו ראה את הגאון משפיון זצ"ל שהחזיר פסיד ה'יכל, פשרק שמע על שנושא הגיים עלה לדיון. 'הרי נוגעים, חלילה, בלב של ישראל'. היתה פאן גם קריאה לשמירת מחננו מפל פגעי הטכנולוגיה שהפילה חללים רבים, חמנא לאלו. ועל כך יצאו גדולי ישראל מעיר לעיר ולעק מי לה' - אליו.

בפרשתנו נקרא השבוע על חטא העגל. פשראה העם פי לפי השבונם משה רבנו היה אמור כבר לרדת מהר סיני ובושוש מלרדת, בא השטן וערבב את העולם, הראה להם דמות חשה, אפלה וערבויה. ובפאת הערב רב השתכנעו פי משה רבנו נפטר והחלו לבלבל את הדעות.

ואני רוצה לשאל אתכם ילדים יקרים: וכי פגיש חשה וערפל, מתר לעזוב את כל מה שגדלנו עליו? מתר לעזוב את אמונת החקמים? מתר ללכת בדרכים עקלקלות? חלילה וחס! ובמידך שרק לפני ארבעים יום עוד עמדו בהר סיני ואמרו כאיש אחד 'נעשה ונשמע'. בחשבון הכי פשוט הם היו אמורים להבין כי נשמתם זו טעות שלהם בחשבון המיים, ולהמתין ליום המחר בו בודאי ירד משה מן ההר. פקרט שאחרו וחרו - גדולי הדור - זעקו ומחו כנגדם.

לאחר שהביא עליהם ה' נסיון קטן של חשה וערפל ולא עמדו בו הביא עליהם נסיון גדול עוד יותר והראה להם השטן כמו דמותו של משה ששואים

בברקו של יום רביעי השבוע, האוירה היתה שמתה במידך, פתקי הצבעה רבים עם הפתוב 'עז - בני תורה' נחו להם על רצפת הכתה, במרכז רקדו מספר ילדים פשהם מזמרים את שיר המערכה 'לי בינה לי בינה' האש לא תכבה, וידעתם כל אחי - בזכות התורה, אני חיו' יודעי דבר כבר ידעו לומר כמה קולות קבלו צבור בני התורה בכל הערים בהן התמודדו, ומספר ילדים אף החזיקו בידיהם פלקטים שהכריזו כי מישו חיב לומר את האמת.

פשידת הפתה נפתחה והרבה נכנס, מהרו הילדים מיד למקומותיהם, אך הוא הספיק עיון לשמע את ההתרגשות שגאתה בפתה, ולראות את הפתקים המספרים בכל פנה הרבה, טעם עליו נכרה השמחה החל מיד במסירת השעור תוך התעלמות מחלטת מפל מה ששרה. תוך מספר דקות צללנו פלנו לעמקה של סגיה וכמו נשכחו מאתנו כל קורות הבקר.

עם סיום השעור העלה הרבה את הנושא: "ילדים יקרים" אמר, "ראשית אני חיב לציון כי אני ממש גאה בכם. לאורך כל תקופת הבחירות הדרתם עצמכם מהעגן, וני שניכנס לפתה לא יכול היה לחשב אפילו שזו תקופה של בחירות, וזוהי מעלה מיוחדת מאד. הבקר פשונכסתי לפתה ראתי את השמחה על פניכם, אמנם פעת אחרי השעור אתם שמחים אף יותר, רואים עליכם את שמחה התורה, אך הבה ונשמע מה גרם לכם לשמחה הגדולה, עד שאפילו שרתם וירדתם מרב התרגשות".

"זה בגלל הסייעתא דשמיא והצלחה הגדולה בבחירות", התנדב והנתן לומר.

"למה אתה מתפנן כשאתה אומר שהיתה הצלחה גדולה?" שאל הרבה.

"שהיו הרבה מצביעים, ונכשו יהיו לנו הרבה נציגים בעיריה, וככה נוכל לקבל עבור החידר מבנה יותר טוב, וגם לבתי הספר ובתי הקנסיות של צבור בני התורה" ענו מספר ילדים פה אחד.

"ואולי גם נקבל מהעיריה פעקלאן גדולים לכבוד שמחת תורה כמו שקבלו קהלות אחרות". הוסיף שרוליק.

מאיר אמר אף הוא "וגם חשוב שידעו שהצבור שלנו גדול".

אך הרבה לא הסתפק בתשובות האלו.

"תקשיבו טוב צדיקים, הדברים שאתם אומרים, הם אויל נחמדים פרוח צדדי, אבל לא זו המסרה לשמה יצאנו למערכה הגולית הזו, וקשוב שתדעו זאת. גדולי ישראל לא אומרים להצביע פדי שהיו הרבה נציגים שיקבלו תפקידים בעיריה, וגם לא בשביל שנקבל אחר כך מבני פאר למוסדות שלנו, לא בשביל 'פעקלאן' ואף לא בשביל תקציבים שמנים. עבור דברים אלו לא היו יוצאים גדולי התורה וההקואה מנדרם, לא היו מטרחים עצמם ממרומי גילם מעיר לעיר פדי לעורר ולעק על החובה הקדושה של כל אחד לפעל ולהפעיל. הם היו מעדיפים להמשיך לשקד על תלמודם ולהנות מעוד סגיה או פלפול בתורתנו הקדושה.

יש פאן קריאה של 'מי לה' - אליו. קריאה לזעקה של 'שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד', קריאה לאין עוד מלבדו'. קריאה להבדלות מחלטת מפל ההדורות הנוקרה שקרית מסביבנו: קריאה להגבת חומות ההבדלות לכוח הפירות הנוקרות שמנסים לפרץ בה מפל עבר; קריאה להמשך החנות פטהור ללא התערבות מוחז ומבתי: קריאה לחימה חזיתית מול גזרות השמד והגיים, שרוצים לפגע בצפור הפש של פלל ישראל, וכבר ספרתי לכם מה שרבנו מרן

אותו בשמים. אז כבר היה הרבה יותר קשה לעמוד כנגד ולא להסתחף אחר היום החדשה שהחלה לשור באותו זמן. פתוב בפפרים, שזו הסבה שלא התחיל השטן עם נסיון קשה זה, פיון שקדם כל ה' מביא על האדם נסיון קטן, ורק אם אינו עומד בו באים עליו נסיונות גדולים וקשים מזה.

זה הרי לא סוד שבשנים האחרונות ישנה הדרדרות מתמרה שחזרה גם לתוככי הצבור החרדי; הדרדרות שהתחילה למעלה מעשור בחשה וערפל, השטן יצר כמו בבלול וחסר ודאות, אוירה של ירידת הדורות ושנוי הסבעים. בשלב זה עיון במעט בינה וגבוהה יכל כל אחד להבין מהי הדרך הנכונה. לצאת בעקבי הצאן, בעקבות רבנו הגדול מרן בעל ה'דרכי שמואל' זצ"ל שהעביר לנו את מסורת רבותינו מעתיקי השמועה ומעבירי המסורה מדור דור עד משה רבנו בעצמו.

ו'אפסו אליו כל בני לוי'. אנו, ה'שבט לוי' של הדור, פחרנו בעל ה'דרכי שמואל' זצ"ל שהעביר לנו את מסורת רבותינו מעתיקי השמועה ומעבירי המסורה מדור דור עד משה רבנו בעצמו. לא לנהג בקנאות וקיצוניות יותר ממה שחנכנו רבותנו. בסך הכל להמשיך את מה שחנכנו עד היום,

"מחצית השקל בשקל הקדש" (ו. טו.)

לקאורה יש כאן שנתון, כיון שנתון היה לכתב "מחצית שקל הקדש". והנה שנינו בשקלים (פ"א מ"א) "באחד באחד משמיעין על השקלים ועל הפלאים", וצריך באור מה ענין שקלים ל'כלאים', ותרץ בספר 'אהבת הונתו', שהטעם של מחצית השקל דוקא, וגם העשיר לא ירבה, הוא לרמוז שקל ישראל צריכים זה לזה, וכל אחד לבדו אינו אלא פחצי אוי - 'מחצית', ורק בהצטרפותו עם עוד אחד מישראל, נעשה לגוף שלם. אבל צריכים להזהר, שלא לידבק באינו מינו אלא מין במינו, היינו עם הכשרים ב'ישראל'. לכן משמיעין על השקלים [המקור על צדך השתוף עם רעהו], וגם על הפלאים [המקורו שלא להקליא בין שני מינים, טוב ורע]. על פי זה כתב בש"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' קמ"ט דברי חפ"צ) שיש לפרש גם כן המקור בפסוק, שצריכים לתת "מחצית השקל" לרמוז על האחדות כנ"ל. אבל צריך להיות "בשקל הקדש", שהיה נעשה על ידי התאחדות, - שקל - שלם - הקדש - ולא מין באינו מינו, טוב ורע ח"ו כנ"ל. והוסף בזה מה שידוע הרמז ב'מחצית', צ' באמצע, וסביב לו מצדיו, ח' ה' היינו "ח", ובקצותיו מ' ת' היינו "מת", לרמוז שהמנדב עצמו בצ' - תלמיד חכם צדיק, הרי פאלו דבק עצמו כככול בשכינה, שעל זה נאמר - 'חיים ב'כלם היום', ומקלל הו אתה שומע לאו, כפי שאר האותיות, הקרוקות מהאות צ', שהן מ, ת.

"וביום השביעי שבת שבתוך" (לא טו.)
וברש"י מנוחת מרגוע ולא מנוחת עראי.

חדוש גדול למד מכאן בעל האגני נר, אם ספר הראויה לשבעה ימים נקראת עראי מדוע שבת שהיא רק שבתה ליום אחד, אינה עראי ודקדק מזה שבבוא השבת נאסרה המלאכה לעולם, אלא שבבואת השבת חזרה והותרה, וזהו ענין הבדלה במוצאי שבת, ומכל מקום בשעת השבתה היא שבתה לעולם, וכלו היא נקראת מנוחת מרגוע. (בהיאובו בנו בספרו 'שם משואל' (ח"י שרה ובפרשת ואתמון שנה תרע"ו).]

ובספר 'דברי שאול' (מהאורו בעל שואל ומשיב, פרשת וקהל) כתב שהשבתה בשבת היא מנוחה לצורך השבת, ולא במשך האורח כח לעצב עוד ששה ימים, והוא להבדיל ממנוחת הנקרים, מה שאין כן מנוחת הישראל הוא לכבוד השבת עצמה.

"וראי את אחרי ופני לא רדאו" (ג. טז.)

כתב ברש"י: וראית את אחרי, הראהו קשר של תפלין, האלהו רבה (ס"ו כו סק"י) הביא מהמדרש (מנחות רמז תתקס) שכתב על פי זה שטוב שגם הקשר של תפלין יהא נראה, וסיים: ועתה היישינו ליהרא ומכסין אותנו, אף על פי שאינו כבוד.

שם.

כתב החתם סופר שהפסוק נרמז על הקשר פנים בעולם, שבני אדם לא מבינים את אשר רואים הם בדברים הנעשים בעולם, ורק עם השלמת הכל, מבינים למפרע. וזה הפנהו ו'ראית את אחרי', שתראה את הדברים רק לאחר שלמות המעשה, כהמעשה של מגילת אסתר, 'וכי לא רדאו' דהיינו לפני כן, בתחלה, לא תראה ותבינו (כפי שהיה במיתת ושתי' והמלכת אסתר) שרק בסוף הובן מטרת הכל.

טוב טעם

בינה ודעת בפרשה
הרב טודרוס טרפע שליט"א

"אולי אכפרה בעד חטאתכם" (ד. טז.)

ו'כתב בעל הטורים: 'אכפרה' - ב' במסורה. 'אכפרה בעד חטאתכם'. 'אכפרה פניו במנחה' (בראשית לב, כא). וזהו שאמרו (ברכות ו) לעולם יהא אדם זהיר בתפלת המנחה. אכפרה בעד חטאתכם, להתפלל עליכם. מתי? אכפרה פניו במנחה.

ונראה שיש לבאר בזה באופן נוסף, בהקדמו דברי הספורנו (במדבר טו ג), וזה לשונו: הנה עד העגל היה הקרבן ריח ניחוח בזולת מנחה ונסכים, פגענו בהבל ונח ובאברהם, וקענו 'וישחל את נערו ב'גו', וישחל, ויגלו עלת ויבאחו בהים שלמים לה' פרים' לא וזולת זה. ובחטאים בעגל ב'גו' מנחה ונסכים לעולת המנחה שהיא קרבן צבור, ומאז שחטאו במגדלו היה הקרבן ונסכים להכשיר לו קרבן יחיד.

מבאר, אפוא, בדבריו שחטא העגל הצריך מנחה ונסכים לקרבן צבור. מעתה מבאר בטוב טעם דברי המסורה, שדוקא עכשו, לאחר חטא העגל, התחדש שלצורך רצון לצבור יש להביא גם מנחה ונסכים לרצות ולכפר על החטא, ממילא אלו הם שתי הפעמים שמוזכר בהן 'אכפרה', שעכשו 'אכפרה בעד חטאתכם' הוא רק כשיתקדם גם 'אכפרה פניו במנחה'.

"ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך, לא תבשל גדי בחלב אמו" (ד. טז.)

פסוק זה מופיע גם לעיל בפרשת משפטים (כ. יט) "ראשית בכורי אדמתך תביא בית ה' אלקיך, לא תבשל גדי בחלב אמו". ויש להבין מהי השלכות בין מצות בכורים לדין אסור בשר חלב [ראה מה שכתבתי בענין פסוד דברי בינה' בעלון הפרשת משפטים]. עוד יש להתבונן, מדוע בפעם השלישית שמוזכר דין אסור בשר בחלב, הוא נזכר עם דין אסור אכילת נבלה "לא תאכלו כל נבלה וגו' לא תבשל גדי בחלב אמו" (דברים יד, כא), והלא דבר הוא.

ובשים לב נראה שהן בפרשתנו והן לעיל בפרשת משפטים הפסוקים הסמוכים לפסוק זה מדרבם בשלש רגלים, ולאחר שהזכירה תורה מצות שלש רגלים כתבה גם אזהרות המיוחדות להם: "ולא תבשל על חמץ דם זבח", אזהרה המיוחדת לחג הפסח. "ולא ילכו חלב חגי עד בקור" (כ. יח), דין השני בקרבן חגיגה. ולאחר מכן באה מצות בכורים "ראשית בכורי אדמתך תביא וגו'". והיא מצוה השלישית לחג השבועות, לפי שמעצרת ואילך הוא זמן הבאת בכורים. ויתכן לומר שמשום זה נאמר בה האזהרה "לא תבשל גדי בחלב אמו", הואיל ואוכלים בו בשר למצות שמחת יום טוב, וכן נוהגים לאכול בו מאכלי חלב, ממילא דוקא בחג השבועות, המפורז בהבאת הבכורים, נתבה תורה חובת הנזירות מאכילת בשר וחלב יחד. וליא מידי דלא רמיא באורייתא, גם מנהג ישראל זה של אכילת מאכלי חלב בשבועות. [והראוי שהש"ה הקדוש כבר קשר ענין זה של אכילת מאכלי חלב בשבועות לפסוק זה].

ועל פי זה האמור מובן היטב מדוע דוקא בפרשתנו ובפרשת משפטים נזכר דין זה עם מצות בכורים, אף בפרשת ראה ששם לא הזכיר ענין שלש רגלים, אלא בהמהות והחיות הטהורות ואילו האסורות באכילה, נכתב שגם נבלות בהמות אלו אסורות באכילה, וגם בשר המותר באכילה, אין לאכול עם חלב. נמצא שבכל מקום נכתב אסור זה בהתאם לנושא שמדבר בו.

יום השנה

הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל
ראש ישיבת 'תורה אור' ובעל מחבר ספרי טבעת החשן, ועוד.
נלב"ע ג'ט"ו כ"ב באדר תשע"ב

הקדוה העצומה של רבי חיים פנחס זצוק"ל מכל רגע של בטול תורה, היתה נוראה ומפלאה למאד. על אף מנוחת הנפש ששרתה עליו תמיד והשמחה וההודות שהקרינו פניו, מצוי היה במחת תמיד בכדי שלא יגרם ולו רגע קט של בטול תורה והפסקת למדתו.
רבי חיים פנחס היה מתמיד שאין קדגמתו. עוד בלומדו בישיבת מיר בפולין, הוא היה ידוע ומפורסם כשקוד על תלמודו ללא הפסקה, וברור שהתמדה גוררת התמדה נוספת ומאירה את כל חיו של האדם. יחד עם רצונות עמיקים ושיאיות שאין פוסקות. רבי חיים פנחס זצוק"ל וכל מהוה עבדו קלנו סמל ודגמה אמיתית עד כמה מחיבים אנו לתת אפטרות ותקנה לכל פחור ובחור. הרי הוא הגיע מאותה אמריקה שהיתה רחוקה ומצוקת מתי תורה ומוצות, אף, עם אותו קרוב אדיר מצי שהיה לימים חותנו, הצדיק רבי יעקב יוסף הרמן זצ"ל. הגיע להיכן שהגיע.

אפשר בהחלט לקבוע בודאות רבי חיים פנחס זצוק"ל מתיב את כלנו. הוא, שגדל באמריקה החומרית כל כך. הוא, שהתנהג בארץ שהתורה היתה מנחת בה בקרן זוית - גם והחליט שאפשר גם אחרת. בכחות על טבעיים ועל אנושיים הוא הגיע להיכן שהגיע, וזה בהחלט צריך להיות לבלונו תמורה גדול. יש להדגיש פמבוך את הנקודה של העקביות שעמה צעד כל חיו. לא היה אצלו שום של יום יום כן, לא. אף פעם לא ראו אצלו שום שנה מהרגלי הקבועים בענינים של רוחניות, גם כשהיה חלש וזקן מפלג. גם כשנראה היה חולה ומת, תמיד המשך עם אותו הנהגות וקבלות עילאיות שסגל לעצמו בימי חיו.

חשש מרגע קל של בטול תורה דרביים

גיעת יסודית שכנה ישיבת 'תורה אור' מהלך כשעשרים דקות ברגל מביתו לישיבה. באחד הימים הגיע רבי חיים פנחס לישיבה כשבגדי מלכלים מבוז ומאבק. היה זה יום גשום ולאחר שנפל בדרכו, התלכלכו בגדיו, אכו, מחמת בטול תורה דרביים, לא המתין לנקות בגדיו וכל אלא מיד המשיך בדרכו, כנס לישיבה ופתח בשעורו.

מאד זה הותיר רשם עז על הבחורים, שכן בדיע היה להם שרבי חיים פנחס שומר מאד על נקיית בגדיו וכל כלליו קטן לא נראה בהם, אולם מאחר ועמד לנגד עיניו זמן מועט של בטול תורה דרביים, נמנע מלנקות את בגדיו.

"משתענים ומתלהטים אחריה"

רב שקידתו ועמלו, לא היה אצלו זמן מפקע מעמלה של תורה. העיד אחד משומעי לקחו: "בצום שבעה עשר בתמוז של אחת השנים, נתעוררה לי שאלה הלכתית קשה. נסיתי להתקשר למורי הוראה שונים, אולם לא עלה בדי להשיגם, יצאתי בחם היום, כאשר השמש יוקדת על הארץ, פסעתי ברחובות העיר אשר היו ריקים מאדם לנחם החם הפך מנשוא, עד שהגעתי לביתו של רבי חיים פנחס. פשנכנסתי, נדהמתי לראותו יושב עטוף בכל ציציתיו וכל פלו שקוע בעמק דברי החיון איש' ב'ערובו', כאשר לצדו פעל מאורן קטן. נגשתי אליו, הצעתי את שאלתי והוא אכן הורה לי כדת מה לעשות. יצאתי מביתו ונפעמתי מהשקידה העצומה ביום צום חם כשנה, ונחשתי כי כעת הוא זה שמחזיק את כלל ישראל כלו".

ושב מעשה ששח אחד תלמידיו: "עליתי לביתו במוצאי יום הקדוש. היה זה בסיום יום הפסחים, לאחר שקם לתפלת שחרית כנתיקו, הלך ברגל לכתל המערבי להתפלל שם, שב לישיבה, עמד שעות ארוכות להמשך התפילה, וכך במשך כל היום פלו עמד בעבודתו שעות על גבי שעות. רק לאחר זמן ר"ת השביעי מעט את נפשו לאחר ההבדלה, ומיד לאחר מכן נכנסתי אליו. מצאתיו יושב במרפסת ביתו, ורגליו מנחות בגיגית מים להשקית את מכאוכו, מאורן קטן פועל בסמוך לו והוא יושב ושקוע בתלמודו עם ערמת ספרים בעמק העיון..."

"יש לו ברית נוספת"

במדה זו נהג בעצמו כל ימיו, כשהוא חרד מכל רגע של בטול תורה. פעם לאחר שמת ברית מילה ברה הזמן להיות סניקר, נתבשר על די בעל השמחה להשתתף גם בסעודת הבירות. רבי חיים פנחס השיב בטבעיות שאין בידו אפטרות לקים משאלה זו, כיון שיש לו ברית נוספת, לכן הוא נאלץ לעזוב את המקום באופן מדי.

אבי הבן, שהיה אחד ממקורביו, וידע בודאות שלא באותו יום לברית נוספת, שאלו לא היו ברית פגונה, חזר רבי חיים פנחס ואמר: "הימנתי לקים את הברית עליה נשבענו כלנו, כל עם ישראל, עליה נאמר 'לעברך בברית ד' אלקיך ובאלתו', שהיא הברית לקיים התורה וללמודה..."

קיומו וקבלו

ספר אחד מתלמידיו מימי ישיבת 'תורה אור' בחו"ל: "זכרנו שבפורים הלכנו כמה מבני הישיבה לקים מצות שלוח מנות והקבלת את פניו. נכנסנו לביתו של רבי חיים פנחס ואל מיישנהו. שאלנו את הרבניתי היכן הנו נמצא, והיא ענתה שהוא קים כבר את מצוות היום וקבל יושב ולומד בפרפסת. היה זה יום קר מאד. יצאנו לפרפסת ושם מצאנו אותו יושב בקרב המעיל עכה וכובע צמר לראשו ולומד בעמקות ומתיקות נפלאה.

לקדמו באותה תע אף אפשר וצריך ביום הפורים לקים מלבד כל מצוות היום, את מהות היום - 'קיימו וקבלו קבלת התורה מאברהם'."

מחבריו והנהגותיו

אחד תורה גילה לספריו של רבנו בעל הקצות החשן, עמל בהם ביגיעה ופסל בדבריו. כתב חייו של כל ספרי הקצות הוציא לאור בכמה פרקים: 'טבעת החשן' על 'קצות החשן' ונתיבות המשפט, 'אגרא דשמעתא' על הספר 'שב שמעתא', ו'מלוואי אבן' על 'אבני מלוואים', ידוע היה בלקדנותו ובמסירת שיעוריו במתיקות התורה וערבות מיוחדת. שיעור מיוחד היה מוסר ב'ליל שיש' בו היה מעלה נדונים בהלכה הנראים דומים זה לזה וגם כל זה דיניהם השונים, היה מציב את השאלה בפני בני הישיבה ופני רבים שאבו לשעור זה. היו הבחורים מנסים את חכם לשוב, ולבסוף היה מביאם בבורו בענין: את השעורים הללו שיצא שמים בהקלי הישיבות, קבץ וסידר נכדו בספר 'משמרת חיים'.

רגיל היה להתעסף במספר ש של טליתות וכן ללבוש עשרות ציציות. היה נזהר מאד שלא לטווח בשבת שיחת חלין.

מלבד שעוריו ושיחות ממסר בישיבתו, בה עמד רבות בשנים, ישיבת 'תורה אור', שמש כרבה של קרית מוסרסודור ומגדולי הפוסקים.

זכה להארץ ימים, ובגיל מאה ואחד, נפטר לבית עולמו שבע וימלא בעמל התורה והידיאה.

מדות והליכות בראי הפרשה

מדות טיש

נושא השבוע: כבוד חכמים

פרשת
בי תשא

מבית
שבט טיש

משבה

מאמר פתיחה

מדגש מהות המדה

מצויים אנו מן התורה לכבד כל חכם בתורה, שנאמר "מפני שיבה תקום והדרת פני זקן", ודרשו חז"ל זקן - זה קנה חכמה, ואף אם נחלקו הפוסקים אם החייב מן התורה הוא רק על רבו המובהק או שאר תלמידי חכמים, אבל מסכם על פלם פי חובה היא לכבד כל תלמיד חכם, ואסור לבאותו ולצערו, אף אם הדעות חלוקות בין חכמי הדור.

המזלזל בכבודם של תלמידי חכמים, כמזלזל בתורה עצמו ובנותן התורה, והמכבד את לומדי התורה מכבד את התורה, וכן כתב הרמב"ם: "צריך לכבד את האיש החכם ולהחשיבו במעלה רמה, מפני שהוא נושא הקבלה".

כאשר אנו מכבדים את החכם ואת תורתו, אנו מקמים בכך את המצוה של "ובו תדבק", להדבק בשכינה הקדושה עלידי שאנו דבקים בחכמים ובתלמידיהם, ועלידי הכבוד שרוחשים לתלמידי חכמים מרמים את קרן התורה ומשפיעים על האחרים להתקרב לתורה, מבחינת "קנאת סופרים תרבה חכמה". אין שום הטר בעולם לבאות תלמיד חכם, ואף בשעה שישנם חלוקי דעות בין החכמים וגדולי הדור, תרחק האדם מהמחלוקת ולא יכניס ראשו בין ההרים הגבוהים, כדי שלא יפנה מגחלתם.

וכבר אמרו חז"ל שלא חרבה ירושלים אלא על שבה בה תלמידי חכמים, וכדי לבנותה מחדש ולקרב את הגאולה, עלינו לכבד את תלמידי החכמים ולנהוג בהם כבוד.

רבי אליעזר אומר:

הוי מתחמם כנגד אורו של חכמים והוי זהיר בגחלתו שלא תפנה, שנשיכתו נשיכת שיעל ועקיצתו עקיצת עקרב ולחישתו לחישת שרף וכל דבריהם בגחלת אש.

(מסכת אבות)

מהפסוק "והיה כצאת משה אל האהל יקומו כל העם ונצבו איש פתח אהלו והביטו אחרי משה", דרשו חז"ל בפמילתא ואמרו: "מכאן שצריך אדם לעמוד לפני הגאון ומלפני חכם ואב בית דין ומלה, ויהא עומד עד שיפסו ממונו, וכל המקבל פני זקן כאלו מקבל פני השכינה". הכבוד שאנו חולקים לחכמי התורה וזקני העם, הוא סוד עמידתו של עם ישראל לארץ אלפי השנים מאז היותו לעם. ההפכה בחשיבותם של מוסרי התורה מדור לדור פחליה המקשרת את שלשלת ההנהגה של עמו, היא הערפה לכחו של עם ישראל והמשכייתו.

מספר על הגאון רבי יעקב קמינצקי, ראש ישיבת 'תורה ודעת' בניו יורק, כי פעם היה בדרךכו מאמריקה לארץ ישראל, ולצדו בפוטוס ישב מזכיר ההסתדרות דאז, מר ירוחם משל, שכבר מונעוהו התחנה על ברפי ההשפלה והתרחק מרחק גדול מהתורה והמצוות. רבי יעקב נצל את הטיסה הארצה ללמוד תורה, ונכדו שנסע עמו עמד לימינו כל הדרך. מדי פעם התענגן לשלום סבו, דאג לנוחיותו ולצרכיו והתמסר למענו בדרך כבוד להפליא. מסירותו של הנכד לא נעלמה מעיניו של הנוסע הסמוך, עד שלבסוף פקעה סבלנותו. "אמר נא לי, כבוד הרב", פנה לרבי יעקב קמינצקי בשאלה, "מי הוא העלם הזה שפה מסור אליך?" "נכדי הוא", אמר רבי יעקב בלבביות. לשמע התשובה נאנח השואל ואמר בכאב: "ראה נא איזה הבדל בין יוצאי חלציה לאלו שלי. נכדך זה מכבד אותך באופן מעורר השתאות, דואג לשלומך כל העת ומסור לך להפליא. ואלו אצלי הכל הפוך. אני אמור לכבד את נכדי והם לא חדלים מלדרש ממני להעניק להם עוד ועוד. הם פמונו לא שכחו להגיש לי לפני טיסתי רשימת קניות מפורטת, ודרשו ממני לרכש להם פהנה וכהנה. ומי חולם בכלל על כבוד ויקר?" "מדוע אתה תמה?" נענה רבי יעקב ואמר: "הבה ואסביר לך את השתלשלות הדברים ומה תבין לבד את סבת ההבדל בין נכדינו. אנו מחנכים את ילדינו ונכדינו, כי התורה נתנה לבאותינו בסיני ומאז היא עוברת בחרדת קדש מדור לדור. פלנו חיים מתוך תחושה שהדורות הולכים ומתמעטים, כפי שאמרו חז"ל במסכת שבת "אם ראשונים בני מלאכים אנו בני אנשים, ואם ראשונים בני אנשים אנו פחמורים, ולא פחמורו של רבי הנניא בן דוסא ושל רבי פינחס בן יאיר, אלא פשאר חמורים". יוצא אפוא, שפכל שהדורות רחוקים יותר וקדומים יותר, הם נעלים יותר וחשובים לאין ערוך. אבותינו שהפירו את רבותיהם ואבותיהם מהדורות הקודמים, כבדו את מוסרי התורה שלפניהם, וכן אנו מכבדים בכל דור את תלמידי החכמים מוסרי התורה, ואת זקני העם שהם שרידים לדור הקודם. אף אתם חיים מתוך תפיסה שונה לחלוטין. אתם כופרים במסירת התורה, דוגלים בשיטות נפסדות כי מוצאו של האדם מבעלי חיים, ומאמינים כי הדורות הולכים ומשתפחים, והאנשים הולכים ונעשים חכמים יותר, ככל שהפדע והעולם מתקדם. מה לך תמה אפוא מדוע עליך לכבד את נכדיך, שהם שכיחים לדורות שאחריך? והרי הם חשובים יותר ממך לשיטתך, ולכן עליך לכבדם. אני לעמת זאת, משתייך עדין לדור הקודם, וזכיתי להתאבק בעפר רגליהם של חכמי התורה שאגיתי להפיר בימי עלומי ולקנות מהם את התורה שהם קבלו מרבותיהם הקדושים. לא פלא אפוא, שנכדי, שלא זכה להפיר את אותם גאונים, פה רוחש לי כבוד".

זהו עקרו של כבוד החכמים וההפכה בחשיבות גאוני התורה, לראות בהם את המושג מסירת התורה וקיום עמונו. ומכאן ההירות הגדולה בכבודם של תלמידי חכמים, מבלי להכנס לדקויות ההבדלים שבין בית שמואי ובית הלל, כי אלו ואלו דברי אלקים חיים וכל דבריהם בגחלי אש.

נמשל

למה הדבר דומה

ההר. היו פמה שהתחבאו בתוך נקיני סלעים, אחרים התגלגלו במוך ונחבלו קשות, ואחדים אף קפצו אל תוך הנהר הגועש כדי להנצל מהאבנים הכבדות שעלויות לפל על ראשיהם. אף אחד לא הספיק אפילו להסתובב כדי לראות מי הוא הצועק, או כדי להביט בארמון הנוטה לפל, שכן הזעקה הייתה כה מפחידה והסכנה כה מוחשית, עד שלא היה ספק בידם אפילו לבדוק את המתרחש. זמן קצר עבר, וכך האזינו בנשימה עצורה מתוך מקומות המסתור ונסו לראות מה מתרחש בחוץ. לפליאת כלם שרר שקט מחלט בעמק, ולמעט ציצי הצפרים ואושות הגלים לא נשמע מאומה. אט אט החלו כלם לצאת ממחבואם, החבולים כמו בקשי, המסתתרים הגיחו מהנקיקים והקופצים אל הנהר יצאו ממונו בזה אחר זה. כלם הרימו את עיניהם אל על ולמראה הפתעתם ראו את הארמון עומד על איתנו ושום סמנים של מפלת לא נראו עליו. "מי הזהיר מפני המפלת?" שאלו כלם בפליאה, ולאחר ברור קצר התברר, כי הצועק היה יוסף מידענו. "למה צעקת לחנם כי הארמון נוטה לפל?" האשימוהו כלם, אולם הלה לא רק שלא הצטדק על הפחד המיתר שארע מסביב, אלא המשיך לצעק: "אתם לא רואים שהחומה עקמה? אתם לא רואים שפתי הארמון מטים לפל?" העומדים מסביב הביטו שוב ושוב בארמון האיתן, וגחכו על חבכם בעל הדמיון הפורה. אחד מחבריו של יוסף התעשת ראשון. הוא התכופך והחל לתור אחר דבר קמה, ולאחר דקות מספר הרים בחייו את המשקפים של יוסף ששפלו מעיניו ומסרם לו. רק הרפיב יוסף את משקפיו, ולפתע פתאום קרא: "לא יאמן! הארמון התישר בן רגע והוא כלל לא עומד לפל!" כלם התחילו באחת, והבינו מהיכן נוצרה טעותו של יוסף. משקפיו נשטו ממונו מבלי משים, ובהעדרם ראה את הפל בצורה עקמה ולכן הזהיר את חבריו לשוא.

הנמשל

במשל זה, השתמש בעל "מעוז הדת", רבי יהושע הליר, כדי להמחיש לנו כיצד אנתנו נראים כאשר אנו מביטים על גדולי הדור ומאוריו, וכדרכת "חז"ל על הפסוק "אני חומה ושדי פמגדלות", אני חומה - זו תורה, ושדי פמגדלות - אלו תלמידי חכמים. האדם הפשוט שמביט על החומה הגבוהה של חכמי הדור ותורתם, משול לאותו אדם קצר ראי, שפדמה בנפשו כי הכל עקם ונוטה לפל, ואינו מבין שהחסרון אינו בחכמי התורה ולא דעתם היא העקמה, אלא ראייתו היא זו שלקויה. כאשר ירכיב האדם לעצמו משקפים של אמונת חכמים, הוא יגלה פתאום שראיתם נכוחה והיה העקב למישור והרכסים לבקעה.

עוד מאז היותו ילד קטן, סבל יוסף מראיה לקויה והיה קצר ראי. בעת למודיו, התקשה בקריאת ספרי הלמוד ומחברותיו כמעט לא היו נתנות לקריאה. לא פעם היה יוסף נתקל באנשים או בחפצים דומים בעת לכתו, וחברות כחלות היו מעטרות את מצחו בדרך קבע. ראייתו הייתה כה מטשטשת, עד שלא פעם היה מדמה את העומד למולו כאלו הוא נוטה על צדו, ופעמים רבות היה נעמד בפתאומית, מביט בהשתאות אל הבנו או העצים העומדים מול עיניו, כאינו מבין כיצד הם עומדים בצורה לא ישרה. לשוא נסו הוריו וחבריו להסביר לו, כי כל מה שהוא רואה עומד על תלו, אלא שהוא רואה אותם בצורה לא ישרה, אך יוסף מאן לקבל את הדברים, שכן הוא ראה את הדברים בצורה שונה והיה משכנע שאמנם כל הבריאה שמסביבו עקמה ומפלת. הקשיים של יוסף הלכו והתרבו ונעשו מסוכים יותר, והוריו התרוצצו אצל טובי הרופאים כדי למצא מזור לבנם. בסופו של דבר, לאחר אין ספור בדיקות ומחקרים, הצליח רופא עינים דגול מוניה, להתאים ליוסף משקפים מיוחדים שהוכנו באפן מיוחד לעיניו הקלויות, וחיי של יוסף השתנו ללא הפך. עולם חדש נגלה לנגד עיניו, עצים תמידים ונשאים התמרו על גזעים חסונים שעמדו זקופים על פני הקרקע, בנינים מפארים ורחבי ידים עמדו בגאון בעיר הגדולה, ואנשים התהלכו במהירות כשרגליהם על הקרקע וראשיהם נשאות אל על. יוסף לא הפסיק להביט בסביבה ולהנות מזיו הבריאה, והוא לא שבע מלזון את עיניו מנפלאותיו של הקב"ה בעולמו.

עברו ימים ושנים, ויוסף גדל והיה לאיש, אולם על משקפיו הוא שמר מכל משמר, שכן בלעדיהם חיו אינם חיים. והיה היום, ויוסף יצא יחד עם חבריו לטייל מפרו במדינה רחוקה, שם רצו להנות מהנוף המרהיב שבעמקים הנרחבים, מארמונות הפאר שהשתכו בעבר לאצילים פולניים מפרסמים והפכו ברבות הימים לשרידי חמד מדורות עברו, לצעד בשבילים בין עצי היער ולהשתכשך במי הנהרות הרבים המפכים בארץ הגדולה. בדרך, הגיעו בני החבורה למרגלות ארמון רם ונשא, שעל אף השנים הרבות שעברו עליו, עדין לא נס לחה ויפיו היה עוצר נשימה. הארמון היה נטוע על פסגת הר גבוהה וסביבו הייתה חומה אדירה ועתיקה, וכלם הביטו עליו בפליאה והשתוממו אל מראה המבנה האדיר שוננה בעמל פנים על גבי הר כה גבוה. "כיצד הרימו הפועלים את האבנים הגדולות אל ראש ההר?" תמהו כלם בקול, "ואיך הצליחו לבנות את החומה האדירה מסביב?" הנאספים המשיכו להביט בהנאה על הנוף המרהיב, ולפתע נשמעה צעקה מפחידה: "זהירות! הארמון העתיק נוטה לפל!" המלה השתררה במקום וכלם החלו להמלט במוך.

מרגל

הלכות והליכות

- מצוות עשה להדבוק בחכמים ותלמידיהם כדי ללמוד מפעשיהם, שנאמר "ובו תדבק", וכי אפשר להדבק בשכינה? אלא כה אמרו חכמים בפרוש מצוה זו, הדבוק בחכמים ובתלמידיהם, וכן צוו חכמים ואמרו והיו מתאבקים בעפר רגליהם, והיו שותה בצמא את דברייהם. (הרמב"ם)
- מצוה לירא מפני תלמידי חכמים, שנאמר "אתה אלקיך תירא", ודרשו רבותינו 'את' לרבות תלמידי חכמים, ולדעת בעל היראים זו מצוות עשה דאורייתא וזמנן תרי"ג המצוות. (מסכת פסחים)
- וכן יש מצוה לאהב תלמידי חכמים, שנאמר "לאהבה אתה אלקיך", 'אלקיך' 'את' לרבות תלמידי חכמים. וכן מצוה לשמש תלמידי חכמים, וגם הוא נלמד מהרבו של תבת 'את' בפסוק "ועבדתם אתה אלקיך". (ספר חרדים)
- יהי מורא רבה כמורא שמים, ויש אומרים שאין זה רק כמורא רבו אלא בכל תלמיד חכם. (הר"י פערלא)
- עון גדול לבאות תלמידי חכמים או לשנא אותם, וכל המבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא והוא בכלל 'כי דברה בזה'. (שולחן ערוך)
- לא תרבה ירושלים, אלא בשביל שבא בה תלמידי חכמים, שנאמר "ויקויו מלעבים במלאכי האלהים ובוזים דבריו ומתעתעים בנבאיו עד עלות חמתה בעמו עד לאין מרפא", וכל המבזה תלמידי חכמים אין רפואה למכתו. (מסכת שבת)
- רב שמחל על כבודו, כבודו מחול. אך אין זה אלא על כבודו שישכח למחל, אולם על בוזו ובוזיון התורה אינו מחול. (הריב"ש)
- הפל חביבים לקום מפני תלמידי חכמים, לכבודם ולהושיבם בראש, וכן להקדימם בכל ענין ולדבר אליהם בדרך כבוד. המזכיר תלמיד חכם לאחר מותו, צריך להזכירו בתאר וזרוננו לברכה או בתאר כבוד אחר, כדי לכבד את זכרו. (כבוד חכמים)
- השומע באי של תלמיד חכם, צריך למחות עליו יתור מפה שצריך למחות על באי שאר אנשים. (מהר"י ברונא)
- אסור לבאות תלמיד חכם גם במועדי שמחה או בפורים, והוא אסור חמור בכל עת ובכל זמן. (מועדים וזמנים)
- מי שמבזה תלמיד חכם, אפילו רק בדברים חבי נדוי, ובדורות העבר היו קונסים אותו בקנס של ממון. (הש"ד)
- חכם בתורה שאדם פשוט באהו, יכול החכם לנדות את המבזה ואין בית דין מתירים את הנדוי עד שיפסי את החכם. אולם אין שבת לחכם להקפיד על כבודו פאשר באהו בצנעה, אך אם באהו בפרהסיא אסור לו למחל על כבוד התורה. (כבוד חכמים)
- תלמיד חכם צריך לשמור על כבודו, לא יצא עם רב על בגדו ולא בבגדים קרועים, ולא יעשה מלאכה של גנאי כדי שהתורה לא תתגנה. (שם)
- חבי אדם לנהוג מורא ברבו, ולכן לא יתן שלום לרבו ולא יחזיר לו בדרך שאר העם, אלא שוחה לפניו ואומר ביראה ובכבוד, 'שלום עליך רבי ומורי'. (שולחן ערוך)
- אסור לקרא לרבו בשמו וידבר אליו בדרך כבוד, וגם לאחר פטירת רבו לא יקרא לו אלא בתאר כבוד. צריך לקום לכבוד רבו, לא ישב במקומו ולא יחלק על דבריו בחסר כבוד. ואף הרב נוהג כבוד בתלמידיו, כמו שאמרו חז"ל "יהי כבוד תלמידך חביב עליך פשלה", וכן אמרו "הרבה חכמה למדתי מרבותי, ויותר מחברי, ומתלמידי יותר מכלם". (שם)
- אין חולקים כבוד לתלמיד בפני רבו, אלא אם כן רבו חולק לו כבוד, או שהרב מתכבד במה שמכבדים את תלמידו. (שם)
- כל הלומד מחברו אפילו דבר אחד מן התורה שבכתב ושבעל פה, צריך לנהוג בו כבוד, וכן צריך לנהוג כבוד בחבר שעמו לומדים יחד. (מסכת בבא מציעא)
- כל חכם שהתמנה לרב עיר או קהלה, חביבים כל אנשי המקום לנהוג בו כבוד, אף שלא קבלו תורה מפיו. (ערוך השולחן)
- חכם שמות, הכל פקורבו ומתאבלים על הסתלקותו, וכל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בתיו ואינו מאריך ימים. (מסכת שבת)
- אסור לפרש מן התורה חכמה ולומדיה, ועל הפורש נאמר הפסוק "מענת לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להפנות". (מסכת חגיגה)

מהלל

מספורי חז"ל

השתתפו בלוגיה השנייה המונים המונים מבני העיר, שבאו לחלק כבוד לאותו איש פשוט שנפטר לבית עולמו. פתאום, באמצע שתי ההלויות, התנפלו שודדי דרכים על כל המלוים והחלו להכות בהם מכות גדולות. נבהלו כלם מפני השודדים, הניחו את שתי המטות ארצה וברחו על נפשם כדי להינצל. במקום התחוללה מהומה גדולה, ורק אחרי זמן מה, אחרי שהשודדים המשיכו בדרךם, העא האנשים לחזור שוב ולטל את הנפטרים כדי להמשיך ללוות אותם לקבורה. בטעות, התחלפו שתי המטות של הנפטרים זו בזו, והמלוים הרבים שבאו ללוות את האיש הצדיק שנפטר, נטלו בטעות את מטותו של המוכס הרשע ולוו אותו בבכיות ובהספדים, כאלו שהוא הצדיק הפגוע. ולעמית זאת, הלך קמץ אנשים ללוות את הנפטר שהיה הצדיק, וחשבו שהוא המוכס הרשע. אף אחד לא שם לב לטעות, חוץ מתלמיד אחד שעמד על הטעות הנוראה שנעשתה, והוא נסה לצעק חמס ולהסביר לכלם כי טעות גדולה בידם, אך דבריו נפלו על אזניים ערלות. אף אחד לא התניח אליו, והוא הלך אחרי המטה כשהוא מקורר בכי על הבזיון הגדול של הצדיק הפגוע שנקבר כאלו הוא המוכס הרשע. כשחזר התלמיד מבית הקברות, היה שבור מאד ועצוב. הוא לא הצליח להבין, מדוע נענש הצדיק הפגוע שקברו אותו בלוגיה פה קטנה ומתוך בזיון, בעוד שאת המוכס הרשע קברו בכבוד גדול. מרב צער, התקשה התלמיד להרדם באותו לילה, עד שבסוף נרדם מתוך בכי ובחלומו ראה את האיש הצדיק שבא אליו בחלום ואמר לו: "אל תצטער כלל על מה שארע לי, ומזמן אתה לראות את הכבוד הגדול שאני נוחל בגן עדן על הפעשים הטובים שעשיתי, ולעמית זאת תוכל לראות את המוכס שוכב בגיהנום וציר השער הכבד של הגיהנום תחוב בתוך אזנו של המוכס, ויכול אתה לשער איזה כאב וצער גדול יש לו, בכל פעם שפותחים וסוגרים את השער הכבד על אזנו. ואם תשא אל מדוע נענשתי בלוגיה פה קטנה ובזויה? דע לה שזה ארע לי פעם מן השמים, מפני שפעם אחת שמעתי איך מבזים תלמידי חכמים ולא מחיתי בהם, לכן נענשתי בענש גדול, כדי שתלמד מכאן כמה ענשו של האדם שמבזה תלמידי חכמים, ואפלו אם אינו מבזה בעצמו אלא רק שומע איך מבזים אחרים ואינו מוחה בהם, ענשו גדול מאד ומדקדקים עם כל אחד על כף מאד. ואותו מוכס זכה ללוגיה מכבדת, בגלל מעשה טוב אחד שעשה, כי פעם אחת הכין סעודה גדולה לכבוד שר העיר שהזמן אליו, אך בסופו של דבר לא הגיע השר לבקור אצלו מסבה פלשה. חס המוכס על הסעודה הגדולה שהכין, ומפני שלא ידע מה לעשות עם כל המאכלים הרבים שהכין לשר, צוה לחלקם לעניי העיר, ובזכות אותו מעשה קטן שעשה זכה לשכר פה גדול, כדי ללמדך שאין הקב"ה מקפח שכר כל ברירה". (רש"י במסכת סנהדרין)

חמשה תלמידים היו לרבן יוחנן בן זכאי, והיו יושבים לפניו בישיבתו ומקבלים תורה מפיו. אחד התלמידים היה רבי אלעזר בן ער, שהיה מכנה בידי החכמים 'רבי נהוראי', מפני שהיה מנהיר ומאיר את עיניו. שראל בהלכה מרב גדלתו וקדשתו, ובכל ענין והלכה שהחכמים לא ידעו ולא הבינו פראוי, היה רבי אלעזר מסביר להם את הענין ומכוון את דרכם. לאחר פטירתו של רבם רבן יוחנן, הלכו התלמידים ללמד תורה בישיבה שהיתה בעיר יבנה, ורבי אלעזר בן ער הלך לביתו שהיה בבקעת עמאוס, שהיה מקום יפה מאד עם נוף מרהיב ומעין מים חיים מפכה בו. המתין רבי אלעזר שחבריו יבואו אליו כדי ללמד מפיו, וכשראה שאינם באים, בקש ללכת אליהם כדי ללמד עמם. אך אשתו אמרה לו: "מדוע צריך אתה ללכת אל חבריך? הרי הם צריכים לבוא אליך! שהרי דרכם של העכברים לבוא לחפש את כפרות הלחם כדי לאכל אותן, אבל אין דרך הלחם לבוא אל העכברים". שמע רבי אלעזר לקולה של אשתו ולא הלך לחבריו, ונמשך אחר תענוגות הין של מדינת פרוגיתא ומי הנהר המיוחד שנקרא דיומסית. עברה תקופה מסוימת, ורבי אלעזר שכח את כל התורה שלו, עד שיום אחד בקשהו לקרא בתורה וכשהגיע לפסוק שבפרשת בא: "החדש הזה לכם ראש חדשים", קרא בטעות: "החדש הזה לכם" ורמו על עצמו שלבו נסתם מן החכמה, מפני שכל מי שנמשך אחר תענוגות העולם הזה מאבד ומפסיד את תלמודו, כמו שאמרו חז"ל שדברי תורה קשה לקנותם ככלי זהב, וקל לאבדם ככלי זכוכית. ראו חבריו של רבי אלעזר את אסונו הגדול של חברם ששכח את כל תלמודו, והחלו להתפלל עליו ובקשו מהקב"ה שיחזיר לו את מה שלמד, ואמנם התפלות התקבלו ורבי אלעזר שוב הפך להיות גדול בתורה כמו שהיה. ולמה נענש רבי אלעזר בן ער ששכח את תלמודו? מפני שאשתו זלזלה בכבודם של תלמידי החכמים, תלמידיו של רבן יוחנן בן זכאי, בכך שהיא המשיכה אותם כמו עכברים, ואלו את בעלה המשיכה לפת לחם, והוא שמע את דבריה ושתק ולא מחה בה על דבריה, ולכן נדבק בו כח השכחה של העכברים ושכח תלמודו. (מסכת שבת ומדרש רבה קהלת, עם הסברו של ה'בן איש חי')

מעשה ביהודי אחד, שהיה רשע גדול במעשיו ושמש כמוכס מטעם הפלוקה. תפקידו היה לגבות את הפס מתושבי המדינה ולהעלות את הפספס שגבה למלך, ואולם הוא עשה את מלאכתו מתוך רע לב ורשעות, והיה משתרר על הצבור וגוזל מהם פספים שלא פדיו. בדרךם של בני אדם הגיע יומו האחרון של המוכס, והוא מת מתוך רשעותו בלי שחזר בתשובה. באותו יום שהוא מת, נפטר גם איש יהודי חשוב מאד בעיר, שהיה צדיק גדול ובעל מצות רבות ומעשים טובים. שתי ההלויות יצאו באותה עת, כאשר מטותו של המוכס נשאת רק בידי פמה אנשים בודדים, שהיו בני משפחתו וכמה מחבריו הרשעים, ולעמית זאת

מתפל

אמרות ופתגמים

- כשחלה רבי אלעזר, נכנסו תלמידיו לבקרו. אמר להם: הזָהָרוּ בכבוד חבריכם, ומנעו בניכם מן ההגיון והושיבוים בין ברבי תלמידי חכמים. (מסכת ברכות)
- הזָהָרוּ בזקן ששכח תלמודו מחמת אנסו, דאמרינן לוחות ושברי לוחות מנחות בארון. ומפרש רש"י, מחמת אנסו - שחלה או שנטרד בדחק מזונות, הזָהָרוּ בו לכבודו. (מסכת ברכות)
- היודע בחברו שהוא גדול ממנו אפלו בדבר אחד, חייב לנהוג בו כבוד, שנאמר כל־קבל די רוח יתירא בה. (מסכת פסחים)
- אמר רבא, פמה שוטים הם רב בני האדם, שקמים לכבוד ספר תורה ולא קמים לכבוד תלמיד חכם, שהרי בספר תורה כתוב ארבעים יפנו ובאו חכמים והפחיתו אחת. (מסכת מכות)
- מנין שאפלו שיחת חלין של תלמידי חכמים צריכה תלמוד? שנאמר ועלהו לא־יבול וכל אשר־יעשה יצליח, שאפלו העלה דבר קל שבאילך לא נאבד. (מסכת עבודה זרה)
- לא חרבה ירושלים אלא בשביל שבזו בה תלמידי חכמים, וכל המבזה תלמידי חכמים אין לו רפואה למכתו. (מסכת שבת)
- כל המאריך תלמיד חכם בתוך ביתו ומהנהו מנכסיו, מעלה עליו הכתוב פאלו הקריב תמידיו. (מסכת ברכות)
- שאל רבי מרבי ישמעאל ברבי יוסי, עשירים שבבבל פמה הם זוכים לעשר גדול? אמר לו, בשביל שמכבדים את התורה. (מסכת שבת)
- אף־על־פי שחכם גדול אתה, אינו דומה לומד מעצמו ללומד מרבו. (מסכת כתובות)
- אמר רבי אלעזר, כל תלמיד חכם שאינו עומד מפני רבו, נקרא רשע ואינו מאריך ימים ותלמודו משתבט, שנאמר וטוב לא־יהיה לרשע ולא־יאריך ימים בצל אשר איננו ירא מלפני אלהים. (מסכת קידושין)
- כל המספר אחר מטתן של תלמידי חכמים, נופל בגיהנם. שנאמר והמטים עקלקלותם יוליכם ה' את־פעלי האון שלום על־ישראל, אפלו בשעה

לאחר פטירתו של האמורא המפרסם שמואל, חברו של רב ומראשוני האמוראים אחר תקופת התנאים, היה אדם אחד שדבר נגדו סרה וספר בגנותו, ובכך עבר על דברי חכמים שאמרו שכל המספר אחר מטתן של תלמידי חכמים נופל בגיהנם, שנאמר והמטים עקלקלותם יוליכם ה' את־פעלי האון שלום על־ישראל. ומיד קנא הקב"ה את כבודו של שמואל, ולפתע נפלה קורה מגג הבית, והיא פצעה את ראשו של האיש שדבר על שמואל ורוצצה את מוחו עד שמת בביתו כענש על פגיעה בתלמיד חכם.

וכתב הבן־איש חי, שהקורה שנפלה לא הייתה כבדה, אלא קיסם קטן שלא היה בו כדי להמית, וכדי שלא יאמרו שבמקרה מת מקורה כבדה, עשה הקב"ה גס כדי שיתפרסם ענשו על שזלזל בחכם. (מסכת ברכות)

לא נקבר אחר פטירתו בקבר כדרך כל הארץ, מפני שכן בקש מאשתו, אלא אשתו הניחה את גופתו בעליית הגג של ביתם ושם שכב בין שמונה עשרה שנה לעשרים ושנים. בדרך לא טבעית, נשמר גופו של רבי אלעזר ולא הרקוב כלל במשך שנים רבות. יום אחד, ראתה אשתו של רבי אלעזר תולעת יוצאת מאזנו של רבי אלעזר. נבהלה האשה מאד וחששה שפאו גופו יתחיל להרקוב מעתה, אולם באותו לילה נראה אליה בעלה רבי אלעזר בחלום, ואמר לה: "אין לה מה לחשש שהגוף ירקוב, אלא שהתולעת שראית שיצאה מאזני, הייתה ענש מן השמים. מפני שפעם אחת שמעתי איך מביאים תלמיד חכם, והאמת שמיד מחיית בו באותו מבזה, אלא שלא מחיית מספיק כפי שהייתי צריכה למחות, ולכן נענשתי בתולעת שראית, ועכשו כבר קבלתי את התקון הנכון לנשמותי על־כך". (מסכת בבא מציעא)

מספר

ספורי צדיקים

כבר הגענו לימי עקבתא דמשיחא, עליה אָמרו חז"ל שהחצפה תגדל ונערים פני זקנים ילבינו". נחמו רבי עקיבא ואמר לו: "הלואי וכבר היינו מגיעים לחצפה הייתה של ימות המשיח, אבל עדן לא הגענו לזה. עוד יבוא יום, שגאוני הדור ישובו על הספסל, ולפניהם יעברו כמה נערים, ואחד מאותם נערים יאמר לחברו 'ראה נא איזו חצפה מצד הזקנים הללו, שרואים אותנו עובדים לפניהם ולא קמים לכבודנו', ואז יהיה הדבר כבר בגדר חצפה סגי של ימות המשיח. (סוגה בשושנים)

רבי שם טוב גאון, מגדולי הרבנים והדנינים בעיר קהיר שבמצרים, השתתף פעם בחפה שניערכה בבית הכנסת הגדול שבביתו יחד עם רבה הראשי של העיר, וכשראה הרב הראשי את חסר הכבוד של האורחים ובני משפחותיהם כלפי בית הכנסת וחסר הקדשה והטהרה במקום, התמלא בכאב גדול והוא קם למחות בנאספים על מעשיהם הנלוזים, אך הנאספים לא הטו את אָנָם אליו כלל והחלו לבאותו ולחרכו כאחד הריקים. בראותו זאת, קם הרב הראשי והודיע, שהוא מסרב לסדר את הקדושין לאג הנשא ויצא מן המקום בחרייף. הבררה לא נותרה בידי של הדן, והוא סדר את הקדושין במקומו של הרב הראשי, אך מן השמים תבעו את עלבונה של תורה. ימים אחדים לאחר החתונה, חלתה הפלה במגפה קשה, ואף החתן נדבק באותה מחלה, ושניהם מתו בקצור ימים בתוך שבוע הימים מחתנתם. ומסיים רבי שם טוב את ספורו בכתבו: "ואני והרב הראשי היינו נוכחים בחפתו ובלנותו בתוך שבעה, רחמנא לצלן. זאת אומרת, להאזהר ולהשמר לבאות תלמיד חכם, וכל שפן רב ראשי בחכמה וביראה". (כתר שם טוב)

בעיר סלוצק, התגוררו גאונים ותלמידי חכמים רבים, ובראשם עמד רבה של העיר, הרי"ב"ז רבי יעקב דוד וילובסקי, ורבי איסר זלמן מלצר עמד אז בראש הישיבה המעטירה שבסלוצק. הרי"ב"ז הנהיג את עדתו בתקיפות, ובהיותו קנאי לה' ולתורתו, לחם נגד מרשיעי הברית בקרב הקהלה שנסו לשנות את המנהגים הקדומים, ובקשו להקניס רוח חדשה אל העיר. תקיפותו של הרב היתה לצנינים בעיני כמה מתקפי הקהל, ופעם הלכו חמשה חברים בועד הקהלה, והחליטו לנקם ברב העיר שהשתרר עליהם. מה עשו? הלכו אותם חמשה פרנסים ומנו עליהם דין חדש ללא רשותו של הרב. היתה זו פגיעה קשה בכבודו של הרב, וכלם המתונו לראות מה יעשה הרי"ב"ז וכיצד יגיב על הפגיעה העצומה בכבוד התורה. והנה הגיע יום שבת קדש, הרב עמד ליד ארון הקדש, בסמוך לו עמדו רבי שלום מאישישוק מתלמידי ה"חפץ חיים", שהיה ידוע בגאון וצדיק, וראש הישיבה רבי איסר זלמן מלצר. לפני קריאת התורה, עלה הרי"ב"ז על מדרגות ארון הקדש והכריז: "שמעו נא בני הקהלה את אשר אמר אליכם. לפני ימים מספר, הלכו כמה פרנסים בקהלה ומנו כאן בעיר

באחד משעוריו העמקים של ה"חתם סופר" בשיבתו שבפרשבורג, הזכיר בדבריו את קשיתו של רבי משלם אגרא מטיסמניץ, שהיה מגדולי הדור שקדם לו, וכשנפטר היה החת"ם סופר בן עשרים וארבע, ותרץ את הקשית בתרוץ הולם. בשגגה שיצאה מפי השליט, התבטא החת"ם סופר בנסח שלא היה לכבודו של רבי משלם, ומיד באותו רגע הרגיש כי הסתתמו ממנו מעינות החכמה, עד שלא היה יכול להמשיך ללמוד. נסה החת"ם סופר לשוב ללמודו וכשראה שהוא לא מצליח, הפסיק מיד את שיעורו והבין בדתו כי הדבר נעשה לו מן השמים מפני כבודו של רבי משלם אגרא. יצא מהישיבה ונכנס לביתו כשהוא עצב וכאוב, נכנס לחדרו והתבודד בינו לבין עצמו, כשהוא שופך שיח לפני קונו ומבקש את סליחתו של גאון ישראל. זמן מה לאחר מכן, יצא מחדרו וחזר אל השעור, והנה ראה מיד שנפתחו לו שוב מעינות החכמה כמקדם, והוא המשיך בשעורו בשמחה. ויהי למחרת, כשנכנס החת"ם סופר ללמוד עם התלמידים, התחיל לדבר בקול בכי ואמר: "בני היקרים, אתמול פגעת בכבודו של רבי משלם אגרא ונסתמו ממני מעינות החכמה, ולכן הפסקתי את שיעורי, ועכשו אני מתונה על הדבר ברבים, ומכאן תלמדו כמה צריך להזהר בכבודו של כל תלמיד חכם וגדול בתורה". (זכרון למה)

ספר בנו של ה"חפץ חיים", שבימי נעורו היה פעם מסבת מרעים אצל אביו ושנו אז משקה בצותא, וכנראה היה הדבר ביום בר המצוה שלו. שקעו המסבים בדברי תורה, והנער עצמו הצליח להפריד ולתרץ קשית חזקה של ה"שאגת אריה", ודבריו הוטבו מאד בעיני הלומדים המסבים, עד שקמו וברכו אותו שיצליח בלמודו. גאתה רוחו של הנער, והוא נענה אל המסבים ואמר: "מי יתן, ואזכה לתרץ את כל דברי ה'שאגת אריה". באותו רגע, חזרו פניו של ה"חפץ חיים", והוא דחה את בנו בשתי ידיו ונער בו במקומו: "אתה כבר לא תגדל להיות גדול בתורה! מפני דבריך אלו שאתה מזלזל בגאוני ישראל הנודעים, שלבם כלב הארי". וסיים בנו של ה"חפץ חיים" את ספורו ואמר: "לדאבוני הרב, התקומה נבואתו של אבי, ואמנם לא המשכתי במדה רעה זו ולא הייתי שמח בתקלת חברי בתורה, וכל שפן בתקלת גדולי ישראל, אמנם לא גדלתי בתורה כפי שהייתי ראוי להיות". (כתבי הח"ח)

רבי עקיבא אגור וחברו רבי יעקב מליסא בעל "חות דעת", הלכו פעם יחד ושוחחו ביניהם בדברי תורה. בדרך, עברו שני הגאונים ליד ספסל אחד, עליו ישבו כמה נערים צעירים. התפלא רבי יעקב לראות, כי הנערים לא זעו בכלל ממקומם למראה שני הגאונים שעברו לפניהם, לא קמו לכבודם ולא התניחו אליהם כלל. היה לו לרבי יעקב צער גדול מאד, מפני שראה בזה ביוון התורה וירידת הדורות, ומרב מרירות אמר לחברו רבי עקיבא: "ראה נא את הגלזול הגדול של אותם נערים המנערים מכבוד התורה. פנראה

לשתק. מוטב לי שיחזיקו אותי לעם הארץ, אף שהדבר יגרם לי בושגה גדולה, מאשר להתפכד בקלון חברי ונמצאתי מבגה תלמיד חכם, חלילה". (תורת המידות)

באחד משעוריו של רבי אהרן קוטלר בישיבתו שבליקווד, הקריא את דברי רבי עקיבא איגר על הסגיה הנלמדת והרבה בקשיות חזקות על דבריו, ובטרם המשיך אל הפהלה שלו בסגיה, עצר בדבורו ואמר לתלמידים: "אם חושבים אתם, שאחרי קשיותי המרבות אולי נדחו דבריו של רבי עקיבא איגר, הרי שטעות היא בידכם. ברור לי הדבר, שאלו היה רבי עקיבא בעצמו נכנס לכאן ושומע את דברי, היה מושב במחיד ובחידו של בטול את כל הקשיות הקטנות שלי, ומוכיח לנו ברגע אחד שדברי אינם נכונים. כי בטוח אני בעצמי שהקשיות שלי באמת אינן קשיות, אלא שאני לא מספיק גדול בלמוד בשביל למצא את התרופים הנכונים עליהן. ואולם מה נעשה, ורבי עקיבא איגר לא נמצא פאן בשביל לישב לנו את הקשיות, ולכן נותרנו בצריו עיון, ומנסה אני לבאר את הסגיה במהלך שונה. אבל דעו לכם שדבריו של רבי עקיבא לא זזו ממקומם" (כבוד חכמים)

רבי אלעזר מטורניגרד היה נוהג לנסע מפעם לפעם אל החוזה מלבלין, כדי לקבל לקח מפיו. בבואו, היה מחפש במה יכול הוא לשמש את רבו, כדי לקיים מצוות שמוש תלמידי חכמים. פעם, התפכד על ידי רבו בשתיית כוס חמין, ולאחר השתייה הוציא את הכוס מלפניו. שאלו הרבי מדוע הוא מטריח את עצמו גם בהתצרת הכללי, וענה: "הרי גם הוצאת כף ומחתה ביום הפפורים היתה אחת מן העבודות שבמקדש". (חסידים מספרים)

רבי מאיר מארים מקברין בעל "ניר" על הירושלמי, מגדולי חסידיו לכו"ט וקברין, לא נקם ולא נטר באיש. שאלוהו פעם: "היתכן? הלא אמרו חז"ל שתלמיד חכם נוקם ונוטר פנחש?" השיב להם רבי מאיר: "תארו נא בעצמכם, שלעתיד עומד אני בפני בית דין של מעלה, וישאלו אותי מדוע היית נוקם ונוטר על פבדוד? ואני אשיב מפני שתלמיד חכם הייתי, וכל דרי מעלה יפצחו בצחוק גדול ויאמרו 'ראו נא את התלמיד חכם הלזה'... אך אם לא אקנא את פבדוד, וישאלו אותי בבית דין של מעלה מדוע לא נקמתי בתלמיד חכם, אשיב שלא ידעתי שאני באמת תלמיד חכם. ואזי, גם אם יגידו מה שיגידו, בטוחני שלא ישחקו עלי" (שם)

ספר רבי שלמה בלוך, תלמיד ותיק של ה"חפץ חיים", כי פעם הכתירו רב בעיר גדולה, ולכבוד הרב החדש ערכו קבלת פנים גדולה. כלם יצאו לקבל את פניו, ובדרשתו הראשונה נשא פלפול חריף בהלכה וכל השומעים התענגו על דבריו הנפלאים. בין השומעים היה אברהם צעיר שהיה עליו מכלל בתורה, ועדין לא הגיע לגיל עשרים. הלה היה מעתד להיות מגדולי הדור הבא, והיה סמוך על שלחן חותנו שלקחו לבתו בזכות גאונותו האדירה. לפתע, זרק העלוי הצעיר קשיה חזקה

דין אחד ללא רשותי כדי להכעיס אותי, ואני אומר כה. רבנו של עולם! אלו הייתי יעקב דוד הסנדלר, האם היה למישהו טענות עלי, והיו ממרים את פי? לא! ואלו הייתי יעקב דוד החיט, כלום היה מישהו חולק עלי? לא! ומדוע אספן חלקו עלי? מפני שאני לומד את תורתך הקדושה. מבקש אני מפה, אבי שבשמים, שתצא לקנא את קנאתך ותעמד לימיני! היה אפשר לחתוך בסכין את המתח ששרר בבית הפנסת, וכלם המתינו בנשימה עצורה להמשיך דבריו של הרב. והנה הרים הרידב"ז את קולו ואמר: "מפני כבוד התורה, מודיע אני בזאת, כי חמשת הפרנסים שעשו את הצעד המחפיר הזה, לא יוציאו את שנתם!" מהימה קמה בבית הפנסת, וכלם הביטו זה בזה בתדהמה ומאנו להאמין למשמע אָזָנָם. הרי זה דבר נורא ואים, קללה כה נמרצת שיצאה מפרשות מפי הרידב"ז, אולם הרב המשיך לעמוד בגאון על מדרגות ארון הקדש ולא התיחס כלל להמלה הגדולה. גם רבי איסר זלמן מלצר עצמו היה המום, והנה הוא רואה את רבי שלום מאישישוק נגש לרידב"ז. חשב רבי איסר זלמן ואמר לעצמו: "אם הוא כבר נגש אל הרב, מה לי להתערב? והרי ידאי כבר יעורר אותו רבי שלום על דבריו החריפים, והנה שומע רבי איסר זלמן כיצד רבי שלום לוחש באזניו של הרידב"ז ואומר: 'מה יהיה? הרי אמרת שאותם פרנסים לא יוציאו את שנתם, ומה יהיה אם פן יוציאו את שנתם, הרי יהיה בזה חלול ה' גדול". שמע הרידב"ז את לחישתו של רבי שלום, עלה שנית על הבימה, הסה את הקהל וקרא: "מפנין שנאמר לי עתה, שעלול לצאת חלול ה' גדול אם יוציאו הפרנסים את שנתם, הריני מודיע בזאת קבל עם ועדה, שלא יעברו עליהם אפלו חמשה חדשים". ובאמרו זאת ירד הרידב"ז מהבימה, וכלם נותרו המומים ונרעשים על מקומותיהם. מיתר להוסיף, כי כל חמשת הפרנסים נפטרו בקצור ימים מפני כבוד התורה, וכל הארץ רעשה מכך. (שאל אביר ויגדך)

בצעירותו של רבי עקיבא איגר, דברו בו נכבדות עם בתו של חותנו לעתיד, וכדי שיזכרו לתהות על קנאנו, נסע רבי עקיבא אל עיר חותנו, וידידי המשפחה באו לבקר את החתן המיעד ששמעו יצא לפניו פעלוי נפלא, ולשוחח עמו בדברי תורה. מה גדולה היתה פליאתם לראות, כי החתן המיעד יושב בדממה ולא פוזה פיו כלל בדברי תורה, עד שכלם היו בטוחים כי עם הארץ גדול הוא והולכו את המחתן שולל. גם אבי הכלה שם לבו לכו ובבלבו התנחם על מעשהו, עד שהחל לרמוז לרבי עקיבא כי עליו לשוב לביתו בידיים ריקות. עברו ימים מספר, ולפליאת כלם, פתח רבי עקיבא את פיו והיה כמען המתגבר שאינו מפסיק לנבוע חדושי תורה מפלאים שהדהימו את הסובבים, עד שכל העיר המתה מגאונותו המפלגת של העלם הצעיר. "מדוע שתקת עד כה, עד שכמעט הפכתי ללעג וקלס?" תמה בפניו חותנו לעתיד, ורבי עקיבא השיב: "הבה ואסביר לך את שתיקתי. באשר הגעתי אל העיר, מצאתי כאן עלם נוסף, שהגיע אף הוא לרגל שדוכיו, וכלם דברו על התמדתו וידעותיו בתורה. ידעתי, שברגע שאפתח את פי ואשמיע את החידושים שעמדי, אאפיל על אותו עלוי צעיר ואטשטש את הרשם הגדול שנוצר סביבו, ולכן החלטתי

כשהוא קורא מתוהו הספר ולא מוציא עיניו ממנו. האזין התלמיד לדברי הרב, ומכיון שהיה תלמיד חכם מפלג הקשה קשיה עצומה על דברי הרב. לפליאתו, לא הביט בו רבי יצחק כלל ולא התייחס אליו, אלא המשיך בשעורו. שתק התלמיד, אך לאחר זמן מסים שוב הקשה קשיה חזקה, ושוב לא התייחס אליו הרב. התמרמר התלמיד על חסר היחס וקרא בכאב: "מדוע אין הרב פונה אלי ולא עונה לי על קשיותי?" אמר לו רבי יצחק: "כמדמני שיש עליך קפדה של אדם גדול, ולכן אין דברך נשמעים". פרץ התלמיד בכי ואמר: "ומה יכול אני לעשות על-מנת לתקן את חטאי?" השיב לו הרב: "עצתי היא שתחזר מיד אל רבך ותנסה לפייס אותו, אבל מספקני אם תמצא אותו עדין בחיים". קם התלמיד מיד והחל במסעו בחזרה מתרפייה לגרמניה, אלא שבהגיעו גלה פי רבי יהונתן כבר הסתלק לבית עולמו, ומכיון שלא עלתה בידו לפייסו נותרה הקללה לרבי עליו עד סוף ימיו. יש להעיר, שהספור ארע פנראה עם רב אחר, שכן רבי יצחק נפטר כבר בשנת תקט"ו, ורבי יהונתן נפטר רק בשנת תקכ"ד. (הרב מבריסק)

שבת אחת, הגיעו צדיקים ואדמו"רים רבים לשחר את פניו של ה"צמח צדיק" מויז'ניץ שהיה בעיר, ושבתו בצלו. לאחר השבת, הגיע גם ה"ייטב לב" מסיגט לברך את הצדיק, ואחד מאנשי העיר שהיה עשיר גדול ובעל נכסים, שעליו נאמר 'ועשיר יענה עזות', התבטא בפני חברו בזלזול על הצדיק האורח על שלא בא לשבת בעיר כשאר האדמו"רים שבאו כבר בערב שבת. בטויו המזלזל של העשיר, הגיע לאזניו של ה"ייטב לב" שעבר בסמוך, והוא התבטא ואמר כי הלה לא יזכה להקבר בבגדיו. נבהל העשיר ורץ לרבו, מפני שחשב שעתיד הוא לרדת מנכסיו ואף בגדים לא יהיו לו משלו כדי ללבש, אולם ה"צמח צדיק" לא הגיב מאומה, מפני שהלה לא נזהר בכבודו של הצדיק האורח ונכונה בגחלתו. העתיר העשיר ובקש מרבו בכל-זאת לפעל בעבורו, והיה נראה שהרבי המתיק בכל-זאת את הגזרה. עברו ימים רבים והעשיר לא ירד אמנם מנכסיו, אך קשיתה פעם בוינה לצרו עסקיו, נפטר בפתאומיות ולא נקבר בתכריכים שהכין לעצמו, ובכך התקיימה הקללה. (מפי ספרים וסופרים)

כברזל שהפריכה את כל פלפולו של הרב החדש. נסה הרב לתרץ את הקשיה, אולם העלוי דחה את דבריו בזה אחר זה, וכל עמלו של הרב לישוב את הקשיה עלה בתהו. תוך כדי מלחמתה של תורה ומתוהו רתחה דאורייתא, פלט העלוי הצעיר אל הרב ואמר לו: "זה עתה ברכו עליך 'ברוך אתה בבאך', ודומה עלי שכבר אפשר לברך עליך את המשך הפסוק 'וברוך אתה בצאתך'... הדברים פגעו מאד ברב החדש, ומן השמים תבעו את עלבונו. אותו עלוי לא זכה לבנים רחמנא לצלן, ונותר ערירי כל ימיו. (תיקון המדות)

בחג שמחת תורה אחד, כאשר כל הקהל באחד מבתי הכנסת היה שקוע בריקודים לכבוד התורה הקדושה, נכנס פתאום אדם אחד שהשתנה לארגון מסים שאין רוח חכמים נוחה הימנו, ובאותה תקופה פעל האיש בענין מסים שהיה בנגוד לדעתם של רב גדולי התורה. בין ההמונים הרבים, היה אברך אחד יקר מאד וירא שמים, שלא עצר בסערת רוחו, וכשראה את האיש הלז, עלה על הבימה וצעק ברתחה: "צא טמא! אתה חוטא ומחטיא את הרבים ואין מקומך במקום קדוש זה". המלה השתררה במקום, והדעות נחלקו אם האברך עשה פשועה או לא. אף אנו איננו יודעים חשבונות שמים, אולם עבדה היא, שאותו אברך נפטר בפתע פתאום סמוך לאחר אותו מקרה, כשהוא במיטב ימיו ובשיא כחו ומרצו. (שם)

בעת המחלקת המפרסמת בין רבי יהונתן איבשיץ ורבי יעקב עמדין, היה תלמיד אחד לרבי יהונתן שאזל בכבוד רבו ופעם התבטא ואמר, שלדעתו צודקים החולקים על רבו, ודבריו נאמרו מתוהו חסר כבוד לרבו הגדול. כשנודע הדבר לרבי יהונתן, התבטא ואמר שמן השמים יענישו את התלמיד הלזה, וכל חיייו לא תהיה לו מנוחה, אלא יהיה נע ונד כמו קין בשעתו. קללתו של הגאון דבקה באותו תלמיד, והוא לא יכול היה לשבת במנוחה במקומו ונדד בדרכים בלי סבה ותכלית, כאלו מישוהו רודף אחריו כל העת. יום אחד, הגיע התלמיד אל העיר קושטא, בה כהן אז רבי יצחק בן דוד בעל "דברי אמת". נכנס התלמיד אל בית המדרש, וראה את הרב יושב ומוסר שעור עמו

ממלה

אמר פעם רבי צביהירש ברלין ברב מרירות: "אמנם נפסק בשלחן ערוך, כי בימינו אין איש שחל עליו דין של תלמיד-חכם. אולם בכל-זאת יש דבר אחד שלגביו חל הדין של תלמיד-חכם גם בימינו אנו, והוא מה שאמרו חז"ל בסוף מסכת ברכות, 'תלמיד-י-חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא'..."

אחד מגדולי הרבנים, חבר פעם ספר חדושים על הש"ס, וקבע לו שני מחירים שונים, חמשה רבלים לתלמיד-חכם ועשרה רבלים להדיוט. בא אדם אחד שהציג את עצמו כתלמיד-חכם ורכש את הספר בחמשה רבלים. לאחר זמן-מה, הגיע האיש ובדיו שורה ארפה של השגות וקשיות על הספר. הציץ הרב בהשגות וראה שאין בהם ממש, ואמר לאיש: "עליך להוסיף לי עוד חמשה רבלים על מחיר הספר ששלמת". תמה הלה, והרב הסביר: "כאשר קנית את הספר, היית עדין בחזקת תלמיד-חכם ולכן שלמת רק חמשה רבלים. אולם עכשו הזכחת בעליל, שאינך אלא עם-הארץ מפלג, ועליך להוסיף אפוא, עוד חמשה רבלי..."

אֶלְדָּנוֹת

לְעִמְדוֹ שֶׁבֶת

פְּרֻשַׁת כִּי תֵעָא

הַסֵּדָה, עֲלִיוֹן ר"ם

נִשְׁבְּרָה הַגְּבִירָה בְּאֶחָת, פְּרָצָה בְּכִי גָדוֹל מֵאִין הַפּוּגוֹת וְהוֹדְתָה כִּי פְעַם אַחַת חוֹזר בְּעֵלְהָ מִן הַיָּרִיד בְּמִפְתִּיעַ בְּעָרֵב שֶׁבֶת לְפָנוֹת עָרֵב, לְאַחַר שֶׁכָּבַר הַדְּלִיקָה נֵרוֹת שֶׁבֶת. לְצַעֲרָה לֹא מְצָאָה בְּעֵבּוּרוֹ חֲלָצָה מְגַהֶצֶת לְהַחֲלִיף לְכָבוֹד שֶׁבֶת, כִּי אִם אַחַת אֲשֶׁר צוֹאֲרוֹנָה הִיָּה קְרוּעַ. בְּאוֹתוֹ הִרְגַע לֹא עֲמָדָה בְּנִסְיוֹן, נִטְלָה חוֹט וּמְחַט וְאַחֲתָה אֶת הַקֶּרֶע בְּצוֹאֲרוֹן.

לְאַחַר שֶׁעָה אֲרָפָה שֶׁל כְּבִי תִמְרוּרִים בְּקִשָּׁה מֵאֵת הַרְה"ק כִּי יוֹרָה לָהּ דְרָךְ תְּשׁוּבָה עַל חֲטָאָה זֶה הַחֲמוּר וְהַכָּבֵד, תוֹךְ שֶׁהִיא מְקַבֵּלֶת עַל עֲצָמָה מִכָּאן וְאֵילָף לְהוֹסִיף חֲמֻרוֹת עַל חֲמֻרוֹת, גְּדָרִים וּסְגִיגִים, בְּשִׁמְרֵת שֶׁבֶת קָדְשׁ. נִעְנְה רַבֵּי מֵאִיר וְקָרָא לְמַשְׁמָשׁוֹ: לֶךְ וְהוֹמֵן הַלּוֹם אֶת יוֹסֵל הַחֵיט. מִשְׁהִגִּיעַ יוֹסֵל הַחֵיט פְּנֵה אֶלְיוֹ הַרְבֵּי וְאָמַר: הֲלֹא הִתְלוֹנְנֶת בְּפָנַי כִּי זָקוּק אַתָּה לְמַעוֹת כְּדִי לְהַשִּׂיא אֶת בְּתוּךָ הַפְּלֵה וּלְפָרַע אֶת נְדוּבֵינֶתָה, הוֹאֵל נָא אֲפּוֹא וְשֵׁב לְחֹשֵׁב חֲשׁוֹן מְדִיק מְכַל הַהוֹצָאוֹת הַנְּכוֹנוֹת לֶךְ וְאָמַר לִי אֶת הַסְּכּוּם הַמְּלֹא לוֹ הֵנָּה זָקוּק, לְאַחַר שֶׁחֲשַׁב וְכָלֵל אֶת כָּל הַהוֹצָאוֹת כְּלוּן, לְמַחוּס וְעַד שְׂרוּף נַעַל, הִגִּיעַ הַחֵיט לְסְכּוּם שֶׁל אַרְבַּע מֵאוֹת רוּבֵל כֶּסֶף, סְכּוּם עֵתֵק לְגַבֵּי בַעַל מְלֹאכָה זוֹטָר כְּמוֹהוּ. פִּסַּק הַרְה"ק אֶת פְּסוּקוֹ אֶל הַגְּבִירָה: פְּרַעֲי לַיהוָה אֶת הוֹצָאוֹת הַחֲתָנָה וּבַעֲזָרַת הַשֵּׁם תַעֲלֶה לֶךְ אַרְוִיכָה. לְאַחַר שֶׁמְנַתָּה אֶת הַמַּעוֹת עַל הַשְּׁלָחַן אֲשֶׁר לְפָנַי הַצַּדִּיק, עַד הַפְּרוּטָה הָאֲחֻרוֹנָה, הוֹרָה לָהּ רַבֵּי מֵאִיר אֵי אֵלוֹ פְּעֻלוֹת אֲשֶׁר עֲלֶיהָ לַעֲשׂוֹת, וּבִתּוֹךְ יוֹמִים יֵצֵא מִפְּרִימִישְׁלָאן לְשׁוּב לְבֵיתָה כְּשֶׁהִיא בְּרִיאָה כְּלִיל לְלֹא שׁוּם זָכָר לְמַחֲלָה הַנּוֹרָאָה.

(מתוך הספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

וּרְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא' וְשִׁלָּא תִדַע מְזָה יוֹתֵר. בְּקוֹמוֹ בְּשֶׁבֶת בְּבִקְרָא לֹא הִרְגִישׁ יוֹתֵר כְּאָבִים, וּמֵאֵז לֹא סָבַל מְזָה ('בעל דמשק אליעזר' עמוד רצא).

רְפוּאָת הַצֶּרַעַת

נִגַע הַצֶּרַעַת רִחַמְנָא לְצִלּוֹן אֲשֶׁר דָּבַק לְפִתַע פְּתָאוּם בְּגְבִירָה הַגְּדוּלָה, הִיָּה אִים וְנוֹרָא וְהַפֶּךְ לְשִׁיחָה בְּפִי הַבְּרִיּוֹת. בְּעֵלְהָ, סוֹחֵר גָּדוֹל וְעִשְׂרִיר נוֹדָע מְנִשְׂוֹאֵי הַפָּנִים בְּקַהֲלָה הִיָּה, וְאֶסוֹן כֹּה נוֹרָא אֲשֶׁר נָחַת עַל נוֹת בֵּיתוֹ הַטִּיל קִדְרוֹת עַל יְהוּדֵי הָעִיר כָּלָם. הָעִשְׂרִיר לֹא חָסַף בְּמִמוֹן וְהַחֵל דוֹרֵשׁ בְּרוּפָאִים וּבְרְפוּאוֹת, מְקַצֵּה הָעוֹלָם וְעַד קִצְהוּ. אֶל טוּבֵי הַרְוּפָאִים הִגִּיעוּ וְאֶת הַיְקָרוֹת שֶׁבְּתְּרֻפוֹת נִסּוּ, אוּלָם הַכַּל הִיָּה לְשׂוֹא. מְכַתָּה שֶׁל הַגְּבִירָה הִיָּתָה נוֹאֲשֶׁת וּבְשׁוּם פָּנִים וְאֶפְסוֹן לֹא עֲלָתָה לָהּ אַרְוִיכָה. לְאַחַר שֶׁחָלְפוּ יָרְחִים אַרְפִּים מֵאֵד וְכָל קַרְנֵי הַתְּקוּהָ שָׁקְעוּ, הִגִּיעַ אֶל אֶזְרוֹ הַגְּבִירָה שֶׁמַּעוֹ שֶׁל רַבְּנֵי אִישׁ הָאֶלְקִים הַקְּדוֹשׁ וְהַנּוֹרָא רַבֵּי מֵאִיר מְפָרִימִישְׁלָאן. קָרוֹן חֲדָשָׁה שֶׁל תְּקוּהָ זָרְחָה בְּאֶפְלָתָה, אוּלֵי תוֹכָה וְתוֹשַׁע בְּכַחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ צְדִיק. רְחוּקָה מֵאֵד הִיָּתָה הַדְרָךְ מְעִיר מְגוּרֶיהָ וְעַד פְּרִימִישְׁלָאן. אָף כְּמָה וְכְמָה גְבוּלוֹת הִיָּה עֲלֶיהָ לְחֻצוֹת בְּדָרְךָ. אוּלָם מְבַלִּי לְהַבִּיט עַל כָּל קִשֵּׁי עֲלָתָה הַגְּבִירָה עַל מְרַכְבָּהּ כְּבוֹדָה, נִטְלָה עִמָּה מִמוֹן רַב, וַיֵּצֵאָה לַעֲשׂוֹת אֶת הַדְרָךְ הָאֲרָפָה. אָף דְרָכָה עַל סֵף חֲדָרוֹ שֶׁל הַרְה"ק וְאָף פְּתָחָה אֶת פִּיהָ לְהַרְצוֹת אֶת מִצְוִקָתָהּ, וְכַבֵּר הַשִּׁיב לָהּ אֲמִרְיוֹ: מַדּוּעַ חֲלַלְתְּ אֶת הַשֶּׁבֶת? נִדְעָקָה הַגְּבִירָה, כְּמִי שֶׁשָּׁמְעָה אֶת הַבְּלָתִי יִתְכַן: חֵס וְשִׁלוֹם, לֹא יַעֲלֶה עַל הַדַּעַת, מִיָּמֵי נִזְהָרַת אֲנִי בְּכּוֹדָה שֶׁל שֶׁבֶת בְּכָל חֹמֶר וּמַעוּדֵי לֹא חֲלַלְתִּיהָ. הַשִּׁיב לָהּ רַבֵּי מֵאִיר: מֵאִיר אֵינוֹ אוֹמֵר שֶׁקָרָא! מַדּוּעַ תִּפְרַת בְּשֶׁבֶת?! כָּאן

כְּאֲשֶׁר הַשֶּׁבֶת תִּפְסִיק לְזַעַק

וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשֶּׁבֶת לַעֲשׂוֹת אֶת הַשֶּׁבֶת לְדוֹרֵתָם בְּרִית עוֹלָם (לֹא, טו).

פְּעַם הִגִּיעַ הַרְה"ק רַבֵּי הַלֵּל מִפְּאִרִּישׁט זִיע"א לְמוֹשְׁבָה שֶׁהִיָּה בְּהַ יְהוּדֵי שְׁהִיָּה פוֹתַח אֶת חֲנוּתוֹ בְּשֶׁבֶת קָדְשׁ רַח"ל. שִׁלַּח אֶלְיוֹ רַבֵּי הַלֵּל שְׁלִיחַ וּבְקִשׁ מִמֶּנּוּ שִׁיִּסְגֵר אֶת חֲנוּתוֹ. אֲבָל הָאִישׁ מֵאֵן לְצִיַּת לְבַקְשָׁתוֹ. שִׁלַּח אֶלְיוֹ רַבֵּי הַלֵּל שְׁלִיחַ בְּשִׁנִּית וְהַזְהִיר אוֹתוֹ שִׁיִּסְגֵר אֶת חֲנוּתוֹ וְאִם לֹא... אֲבָל הָאִישׁ לֹא הִתְפַּעַעל גַּם מִכֶּה. פְּתָאוּם חָלָה הָאִישׁ וְאִשְׁתּוֹ הִגִּיעָה בְּכִיּוֹת אֶל רַבֵּי הַלֵּל. אוֹתָהּ שַׁעָה נִטַּל רַבֵּי הַלֵּל אֶת יָדָיו לְסַעוּדָה שְׁלִישִׁית. הַחֲסִידִים שֶׁהָיוּ בְּמִקּוּם אֲמָרוּ אֶת הַנְּסֻחַ הַיְדוּעַ 'שֶׁבֶת הִיא מְלוֹעַק וּרְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא'. רַבֵּי הַלֵּל הִיָּה בְּאֲמִצַּע הַנְּטִילָה וְהוּא נִעְנַע בְּרֵאשׁוֹ לְאוֹת הַסְּכָמָה. לְאַחַר אֲכִילַת כּוֹזֵית שֶׁל הַמוֹצָיא אָמַר רַבֵּי הַלֵּל: 'שֶׁבֶת הִיא מְלוֹעַק' - כְּאֲשֶׁר הַשֶּׁבֶת תִּפְסִיק לְזַעַק - אֲזִי 'רְפוּאָה קְרוּבָה לְבוֹא', וְכֶה הִיָּה. הָאִשָּׁה הַבְּטִיחָה שֶׁחֲנוּת תִּסְגֵר בְּשֶׁבֶתוֹת וּבְעֵלְהָ זָכָה לְרְפוּאָה שְׁלֵמָה ('חֲסִידִים הַרְאִשׁוֹנִים' עמוד 133).

רְפוּאָה שְׁלֵמָה

אֶחָד מִתְּלַמִּידֵי יִשִּׁיבֵת וַיִּזְנִץ קָבַל מַחוּשֵׁי רֵאשׁ שֶׁנִּמְשְׁכוּ מִהַבְּקָר עַד שְׁעוֹת הַצְּהָרִים, מְדֵי יוֹם בְּיוֹמוֹ. כָּל הַתְּרוּפוֹת שֶׁקָּבַל לֹא הוֹעִילוּ מֵאוֹמָה. מַחְמַת הַכְּאָבִים לֹא הִיָּה מְסַגֵּל לְלַמֵּד כָּל הַשְּׁבוּעַ, לְפִיכָף לֹא הִתִּיצֵב לְבַחֲבִינָה הַשְּׁבוּעִית, מַחְשֵׁשׁ שִׁיִּכְשַׁל. בְּלִיל שֶׁבֶת בְּעִרְכַּת הַשְּׁלָחַן, כְּשֶׁנִּגְשׁ לְתַת לְחַיִּים, שָׁאֵלוּ הַרְה"ק הַ'דְּמִשְׁק אֶלְיַעֲזָר' זִיע"א עַל הָעֲדָרוֹ מִהַבְּחִינָה, סִפֵּר הֵלָה עַל מְצָבוֹ. אַחַל לוֹ הַ'דְּמִשְׁק אֶלְיַעֲזָר': 'שֶׁבֶת הִיא מְלוֹעַק

חִידוֹן אֶלְדָּנוֹת - נוּשָׂא פְּרָסִים - בְּאִיזָה הַקְּשֵׁר מְזַכֵּרַת בְּפִרְשָׁתָנוּ אֲצַבַּע אֱלוֹקִים?

פְּתוּרוֹן הַחִידָה - פְּרֻשַׁת וִישְׁלַח:

ש. הֵיכָן בְּפִרְשָׁתוֹ שֶׁאֵלָה מְשַׁמֵּשׁת כּוֹתְשׁוּבָה?
ת. אַחֲרֵי שֶׁהַ'אִישׁ' הֵלָא מוֹכֵר מִשְׁנֵה אֶת שְׁמוֹ שֶׁל יַעֲקֹב לְיִשְׂרָאֵל, יַעֲקֹב שׁוֹאֵל אוֹתוֹ לְשִׁמּוֹ. וְהַ'אִישׁ' עוֹנֵה בְּשֶׁאֵלָה 'לְמָה זֶה תִּשְׁאֵל לְשִׁמּוֹ?' (בְּרַאשִׁית לֵב ל.) אַחֲרֵי שִׁיעָקֵב מוֹכִיחַ אֶת שְׁמַעוֹן וְלִי עַל הַרְגִּיזָת הָעִיר שְׁכֵם, הֵם עוֹנִים בְּשֶׁאֵלָה "הַכּוֹזֵנָה יַעֲשֶׂה אֶת אַחֲזוֹתָי" (בְּרַאשִׁית לֵב ל.)

שֵׁם הַזּוֹכָה בְּסִידוֹר מְתִיבְתָא מְנַחֵה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר"?

פְּרֻשַׁת וִישְׁלַח:

ה' שלמה זלמן אליאס מחיפה.

פְּתוּרוֹן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזּוֹכָה, יְפוּרְסָמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

הַפּוּתָרִים נִכּוֹנֵה יִכְנָסוּ לְהַגְרָלָה אִי"ה עַל סִידוֹר מְתִיבְתָא מְנַחֵה מְעִרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהַדְר".

אֶת הַפְּתוּרוֹנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלֵינוּ עַד לְיוֹם שְׁנֵי

לְמַסְפַּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוּ לְמִיַּל: magdenot@gmail.com

נָא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדוּקָת וּטְלָפוֹן.

בְּרֵאשׁ הַדָּף לְצִיּוֹן "עוֹבֵר חִידוֹן לְנוֹעַר".

שמירת הלשון

לצא קדושים

דבר הלכה: לספר על עובר עברה שרבים אינם נוהרים בה לשנם מצוות שלדאבוננו אין בושה בעברה עליהם, פי הן 'מצוות שאדם דש בעקביו' - קצת מונחחות בעיני המון העם. גם מי שמספר על חברו כי הוא מתרשל בקיומה של מצוה פזו, עובר על אסור לשון הרע.

שירים חסידים

ביותר, מה אהבתי תורתך כל היום היא שיתתי אתה בהתקנת מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו רוממנו מכל הלשונות וקרבתנו במצוותיך וקרבתנו מלכנו לעבודתך ושמך הגדול ותקדושי עלינו קראת. אתה תקום תרחם ציון כי עת להננה כי בא מועד.

אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מסתרין ומו מסתה אתכם, אביכם שבשמים, ואומר "מקנה ישראל ה'", מה מקנה מסתה את הטמאים, אף הקדוש ברוך הוא מסתה את ישראל. אנא עבדא דקדשא בריך הוא. ארץ אשר תמיד עיני ה' א-להיה בה, מראשית השנה ועד אחרית שנה.

אבינו מלכנו, פתח שערי שמים לתפלתנו. אהלה אלקי ואשמחה בו, ואשימה תקותי בו. אהודנו בסוד עם קרובי, אלקי צורי אהסה בו. אור דע צדיק ולישרי לב שמחה. אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש, שבתתי בבית ה' כל ימי חיי, לחיות בנעם ה' ולבקר בהיכליו. אייה טוב ה'.

לעילוי נשמת ר' גבריאל דריהם בן זוהרה ז"ל נלב"ע כ"ט סיון ה'תשס"ח תנצ"ה

לעילוי נשמת מנחם ישעיהו תעוז ז"ל בן שמואל וסאל ז"ל נלב"ע י"ט כסלו ה'תשע"ג תנצ"ה

לעילוי נשמת חנה גיז בת ניסים ז"ל נלב"ע כ"ח אדר ה'תשע"ה תנצ"ה

לעילוי נשמת יחיאל נגר בן דוד ז"ל נלב"ע כ"ח טבת ה'תשפ"ג תנצ"ה

לעילוי נשמת: יצחק ויוסף בן אברהם, קוק נגידים בן שרה, דן בן שושנה, יצחק ויוסף בן אברהם, שמעון בן פרלה, הרב דניאל עזרם ברמותא בן שושנה, רחל אלישבע בת חזל, אליהו בן חזל, מנחם שלום שרלי (אלול) בן נואה

המין משיבת הדי

עם הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

מאת הנוהב רב ארון חני שליט"א

"לא תבשל גדי בחלב אמו" (שמות ל"ה, כ"ז)

◆ נקניקיות עם גנס קפה... ◆

לאחר שברך אדם על מאכלו, הגיע לביתו לפתע אורח, והביא לפניו כדורון מאכל מאותו מין ברכה שברך עליו, אזי צריך לברך על מאכל זה, שמפנין שלא צפה לקבלת המאכל ולא היתה דעתו עליו בשעת ברכתו, ממילא לא פטור.

ג עוד נפסק בשלחן ערוך (סי' קע"ט ס"ד), שאדם ששכנס לבית חברו, ויש שם כמה חבורות של אנשים שאוכלים, והוא אינו עומד להשתתף באכילתם ושתיתם, ומכל חבורה מגישים לו כוס יין - הדין הוא שצריך לברך על כל כוס וכוס "בורא פרי הגפן", כי בכל פעם הוא נחשב ל"נמלך", שכן בשעה שברך על הכוס האחת, לא היתה דעתו על השנייה, כי הוא לא היה יודע שיגישו לו כוס נוספת.

ד למדנו אפוא שפדי שברכת הנהנין תחול על מאכלים ומשקים נוספים שרוצה האדם לאכל, צריך שיהיה בדעתו בשעת הברכה לאכלם, אך אם חשב שלא לאכלם, ולאחר מכן נמלך והחליט לאכלם, הריהו צריך לברך עליהם. מהדברים נוכח ללמד אף לנדון שאלתנו, שהבעל צריך לחזור ולברך "שהכל" על הגנס קפה החלבי, משום שברור פשמש שבשעת הברכה על הנקניקיה, ששכר שהיא בשרית, לא פנו לפטור מאכלים חלביים, כך שהוא נחשב ל"נמלך" באשר לשתיית המשקה החלבי, ואשר על כן עליו לברך עליו!

ה לסקנמ: הבעל צריך לברך "שהכל" על הגנס קפה החלבי.

היכה האשה והסבירה: "הנקניקיות הללו אינן פשירות, אלא פרוה... ובכן, כוס הגנס קפה הגישה לבעל, ועכשו התעוררה אצלו שאלה: האם עלי לברך שוב "שהכל" על הגנס קפה, או שמא כבר נפטרת בברכת "שהכל" על הנקניקיה? מצד אחד, הרי כונתי לפטור את כל המאכלים והמשקים שברכתם שהכל, אף מאידך גיסא, בשעת הברכה על הנקניקיה, סבור הייתי שמדבר בנקניקית בשר, ולא העליתי על דעתי שאני עומד לשותת בזמן הקרוב משקה חלבי...
תשובה: ברכה ראשונה על מאכל או משקה, פוטרת את כל מה שהיה בכונת המברך לאכל מאותו מין של ברכה (עי' בשו"ע אר"ח סי' ר"ז ס"ה). אכל אם ברוך אדם על פרי או על מאכל אחר, ודעתו היתה לאכל אף ורק את הפרי הזה, ואחר כך נמלך (חזר בו והחליט) לקח פרי נוסף ולאכלו - הדין הוא שצריך לחזור ולברך על הפרי השני, אפילו אם הוא היה מונח לפניו, כי בשעת הברכה על הראשון חשב שלא לאכלו, וממילא לא פטור אותו בברכה (משנ"ב שם סק"כ).

ב כמו כן, נפסק בשלחן ערוך (סי' קע"ז ס"ה), שאם ענבי הגפן בענבי הגפן, דבר נאה ומתקבל. עשו עצה ותפח, דברו דבר ולא יקום, כי עמנו א-א. עשה שלום במרומו הוא ברחמינו ועשה שלום עלינו, ואל כל עמו ישראל, ואמרו אמן. פתח שערי שמים לתפלתנו. פתחו שערי ירבא גוי צדיק שמר אמונים.

מסורת לשבת

משה זכריה
ת"ת שבט ה'ת"ו
באר יעקב

גנאי הנאוה

תחרות ריצה מתקיימת בין צב לארנב. לפני שמתחילה התחרות, הארנב מתנשא על הצב וצוחק עליו שורדאי לא ינצח, הלוא הארנב מהיר כל כך והצב איטי כל כך, ולכן לא יוכל הצב להגיע ראשון אל קו הסיום. התחרות מתחילה והארנב פוץ קדימה במהירות מרובה, ולעומת זאת הצב זוחל באיטיות מרובה מאחור. הארנב מגיע כמעט לקו הסיום, מביט בצב ורואה שעדיין לא הגיע לחצי הדרך. הארנב בגאווה מחליט להתגרות בצב, ונשכב לנוח עד שהצב יגיע.

הצב לא ננעז ולא מתיאש וממשיך באיטיות להתקדם.

ברגע שהארנב קם משנתו, הוא רואה את הצב חוצה את קו הסיום ומנצח! הארנב מפסיד ולומד לא להתנשא על אף אחד!

הנמשל: הקב"ה משפיל גאים ומגביה שפלים!

לכן על האדם לעולם לא להתנשא על שום אדם ולדעת שכל מה שיש לנו זה מה' ולא מכחותינו!

שבת שלום!

הצטרפות לזוהר חזן פנו למייל: v0732224999@gmail.com

שירים חסידים

קדש את שמך על
מקדשי שמך, וקדש את שמך בעולמך, ובישועתך תרום ותגיהת קרננו למעלה, והושיענו בקרוב למען שמך.
קדשנו במצותיך ותן חלקנו בתורתך ושבוענו מוטובך ושמחנו בישועתך ושתר לבנו לעבודך באמת.

צוה ישועות יעקב.
צמאה נפשי אלקים לא-א חי מתי אבוא ואראה פני אלקים.
ק
קול צהלה ורנה. שפתינו או תרננה. אנה ה' הושיעה נא. אנה ה' הצליחה נא.

עוד אבינו חי.
עוד ישמע בערי יהודה ובהצות וירושלים קול ששון וקול שמחה קול תתן וקול בלה. קול מצהלות תהנים מחפתם ונערים ממשחת נגינתם.
עזרת כבודי עזרה הנבל וכנור אעירה שחר.
עז ותדר לבושה ותשחק איום אחרון.
על ידי נגונים ומחיות כף מתמתקין כל הדינים.
עם ישראל חי.

נעלה נעלה, נעלה נעלה, נעלה לבית המקדש ברנה, נעלה ברנה, נשתתות. ברננה, נעלה, ברננה, נשתתות. נגיל ונשיש בואת התורה.

סימן טוב ומוץ טוב יהא לנו וירקל ישראל.
עברו את ה' בשמחה באו לפני ברננה.

לחידושות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999 | לחידושות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999 | לחידושות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999 | לחידושות ניתן לפנות למערכת 073-222-4-999

זוהר חזן פנו למייל: v0732224999@gmail.com | עזריאל עודד יצחק מנסונו | עזריאל עודד יצחק מנסונו | עזריאל עודד יצחק מנסונו | עזריאל עודד יצחק מנסונו

סיפורי צדיקים ואגדות הי"ל לפני השינה

הפצא לפרה - מסייעין איתו

צוויי שבת

הרבנית, שכבר חזרה, נחפזה לברר אצל המשרתת מה ארע, ונדודע לה על השאלה.

המשמשים ובני הבית השתוממו. רוח הקדש שכזו!

אולם הרבי הפטיר: "הרבי רבי בונם מפשיסחא למד אותנו את ההרגשה הזאת..."

פעם אחרת, כפאשר ארע מעשה דומה בביתו של ה'חדושי הר"ם', אמר: "דעו לכם, אין פה שום מדרגה. כל מי שמקבל על עצמו ברצינות גמורה, שמעדיף הוא להחנק מאשר לבלע דבר אסור - יודיעו לו משמים בהרגשה ברורה מה מתר ומה אסור..."

לכן אדם אשר רוצה להנצל מן החטא עליו לגדר את עצמו ולהתרחק אף מדבר המתר שדומה או שנראה כאסור, וככל שנוזהר בזה, כך נתעלה ונתקדש ונזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו כלנו: יד זמין על העינים ובכיד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שבוע טוב ילדי משכן שילה האהובים!

מה לדעתכם צריך לעשות אדם שעבר עברה בלי פנה? האם הוא צריך לחזור בתשובה? בואו ונלמד ביחד.

הרב הקדוש רבי יצחק מאיר מגור בעל ה'חדושי הר"ם' זצ"ל, נהג שלא לאכל מאכל שנתעוררה שאלה בדבר פשרותו, אף אם הורה חכם שכשר הוא.

פעם התעוררה במטבח הבית שאלה על פשרותו של עוף שעמד לבשול. הרבנית לא היתה באותה שעה בבית, והמשרתת אשר חדשה היתה, פנתה אל המורה צדק המקומי בשאלה. מורה הצדק הכשיר את העוף, והמשרתת חזרה שמחה וטובת לב אל הבית.

לא ידעה אותה משרתת על הקפדתו של הרבי, ועל כן מהרה לבשל את העוף לסעדתו של הצדיק.

כשהגש העוף המבשיל אל השלחן, הביט בו הרבי, ומיד צוה להסיר את הקערה מן השלחן.

לעשות מהעקור עקור ומהטפל טפל

צוויי ראשון

לעמת זאת היה עוד ראש ושיבה שהיה מגיע אליו לקבל תרומה כי היה ידוע 'דונש' כעשיר שתומך בתורה, וכשהיה מגיע הרב הגדול הזה הוא היה מבקש מדונש סכום מסים, ודונש היה נותן לו תרומה קטנה ואפלו לא את כל הסכום שרצה במלואו.

פעם בא הרב הזה ושאל את דונש שאלה, ולפני ששאל הקדים ואמר שהוא מתנצל מראש ושלא יפגע ממה שישאל. דונש נתן את הרשות והרב שאל:

כלם יודעים ומפרסם הדבר מאוד, שכפאשר מגיע אל דונש הסבא מנוכה הרוק, הוא פותח בפניו את הפספת ונותן לו רשות לקחת כמה

לילה טוב ילדים חמודים!

כדי להחזיק ישיבות וכוללים יש לגייס תרומות לרב. כי בלי הכסף לא יוכלו אותם המקומות הקדושים להתקיים.

מספר על עשיר גדול בגרמניה, שמו היה 'דונש', והוא גם היה תורם הרבה כספים לישיבות ומוסדות תורה. ומספר שכפאשר היה בא אליו הסבא מנוכה הרוק זצ"ל, הוא היה פותח בפניו את הפספת והיה נותן לו לקחת כמה שהוא צריך ללא הגבלה.

קריאה שמע

בין בדבור בין במעשה. בין בגלגול זה בין בגלגול אחר לכל בר ישראל ולא יענש שום אדם בסבתי. יחי רצון מלפניו יי א-הוי וא-הוי אבותי שיש אהבה עדי. ומה שהטאתי לפניך מחוק ברחמיך הרבים אכל לא על ידי יסורי וחוקאים רעים: יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך, יי צווי וגאלי.

ברוך אתה יי א-הוינו מלך העולם, המפיל חבלי שנה על עיני ותנומה על עפעפי ומאיר לאישון בת עין. יהי רצון מלפניך יי א-הוי וא-הוי אבותי, שתשכיבני לשלום ותעמידני לחיים טובים ושלום ותן חלקי בתורתך, ותרגילני לדבר מצוה ואם תרגילני לדבר עברה. ואם תביאני לידי חטא ולא לידי ניסיון ולא לידי בוז. וישלטי בי יצר הטוב ולא ישלטי בי יצר הרע. ותצילני מיצר הרע ומחוקאים רעים ואם יבחיילוני חלומות רעים והרהורים רעים ותהא מטתי שלמה לפניך והאר עיני פן אישון המות.

ברוך אתה יי ממאיר לעולם כלו בכבודו:

ילדים יקרים, בואו ונאמר תודה רבה לה' יתברך על כל הניסים והחסדים שעשה איתנו היום ובכל יום ויום:
מזמור לתודה הריעו ליי כל הארץ: עבדו את יי בשמחה באו לפניו ברננה: דעו כי יי הוא א-להים הוא עשנו ולו אנחנו עמו וצאמרעיתו: באו שעריו בתודה חצרתיו בתהלה הודו לו ברבו שמו: כי טוב יי לעולם חסדו ועד דר ודר אמנותו:
לשם יהוד קרא ברוך הוא ושכניתה, ברחילו ורחימו, ורחימו ורחילו, ליחא שם אות יי ואות ה' בשם אות ו' ואות ה' ביחודא שלים בשם כל ישראל. הריני מקבל עלי א-להותי ואתברך ואתברכו ויראתו, והריני ירא ממנו בגין דאיהו רב ושלטים על כלא. וכלא קמיה כלא. והריני ממליכו על כל אבר ואבר וגיד וגיד מרמ"ח אברים ושם"ה גידים של גופי נפשי, רוחי ונשמותי מלכות גמורה ושלמה, והריני עבד לשם יתברך. והוא ברחמינו וזכני לעבדו בלבב שלם ונפש הפצה. אמן פן יהי רצון:
- את המילים המוקטנות אין לומר בשבתות וימים טובים -

רבונו של עולם הריני מוחל וסולח לכל מי שהכעיס והקניט אותי או שהטא פגנדי. בין בגופי בין בממוני בין בכבודי בין בכל אשר לי. בין באנס בין ברצון בין בשוגג בין במזיד

אָתן קצת ולא הרבה, ובטח שאני לא אפתח עכשו את הכספת לקחת בחפשויות".

אבל, המשיך דונש להסביר, כאשר מגיע אלי הסבא מנוכהרדוק, הוא נכנס במהירות ובבגדיו הרגילים והפשוטים, ובמהירות מתיישב על הסא. ואז מתחיל לומר בנגון שמכניס יראה ופחד בלב: "אוי דונש דונש, מה יהיה אתך דונש, אין לך כלום חוץ מהכסף שלך, מתי תתחזק דונש ותבין שהכסף זה הכל הבלים והעקר זה התורה, מתי תתחיל להתחזק יותר, אוי דונש דונש, מה יהיה אתך דונש..."

והסביר דונש לאותו רב, שלאחר שהוא מקבל יחס כזה חסר כבוד מהסבא, הוא מבין שאף על פי שיש לו את כל הכסף, הוא לא שנה הרבה בגלל זה, והכסף הוא הכל הבלים, ולכן לא מחשיב את הכסף כלל ופותרת בפניו את הכספת ונותן לו שיקח כפי רצונו, כי ממילא הכסף לא שנה כלום...

כשאדם שומר את הכסף לעצמו ומשתמש בו בצורה לא נכונה, הוא מפסיד את כל הרוח העצום שיכל להרויח בזכות ברכת ה' השורה בביתו. אף כשהאדם יודע מה העקר בחיים, הרי הוא משתוקק להחזיק תורה ולהרבות בקדושת השם, וכך הוא זוכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך! ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

שרק רוצה, ואמר לו שלעצמך זאת כאשר הוא מגיע, לא רק שהוא לא פותרת בפניו את הכספת, אלא גם את הסכום שהוא מבקש הוא לא מקבל במלואו. והוסיף לומר שהוא לא עושה חשבון מי גדול ממי בתורה ובצדקות, הוא או הסבא מנוכהרדוק, פשוט הוא רוצה להבין את החשבון של דונש העשיר.

שמע דונש את דבריו ושאל אותו האם הוא מסכים לשמע תשובה על השאלה, והסכים הרב. ואז אמר לו דונש, שההבדל הוא כזה, כאשר הוא, הרב, מגיע אליו הוא שם לב שהוא מגיע מאוד נקי ומסדר ובבגדים מהדרים, וכאשר נכנס לביתו דופק בעדינות על הדלת, וכאשר נכנס עומד ואומר שלום כבוד ראש ולא מתיישב עד שאני מתיישב.

אמר לו דונש, שכאשר הוא נוהג כך, אומר דונש לעצמו בלב: "על מה כל הכבוד הזה, הרי אין בי כלום חוץ מכסף."

אלא, שכל הכבוד הזה הוא רק בגלל הכסף שלי, ולכן כנראה שכסף זה דבר חשוב, ולכן אני רוצה לשמר עליו לעצמי, ולכן אני

הכבוד האמיתי

דיוני שני

ובדרשותיו היה משתתף לעתים אדם שהיה בודד ובעל יסורים, וכל פעם בסוף השיעור או אף בתחלת דרשה היה צועק בקול: "הרב! מה עם המשיח?!" "למה המשיח לא בא?" "מתי המשיח יבוא?" וכך כל פעם מחדש. הציבור היה מנסה להשתיקו, אך חכם סלמאן היה עונה לו כל פעם, כאלו שואל בפעם הראשונה: "תראה, משיח זה לא דבר קטן, וצריך לאסוף הרבה זכיות" ומעולם לא התעלם ממנו. לסבלנות כזו יכול להגיע רק מי שזוכר כי כל מה שפכר יש לו זה מתנת שמים וגם על מה שהשיג לא מגיע לו כבוד, אלא להפך הוא מחייב עוד יותר לאהב את הבריות ולקררן לתורה ובכך לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב, ילדים חביבים!

כאשר אדם לומד ומשקיע בלמודו וצובר ידיעות רבות, לעתים יש ונכנסת ללבו הרגשת חשיבות, אנחנו יכולים לראות זאת בעקר אצל אלו שלא זכו לאורה של תורה, אשר מקפידים על כבודם יותר מאשר על כל דבר אחר, ואם זה תלוי בהם אף מחוקקים חקים ומענישים את מי שנראה להם שפגע בכבודם, בכך שהעז לפנות אליהם בלי להקדים לפני כן את תארים הנכבד. לעצמת זאת הבה ונראה כיצד נהג חכם סלמאן חוגי עבודי זצ"ל.

ספר הרב מאיר חי זאב זצ"ל על רבה הראשי של בגדד חכם סלמאן אשר כל הש"ס והפוסקים היו פרוסים לפניו, אף היה עניו וסבלן גדול. בשעוריו

על המיטה

שמע ישראל, יי א-להינו, יי אחד:

(בכחש) ברנה, שם כבוד מלכותו, לעולם ועד:

ואהבת את יי א-להיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך: והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוה היום על לבבך: ושננתם לבניך ודברתם כם בשבתך בביתך ובלקחתך בדרך ובשכבך ובקומך: וקשרתם לאות על ידך והיו לטטפת בין עיניך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: והיה אם שמע תשמעו אל מצותי אשר אנכי מצוה אתכם היום לאהבה את יי א-להיכם ולעבדו בכל לבבכם ובכל נפשכם: ונתת

מטר ארצכם בעתו יורה ומלקוש ואספת דגנך ותירשך ויצהרך: ונתת עשב בשדה לבהמתך ואכלת ושבעת: השמרו לכם פן יפתה לבבכם וסרתם ועבדתם אלהים אחרים והשתחיתם להם: והרה אף יי ככם ועצר את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואבדתם מהרה מעל הארץ הטבה אשר יי נתן לכם: ושמתם את דברי אלה על לבבכם ועל נפשכם וקשרתם אתם לאות על ידכם והיו לטטפת בין עיניכם: ולמדתם אתם את בניכם לדבר כם בשבתך בביתך ובלקחתך בדרך ובשכבך ובקומך: וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך: למען יראו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע יי לאבותיכם לתת להם בימי השמים על הארץ:

ויצאו חזרה אל מחוץ לבית הכנסת.

נלמד עד כמה צריך להתנהג בכבוד בבית הכנסת ולא לדבר דברי חל חלילה ולהיות ביראה ופחד מכבוד ה' יתברך, ויהי רצון שנוזקת לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וכיחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב ילדים צדיקים!

כשאנחנו נכנסים לבית הכנסת, כיצד אנחנו נוהגים? וכיצד ראוי לנהג? בואו ונלמד ביחד מהספור שלפנינו.

מספר על הבבא מאיר וצ"ל שפעם הלך לבית הכנסת עם רב אחד, ומיד כשהגיעו קרוב לפתח בית הכנסת, פתאום נעצר הבבא מאיר וכלו נתקף יראה וחרדה והפסיק לדבר ולא הוציא מלה.

ונכנס לתוך בית הכנסת כלו מכופף ומלא כבוד לשכינה ולבית הכנסת, והתפלל את התפלה בקדשה גדולה ולא הוציא מלה מפיו בתוך בית הכנסת עד שהסתיימה התפלה

מופתים

לילה טוב ילדים נפלאים!

מדי פעם אנחנו לומדים ביחד ספורי מופתים שעשו גדולי ישראל. האם גם אתם הייתם רוצים לחולל מופתים? בואו נשמע ספור שיאיר את עינינו:

היה זה בזמן מרד הפולגנים בשלטון הרוסי. באזור רדומסק תפסו המורדים יהודי שהיה גביר וחסיד נכבד, בתואנה שסרב לתת להם מזון. הם דנו אותו על 'עוון' חמור זה וגזרו עליו מות.

מבהלים והמומים באו בני המשפחה אל הרבי ה'תפארת שלמה' מרדומסק וצ"ל, והתייפחו לפניו בבכיות.

"אל תדאגו", הרגיע אותם הרבי, "הם לא ימיתו אותנו, וכל הענין יסתכם בכסף בלבד".

"ומה נעשה כעת?" שאלו ברעד.

"לכו לדבר עם ראש המורדים", הדריר הרבי.

עשו בני המשפחה כפי שצוו ופנו אל המפקד. זה קבלם בסבר פנים יפות, אבל אחרי ששמע את דבריהם, הגיב: "אביכם פושע, שלא נתן לחיילינו מזון, ולכן יקנס בסך שלושים אלף זהובים!" בני המשפחה הנרגשים מהרו למסר לידיו את הסכום, והחסיד נפדה.

מיד כששחרר, רץ בשמחה אל הרבי להודות לו על שברוך ה', ברכתו התקימה.

"כך?" שמע הרבי את פרטי המעשה. "כסף כה רב גבו הנבלים? שמע את אשר אני אומר לך: את הכסף לא תפסיד, ובהמשך תקבלו בחזרה".

דברי הרבי התקבלו בפליאה: מי יהיז לבקש את הכסף מהמורדים האכזריים? ובכלל - מי דואג לממון כשחיינו נתנו לו לשלל?

קריאה שמע

יעליו חסידים בכבוד, ורננו על משכבותם: רוממות א-ל בגרונו, וחרב פיפיות בידם: **הנה** מטתו של שלמה ששים גברים סביב לה, מגברי ישראל: כלם אחי חרב מקמדי מלחמה, איש חרבו על ירכו מפחד בלילות: (יהוור מפסוק "הנה מטתו" שלוש פעמים)

ברכה יי וישמרך: יאר יי פניו אליך ויהנה: ישא יי פניו אליך וישם לך שלום:

ישב בסתר עליון, בצל ש-די יתלונן: אמר ליי מחסי ומצודתי, א-להי אבטח בו: כי הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות: באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה, צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד ה'יורה, מחוץ יעוף יומם: מדבר באפל יהרה, מקטב ישוד צהרים: יפל מצודה אלה ורכבה מימינה, אליך לא יגש: רק בעיניך תביט, ושמחת רשעים תראה: כי אתה יי מחסי:

ויאמר יי אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על כנפיהם כדורתם ונתנו על ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם ציצת וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות יי ועשיתם אתם ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את כל מצותי והייתם קדשים לא-להיכם: אני יי א-להיכם אשר הוצאתי אתכם ממצרים להיות לכם לא-להים אני יי א-להיכם: (חזור ואומר) יי א-להיכם אמת.

יהודי אשר בכל דרכיו זוכר את הקב"ה ובכל עת מוסר בשמחה את רצונותיו האישיים שיהיו כרצון ה' יתברך, כאשר הוא מבטיח דבר, מתקיים בו צדיק גזר והקב"ה מקיים, וגם כעת כוננתו לעשות חסד עם יהודי הזקוק לישועה, לכן גם בכך הוא זוכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!
ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לא עבר זמן רב, וממשלת רוסייה השתלטה על המורדים. הרוסים כלו בהם את זעמם, ענשו אותם וכזו את שללם. בין החפצים נמצאו שלושים אלף זהובים במזמן, ועליהם נכתב כי נלקחו כקנס מפלוני, גביר יהודי רדומסקאי.
שלחו הרוסים לקרא לחסיד והשיבו לו את כספו. היהודי נזכר מיד בדבריו של הרבי והשתומם: דבר ממלותיו לא נפל ארצה!

מופתים (המשר)

חיישי ליום

ה'בעל שם טוב' גער בו: 'זכי יתכן שמציעים לך לשבת וללמד תורה במנוחה, ללא דאגות פרנסה, ואתה מסרב? נראה שאינך רוצה לעסק בתורה! דע, אם לא תשמע לדברי אלה, תאבד את עולמך בזה ובכא!'

רבי מיכל לא נבהל: 'גם אם אאבד את שני העולמות, חלילה', אומר 'לא אעשה שקר בנפשי, ולא אקבל עלי את שררת הרבנות שאיני ראוי לה.'

עכשו אורו פניו של ה'בעל שם טוב', והוא נשק לתלמידו על מצחו: 'הו, מיכל, ברוך אתה לה'! זכאי אתה לחלקך בגן עדן על אשר לא נכנסה בך מחשבת גאווה אחת. דע שבדברי באתי לנסותך, לדעת את אשר בלבך, ולהיטיב אחריתך!'

הרבי סים את הספור והסביר למקורבו: "דע, כי לכל אחד יש נסיונות. ולעתים נותנים לאדם כח מן השמים לחולל נסים ומופתים, ואם מתרשל האדם ושוכח לרגע שהיצר הרע לא נח, הוא יכול חלילה לפול בהרהור גאווה, ואז התהום פעורה מתחתיו, לכן צריך מאד להזהר ואסור לשכח לרגע שהאמת היא שאין לאף אחד כח מלבדו יתברך."

זו אחת הסבות שהקב"ה לא מאפשר לנו להיות צדיקים בבת אחת אלא רק אחרי עמל ויגיעה כדי שידע שכל זה בא לנו בסיעתא דשמיא, אחרת לא היינו מצליחים בעבודת ה'. וגם אם נראה שאנחנו טובים ומצליחים יותר מחברינו, נזכר שגם זה לא בכחנו אלא מתנה מהקב"ה וכך נשמר מהגאווה, ונזכה לעשות נחת רוח לבורא יתברך!

ועכשו בלנו: יד ימין על העינים וביחד נקבל בשמחה על מלכות שמים! א-ל מלך נאמן, שמע ישראל...

לילה טוב לידים יקרים וחרוצים!

היום נמשיך את המעשה שעדין לא נגמר. היהודי בעל המעשה עמד נדהם:

אח, איזה מופת!

אין רץ בשנית אל הרבי וספר לו בקול גדול ובהתפעמות על התגשמות דברי רוח הקדש.

התפארת שלמה' לא נהנה למשמע הדברים. "לכו לדרפכם", גער בחסיד ובבני משפחתו. "לשם מה אתם באים אלי לבלבל את ראשי ולספר על מופתים?!"

נזופים נשלחו לביתם.

"למדנו רבנו", העז אחד מן המקרבים לשאל ולברר, "והלא באמת ארע כאן נס ופלא.

בתחלה נצל האיש ממות, כפי שאמר הרבי, ואחר כך החזר הפסך. ומדוע לא כדאי

שיספרו זאת בחוצות, להראות וללמד על כוחם של צדיקים?"

השיב הרבי בנחת: "יפה שאלת, ואשיב לך במעשה נורא שארע עם ה'בעל שם טוב' הקדוש זצ"ל. פעם בקש ה'בעל שם טוב' מרבי מיכל מזלוטשוב זצ"ל, שהיה מגדולי תלמידיו, להענות לבקשת בני עיר חשובה, ולקבל את משרת הרבנות בעירם. רבי מיכל שמע את הבקשה, אך לא רצה לטל עליו את התפקיד.

על המיטה

יש לקרוא את הנוסח המלא של "אנא בכח" בליל מדי לילה, ולאחר מכן לחזור על הפסוק של אותו יום 3 פעמים. שימו לב, יום ראשון בלילה נחשב כיום שני, ויום שני בלילה נחשב כיום שלישי וכן הלאה.

יום ראשון (לקרוא במוצ"ש) אנא בכח, גדלת ימינה, תתיר צדונה. (אב"ג י"ז)
יום שני (לקרוא בראשון בלילה) קבל רנת, עמך, שגבנו, שהרנו נורא. (קרי"ע שט"ו)
יום שלישי (לקרוא בשני בלילה) נא גבור, דורשי יהודה, ככבת שגורם. (גיד"י כ"ש)
יום רביעי (לקרוא בשלישי בלילה) ברבם טהרם, רחמי צדקתה תמיד גמלם. (בט"ר צת"ג)
יום חמישי (לקרוא ברביעי בלילה) חסין קדוש, ברב טובה נהי עדתה. (חק"ב ט"ז)
יום שישי (לקרוא בחמישי בלילה) חיד גאה, לעמך פנה, זוכרי קדשתה. (גי"ב ס"ח)
יום שבת (לקרוא בששי בלילה) שונעתנו קבל, ושמע צעקתנו, יודע תעלומות. (שק"י צ"ה)

(בדחה) ברובה שם כבוד מלכותו, לעולם ועד.
אתה תקום תרחם ציון, מי עת לנהנה כי בא מועד:
בינך אפקיד רוחי, פדיתה אותי יי א-ל אמת:

בשבתות ובימים שלא אומרים בהם תחנון (ראה בלוח בעמוד 2) - לא אומרים וידוי.

אנא יי א-להינו וא-להי אבותינו, תבא לפניך תפלתנו, ואל תתעלם מלכנו מתחנונתנו. שאין אנחנו עוי פנים וקשה ערך לומר לפניך יי א-להינו וא-להי אבותינו צדיקים אנחנו ולא חטאנו. אבל חטאנו. עוינו. פשענו. אנחנו ואבותינו ואנשי ביתנו:

אשמנו. בגדנו. גזלנו. דברנו דפי ולשון הרע. העוינו. והרשענו. זדנו. חמסנו. טפלונו שקר ומרמה. יעצנו עצות רעות. כזבנו. כעסנו. לאנו. מרדנו. מרינו דבריה. נאאנו. נאפנו. סרדנו. עוינו. פשענו. פגמנו. צדדנו. צערנו אב ואם. קשינו ערך. רשענו. שחנתנו. תעבנו. תעינו ותעתענו. וסרנו ממצותיך וממשפטיך הטובים ולא שוה לנו. ואתה צדיק על כל הבא עלינו. כי אמת עשית. ואנחנו הרשענו:

מעקב הפרקים

- א
- ב
- ג
- ד
- ה
- ו
- ז
- ח
- ט
- י
- יא
- יב
- יג
- יד
- טו
- טז
- יז
- יח
- יט
- כ
- כא
- כב
- כג
- כד
- כה
- כו
- כז
- כח
- כט
- ל
- לא
- לב
- לג

שלמה המלך ונת פרעה

נחזור לפסוקים שבפרקנו. שלמה המלך היה מעלה שלוש פעמים בשנה עולות ושלמים בבית המקדש (בשלת הרגלים), ואף על פי שעשה גדולות ונצורות לא גבה לבו. שלמה גם היה מנדב משלו את כל התמידים והמוספים שהיו מקריבים דבר יום ביומו, ואף נתן את הקטרת לבית המקדש.

שלמה גם עשה אניות בעציון גבר אשר באלות (אילת של מינו), ובאניות האלו היו מביאים זהב. חירם היה שולח באניות את עבדיו שהיו ממחים בהנהגת האניות, והם הגיעו למקום ששמו "אופיר" ושם היה זהב משבח, ומשם הביאו ארבע מאות ועשרים כפר זהב לשלמה המלך.

בדברי הימים כתוב שהם הביאו ארבע מאות וחמשים כפר זהב. לבאור הסתירה יש אומרים ששלושים כפר היה שכר העבדים, ויש אומרים שהם השתמשו בשלושים כפר להוצאות הדרך.

למדנו בעבר שהגיעו אל שלמה כל מיני מלכים ואנשים חשובים ממדינות שונות בעולם.

בפעם הבאה נלמד על מלכה מפרסמת שהגיעה אל שלמה כדי לראות את חכמתו. מי היה המלכה הזו? זאת נדע בעזרת ה' בפעם הבאה.

עוד מלמדים אותנו חז"ל שבאותו הלילה הכניסה בת פרעה לשלמה אלף מיני זמר, והיתה אומרת לו כך שרים לעבודה זרה פלונית וכך שרים לעבודה זרה פלונית.

באותו הלילה ישן שלמה בשעה מאחרת, ובת פרעה הכינה פרכת וקבעה בה אכנים טובות ומרגליות שהיו מבהיקות כמו כוכבים ומזלות, ובכל פעם שרצה שלמה לקום הוא היה רואה את הכוכבים והמזלות והיה חושב שעדין לילה וחזור לישן, וכך היה עד שעברו ארבע שעות מהיום.

באותו היום הקרב התמיד של בקר באחור של ארבע שעות, מפני שמפתחות בית המקדש היו מנחים מתחת לראשו של שלמה המלך. העם היו עצבים על אי הקרבת התמיד, אך היו מתיראים להקיצו מפני אימת המלכות.

מה עשו? הלכו והודיעו לבת שבע אמו של שלמה. נכנסה בת שבע אל חדרו של שלמה בנה, הקיצה אותו והוכיחה אותו. ועל כך אמר שלמה המלך "משא אשר יסרתו אמו" (משלי לא, א).

נטלה בת שבע סנדל בידה וסטרה לו כמה פעמים (ויש אומרים שאף כפתה וקשרה אותו לעמוד) ואמרה לו "מה ברי ומה בר בטני (משלי לא, ב) - כלומר, מה כלם יודעים שאביך היה ירא שמים, עכשו מה יאמרו? שאני גרמתי לך להיות כפי! ויהי אין זה נכון - כל הנשים של בית אביך היו מצפות ומקוות שהבנים שלהם יהיו הגונים למלכות, ואלו אני התפללתי שיהיה לך רצון ומלא בתורה ושתהיה הגון לנבואה".

שלמה הודה לאמו על דבריה.

למדנו על השמוש שעשה שלמה המלך בכספי המסים שהעלו עם ישראל.

למדנו גם על המלוא שהיה אחד מהדברים שנבנו בכספי המסים. המלוא היה מקום בירושלים, שבו בנו חומה נמוכה ומלאו את השטח בעפר.

דוד המלך הכין את המקום כדי שעולי הרגלים יוכלו להקים שם את אהליהם. שלמה בנו בנה על גבי מקום זה בית בשביל בת פרעה, ועוד בתים לעבדיה ולמשותיה. בהמשך נלמד בסיעתא דשמיא ששרבץ את המקום לתועלת עולי הרגלים והוא בנה את המקום לבת פרעה.

בדברי הימים מובא ששלמה בנה בית לבת פרעה מפני שהוא לא רצה שהיא תשכן בעיר דוד בגלל קדשת המקום, אף הוא לא גלה לה את הסבה האמתית, ואמר לה רק שהוא בונה בית לכבודה. כאשר נשלם הבנין עלתה בת פרעה ברצון אל ביתה שבנה לה שלמה.

חז"ל אומרים שבאותו הלילה שהשלים שלמה המלך את בניית בית המקדש, הוא נשא את בת פרעה, וצִהָהּת שמחת נשואיו לבת פרעה עלתה יותר משמחת בית המקדש, ובאותה השעה עלתה במחשבה לפני הקב"ה להחריב את ירושלים.

תמכה לשלום חילי צה"ל

מי שברך אבותינו אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל חילי צבא ההגנה לישראל, אנשי כחות הפטווח ומחות ההצלה, העומדים על משטר ארצנו ועיר א-להינו, מגבילי הלכנו ועד מדבר מצרים, וטו תום הנזול עד לכוא הערבה ובכל מקום שהם, בבישה באוויר ובנים.

וישיב את כל השבויים ותנעדרים מאחינו בית ישראל. ותו יי את אויבנו תקמים עלינו נגפים לפנינום.

הקדוש ברוך הוא ישמר ויגיל את תליונו מכל צרה וצוקה, ומכל נגע ומחלה, וישלח ברמה והצלחה בכל מעשה יריהם. ידבר שונאינו תחתיהם, ויעשרם בכתר ישועה ובעטרת נצחון.

ויקים בהם הכתוב: "כי יי א-להיכם ההלך עמכם, לתתם לכם עם איכרים לחושיע אתכם" (דברים כ, ז), ונאמר: "אמן".

קדיאת התלים

בואו וטלו חלק בקריאת ספרי התהילים מידי שבת להצלחת עם ישראל!

א"ה מידי חודש תיערך *הגדלה בין הלומדים על שובר בסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לדברפרשת: 073-222-4-999 (שליחה 4)
*בכפוף להקטן שבוך והצמנתה

לימוד משניות

האם גם אתם מעוניינים שכשבת האוכרה של יקיריכם, ילמדו משניות לעילוי נשמתם?

ענו למערכת הדפוס של העשירית הלומדים, וזכו את יקיריכם בבית אמיתי!

לומדי המשניות זכאים להקדיש את גיליון משכן שילה לע"נ יקיריהם וז"ל בשבת האוכרת, לימוד התורה של כ-100,000 משפחות מעמך ישראל מפניגילוי המשניות החודשי יעמוד גם לעילוי נשמתם.

א"ה מידי חודש תיערך *הגדלה בין הלומדים על שובר בסך 200 ש"ח לרכישת ספרי קודש.

לדברפרשת: 073-222-4-999 (שליחה 4)
*בכפוף להקטן שבוך והצמנתה

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

קראת התחייבת!!

**משנכנס אדר
מרבין בשמחה**

קורא יקר האפשרויות הן:

או לשלוח תמונות מצחיקות גם לפורים

או לתרום 50 ש"ח ממתקים לילדים

כשנהג מונית נהיה טייס...

**המבט של אבא שלך
כשאתה מפריע
באמצע הקידוש...**

אין דבר מבאס יותר מלשלוח לבוס שלך הודעה שאתה מאחר ואז להגיע למשרד ולגלות שהוא לא בא היום וסתם הלשנת על עצמך בהתנדבות

אני לא יודע אם להכין ממנו סלט, או לשאול אותו מה קרה...

משהו שאתם לא יודעים עלי:

אחרי שנולדתי לא דיברתי עם ההורים שלי איזה שנתיים

הייתי מסביר מה ההבדל בין אדר א לאדר ב. אבל אין לי כח לכתוב מגילה.

חבר לוחץ עלי להחזיר לו חוב ויש לי כסף אצל חבר בדרום תל אביב, מרגיש בין הפטיש לסודן!

ליתרו היו 7 בנות. ליתרו היו גם 7 שמות. יתרו חיתן 7 בנות. בכל פעם לקח הלוואה על שם אחר.

דברי הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

"וְשָׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשְּׁבֻט לְעֵשׂוֹת אֶת הַשְּׁבֻט" (שמות לא, טז).

נסמכה מצוות השבת לפרשת חטא העגל, לפי ששבת שקולה כנגד כל המצוות כולם, וכל המשמר שבת כהלכתה אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו, כפי שדרשו רבותינו על הפסוק בישעיה אֲשֶׁרִי אֲנֹשׁ יַעֲשֶׂה זאת וְבֶן אָדָם יִחְזִיק בָּהּ שְׁמֹר שְׁבֻט מִחֻלּוֹ, אל תקרי מחללו אלא מחול לו. לכן הסמיכה התורה את מצוות השבת לחטא העגל, להורות שאף לחטא החמור של העגל יש תיקון על ידי שמירת השבת הקדושה בכל פרטיה דקדוקיה והלכותיה.

כמה חשוב לנצל את השבת הקדושה ללימוד התורה וכפי שנודע מהבן איש חי ששעת לימוד תורה בשבת שווה כאלף שעות לימוד ביום חול, ויום זה זימנו ה' יתברך לקבל הנפשות תוספת חכמה יותר מכל הימים. והנפש מתענגת יותר בשבת בשמוע דברי תורה, והוא יום מוכן ומזומן ללימוד בו, שיש לו סגולה מצד יתרון הנפש שבאדם בשבת, להועיל לכל מבקש תורה (דרישה סימן ת"ל ס"א).

לכן אל לנו לבזוז את השבת בפיצוח גרעינים וסיפור דברים בטלים כפרט לא לפני שולחן שבת, אין זו הדרך ואין זו העיר, אלא צריכים אנו לנצל את יום השבת בעיקר ללימוד התורה הקדושה.

מִן פֶּאֶר הַדּוֹר, מוֹרֵינוּ וּרְבִינוּ עֲטַר רֵאשֵׁנו רַבִּי עֹבַדְיָה יוֹסֵף זְצוּק"ל הִיָּה רַגִּיל לומר שביום שבת היו מתחדשים לו חידושי תורה כנגד כל ימות השבוע, ובמוצאי שבת היה יושב וכותב את כל החידושים שהתחדשו לו בשבת, ופעמים שגבאו הנאמן היה משכים לפנות בוקר כדי לטפל ברב ורואהו רכון על ספריו וממשיך במלאכת הכתיבה, "מה אעשה, השינה לא באה לי.", כך היה אומר מִרְן זְצוּק"ל, ומכאן נלמד על גדלותו שלא היה הולך לישון סתם כך, אלא היה הולך לישון רק כאשר השינה הייתה נופלת עליה.

ה' יזכנו שנוזכה לשמור את השבת כהלכתה ונוזכה ליום שכולו שבת, שאין בו לא אכילה ולא שתיה ולא משא ומתן אלא צדיקים יושבין ועטרותיהן בראשיהן וניזונין מזיו השכינה (אבות דרבי נתן א'), בקרוב בקרוב, אמן.

שבת שלום ולמורק!

ומאירים את העולם בתורה ובמעשים טובים

ליטאי:נו...אז הצבעת בסוף ג'?
ספרדי:האמת שניסיתי להכניס את הפתק ו...
ליטאי:נו...ומה קרה?
ספרדי:איך אומרים בסמינרים...
"ולא היה מקום"

**בוא הנה, עלון חזק!
חייב להפיץ אותו!**

אנשים טובים באמצע הדרך

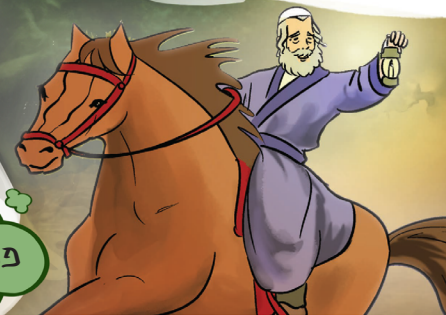
היה לנו אירוע קטן באולם שמוח תשמח בבני ברק ושם יש מודעה כדלקמן נתקעתם בלי מים חמים צריכים חוד פעמי או כל עזרה אחרת אנחנו גרים כאן ממול משפחת כהן ...
מאד חימם לנו את הלב על העזרה שמגישים זה מאד מצוי ששוכחים להביא לשמחה משהו ו שצריך מים חמים וכדומה תודה להם ולכם

לקבלת העלון במייל: 367korona@gmail.com

יוסלה

ציירה: טובהלה

פרק 11

מי אתה, רבי יהודי? ומאין באת?

שמי מאיר, ואני יהודי פשוט. באתי לכאן עם כל משפחתי מעיר רחוקה לחפש פרנסה כמלמד דרדרי, לאחר שהגויים הרשעים הרסו את מקור פרנסתי...

מדוע תפית מערכך? זהרי ראוי אתה לכה, ומשמים סובבו שפגיע לכאן.

הסר דאגה מלבך. אנו נדאג לכל צרכי משפחתך ולדירה נאה עבורכם.

אולי תואילו בטובכם לשמש כראש ישיבה לשיבתנו המפארת?

מי אני שאעמד בראש ישיבה כה גדולה...

רבי שמואל ראש הקהל, הרי אנתנו מתפטים זמן רב ראש ישיבה לישיבה הגדולה שבעירנו. מי לנו יותר מתאים מרבי מאיר?

אכן, עם קזאת מרפוא...

© כל הזכויות שמורות